

ABONAMENTUL
Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40
Nrul de Duminică:
Pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare nr 20 fil.
Manuscripte nu să ina-
poiăză.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Lumina cunoștinței.

Niciodată, poate, cuvintele aceste, pronunțate cu ocazia sărbătoririi nașterii Domnului, n'au fost mai la locul lor și mai de actualitate pentru poporul românesc, ca în anul acesta. Lumina cunoștinței, care, prin ivirea pe pământ a lui Isus, a răsărit pe lumea întreagă, pare a se fi asins binisor dinaintea privirilor noastre. Spiritul binelui și al adevărului pare a fi rătăcit prin alte regiuni, ca să ocrotească și conducă alte popoare, lăsându-ne pe noi pradă soartei celei mai furtunoase. Suntem călătorii cari nu mai găsesc calea spre țarm și căroro farul nu le mai zîmbește, chemător. Poporul nostru, în neajunsurile cari trăește, în loviturile cari le îndură și în pașii greoi, cu cari înaintază, se aseamăna cruciaților, cari, rătăcind prin pustie, oftează zădarnic după un izvor de apă tămăduitoare.

În lupta pentru adevăr ne stă de veacuri în cale un popor dușman și semeț, cu gânduri cobitoare. Ca o negură deasă și inecăcioasă ne acopere; ca un zid de peatră ne încunjură și nu îngăduie să străbată până la noi razele binefăcătoare. În jurul nostru pretutindeni a sunat de mult ora deșteptării. Belșugul de lumină s'a revărsat asupra maselor de-aiurea, ca să se bucure și să-și resfețe sufletul într'însa. Școalele, cuvântul, conștiința

sunt libere de-alungul și de-alatul; omul e om în toate țările. Numai noi plutim tot mai departe de acest ideal creștinesc al luminei eterne. Asprimea legilor ne sufocă, prigonirile multe ne împuținează, disprețul prigonitorilor ne umilește și dinspre periferii vin eterne plângeri, că liniștea e tulburată.

Fără îndoială: poporul românesc din această țară se găsește astăzi în mare primejdie. Mai rar înfrângerile au fost atât de dese, mai rar conflictele atât de acute și jandarmii atât de activi și nu credem ca fantoma peirei să se fi arătat vre-odată atât de monstruoasă de-asupra sălașurilor noastre școlare și a instituțiilor noastre modeste, ca acum. Și când te gândești că sistemele de urmărire se rafinează; când observi mâna bănoasă a guvernului, care operează cu fondurile sale spre necinstirea și coruperea atâtor caractere și spre cumpărarea și mlădierea atâtor suflete dintre rândurile noastre, perspectivele viitorului se întunecă și mai mult și biata lumină a adevărului și a dreptății se face ca o candelă abia întrezărită pînă la ruinele unei biserici părăsite...

Dar nu era să fie de-ajuns numai atât! La dușmăniile din afară, cari s'au așezat cu atâta îndârjire între noi și atingerea idealului de lumină, s'a înțins peste sufletele noastre, ca o umbră uriașă, orbirea. Rândurile luptătoare se aseamăna adese-ori unor pe-

lerini cu ochii legați, sau dibuitori prin întunec, cărora cărările li-s'au înfundat și voința li-s'a sleit și mintea le stă încătușată. Am trecut prin ani de dezastre interne, de căderi rușinoase, de slăbiri enorme a puterii de reacțiune. Am tolerat, fără mahnire activă, vărsări de sânge pe plaiurile noastre și mândria noastră a suferit o știrbire prin lipsuri vinovate. Și am dovedit astfel, că darul de a urmări binele și de a apăra adevărul cu stăruință, nu ne este hărăzit în destulă măsură, iar puterea biruinței se ține străină de poporul nostru.

În migăleala asta, pentru salvarea unor aparențe, am mai văzut în timpul din urmă câte patimi dorm în inimile noastre și cum aceste patimi se pun de-a curmezișul străduințelor de bine și cum se aprind la cea dintâi schinteie. Ca un semn îngrijitor ne-a bătut la ochi teama de adevăr și groaza de a mărturisi slăbiciunile pe față. Cuvântul cald și deschis este socotit acum ca o primejdie și minciuna se ascunde sub forma de solidaritate. Talentul și meritul sunt socotite ca floare la ureche și neputința se lăfăește zgomotoasă și festivă în fruntea alaiului. Răsbunarea și spiritul distrugător își caută drum printre rândurile conducătoare și pornesc o activitate parasitară, neapărat, uitând de orice scop pozitiv. Principiile se reduc la forme și la vorbe seci, viața poli-

Poezi.

*Un cavaler cu ochi de vultur, cu inima de față mare,
Cu braț de fier, cu mâna albă, de sbucium și de luptă dornic,
Pe-un piept de stâncă solitară și-a nemeiat un cuib statornic,
O singuratecă cetate cu turn strălucitor în zare.*

*Când raza zorilor dintâie zîmbește'n prag de cetăție
Pe năzdrăvanu-i cal selbatic răsare'n poartă cavalerul:
O clipă-i fulgeră armura și sboru-i întretate cerul,
Cu aripi meștere în albul nemărginirilor se suie.*

*În furtunaleca-i năvală se duce-așa fără hoină,
O lume se răsfrânge 'n ochii adânci ca nopțile de vară;
Din mii de tuluce răsună a vieții vesnică fanfară
Și sburătoru-i prinde glasul de sus, din unde de lumină.*

*Avântul lui n'are popasuri, în drum el suie și coboară
Și nestemate fără număr culege mâna-i fermecată:
El rupe-o floare, prinde-un zâmbet, o lacrimă'n ascuns vărsată...
Răpește-un vis ce doarme tainic pe căpătâiul de fecioară...*

*A străbătut atâta cale cât ochii nu cuprind să vadă
El, când amurgu 'nvinge bolta cu cingătoarea lui de aur,
În goană el își smulge-o salbă din sfântul cerului tezur
Și vine-acasă călărețul cu brațul încărcat de pradă.*

*Abia mai poate duce greul, se 'ndoiaie trupul de povară,
Iși scutură în față porții veșmântul impletit din zale.
O clipă se mai uită 'n urmă cu ochii osteniți de cale...
Și-apoi în pripă trece pragul, — dar pravul a rămas afară...*

*Pe-un pat de marmură curată dintr'o cămară neștiută
El, migălind în pacea nopții, așază scumpa lui podoabă,
Iși frânge de zăgazuri mintea, — de veci nerăsplătita roabă, —
Și laine pururi vorbitoare s'aleg atunci din mâna mută.*

*... Și știe bine urzitorul, că 'n vremea trudei lui amare,
Acolo jos în umbra ne gră fin sfat atâtea duhuri rele,
Să-i fure marmura măiastră, argintul coborît din stele...
— Dar neștile nu-i dau odihnă, căci vreau altar de închinare.*

Paris, — Dec.

Octavian Goga.

Scrisoare.

— Unei prietene. —

De Marilina Bocu.

Te văd luminoasă și zâmbitoare alergând vioaie în rostul pregătirilor tale casnice, trasă de mână ori de un colț al rochiei de fetițele tale nerăbdătoare și n'câjite că prea și-a îngreunat Moș-Crăciun cismele de omăt, de sosește așa greu la ele; le împaci cu o mângăiere, le alungi cu un sărut în brațele tăticului și luneci pe nesimțite în salonașul de alături s'aprinzi luminile. Un moment mai apoi, ochii scânteiază și micile gurițe cântă, pe când palmuțele se rup bătând de bucurie. Moș Crăciun, da el e, cel cu sarica pletoasă, alb, alb și bătrân și bun la dar. Ce frumos știe el întinde mâna și cum nu se mai isprăvesc minunățiile. Că desagii ceia din spinarea Moșului Crăciun se vede că n'au fund. Doamne, Doamne și genunchii albi se pleacă sub icoane, mânuțele pline se împreună și căpușoarele încârlionțate se înalță să mulțumească lui, Atot-știutorului, care a știut așa de bine să le îndrepte pe Moșul acesta fermecat ce pare că a fost tot de desubtul buclilor aceloră mătăsoase, să tragă cu urechia la sfatul mare ce se ținea de atâtea vreme în creerusele lor neșăioase.

Că toate, toate câte au visat ele cu ochi deschiși, toate-s aci, ale lor. Și pe de asupra încă o sumedenie de bunătăți și mirodenii.

Și pare-că le văd strălucirea ochișorilor aceloră frumoși, cari de bucurie mare la cea

micuță se fac ca două jeuri în scânteiele luminilor de seară și la cea măricică se deschid și se catifelează ca niște pansele sub sărutarea soarelui.

Voi toți patru, tot o inimă și un gând, eu-prindeți în largă voastră îmbrățișare lumea toată și de o potrivă de curați la suflete, în clipa aceia sfântă, trimiteți cu gândul o parte din tilna și bucuriile acelei dumnezeiești sărbători. Din casa voastră, din atmosfera aceia de curățenie și fericire, străbate o rază caldă de noroc, pentru fiecare copilăș, pentru fiecare cerșetor.

Afară ninge liniștit și'n tăria nopții geroase niște pași mărunți scârțâie pe zăpada troenită. Glasuri sfioase tremură ca niște clopoței de argint... „Florile d'albe...”

La voi e pace și sărbătoare! Ah, de ce nu-mi puteți trimite și mie o rază de lumină! Noi n'avem Crăciun. Sântem singure. Tăticul nostru e'n temniță. De mila fetiței ce se ruga de zor într'o seară, dă Doamne să intre tata afară din temniță, Moș Crăciun s'a abătut în grabă i-a strecurat câteva daruri și i-a povestit ceva de o fetiță cuminte care asculta pe mama și nu plângea după tata.

Și ea 'ntreba: Moș Crăciun, când vine tata și Moș Crăciun, de ce sântem singure? Ei îi plac poveștile mai mult decât bomboanele și fiindcă uitase Moș Crăciun de asta, i-a mai povestit cum s'a născut Christos. Și așa eu capul pe o oiță și'n brațe cu o păpușică a adormit între jucării, după ce avusese grije să-mi spuie tainic: eu nu spui de ce l-a închis pe tata că atunci și pe mine mă închide și tu rămâi singură.

tică la formalități goale. Și reale sunt numai hărțuierile personale de interes înguste.

Cu asemenea orientări în această situație și cu aceste posomorite perspective, firește că lupta pentru „lumina cunoștinței”, adică pentru luminarea sufletească a poporului nostru, este astăzi o foarte anevoioasă problemă pentru un organ de publicitate. A face educația politică a miilor de cititori; a le da necesarele îndemnuri de apărare împotriva adversarului; ale ține cald entuziasmul pentru idei culturale; dar în același timp a ne apăra și împotriva adversarilor interni și a rețelei lor de patimi nenorocite, — desigur reclamă astăzi sforțări uriașe și o încredere mare în forțele proprii. Dar o operă pornită, nu se poate opri la calea jumătate. Nici viforele ce băntuie împrejur, nici rinjetul de dușmănie ce ne împremuește, nici guzganii cari rod, invidioși, la zidurile noastre, nu ne iau credința că pentru lumină și adevăr, mai ales acum, avem înalte datorii de împlinit. Un teren mai potrivit de muncă și de luptă ca acum n'a avut niciodată un organ românesc. Primejdii mai mari de înlăturat, patimi mai multe de înfrinat și gânduri bune de răspândit nu s'au impus niciodată mai imperios. Rostul nostru este dar în largul luptelor pentru lumină și adevăr. Alături cu noi luptă cine vrea și rămâne cine poate.

Guvernul și sărbătorile noastre. După cum am anunțat deja ieri, camera nu va ține ședință până luni, săptămâna viitoare. Cauza acestei pauze de două zile e împrejurarea, că guvernul, urmând exemplul guvernelor din trecut, ține să respecte sărbătorile confesiunilor de rital grec. Intre membrii camerei sânt vre-o 60 până'n 70 de inși gr.-orientali și gr.-catolici, dintre cari cei mai mulți mameluci. Dar guvernul a mai trebuit să ție seamă și

de faptul că din populația țării mai bine de 5 milioane de oameni aparțin bisericilor de rit grec.

Ministrul-președinte la Viena. Conte Kluen-Héderváry a sosit azi la Viena, pentru a lua parte la conferența miniștrilor comuni.

La această conferență prezidată de contele Aehrenthal, ministru de externe, a luat parte și ministrul de finanțe Lukács. S'au discutat chestiuni delegaționale.

Seara miniștrii ungari s'au întors la Buda-pesta.

Demisia guvernului român. Din București ni-se anunță că dl Ion I. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, e hotărât să se retragă și să prezinte Regelui demisia întregului guvern.

»Koelnische Zeitung« publică despre criza guvernului liberal următoarea scri-soare:

În cercurile politice de aici ideea unei schimbări de regim prinde din ce în ce mai multe rădăcini. Actualul guvern liberal a venit la cârmă acum vre-o 4 ani, într-o clipă când țara era bântuită de grele rășcoale țărănești.

Datorită marelui vaze de care se bucura președintele consiliului de atunci, dl Dim. Sturdza, s'a reușit a se pune capăt rășcoalei și s'au făcut apoi legi cari să răspundă cerințelor țărănești.

Actualul prim-ministru, dl Ionel Brătianu, după retragerea dlui Dim. Sturdza, din cauză de boală, a luat greaua răspundere a situației și a continuat cu succes numeroasele reforme de natură socială și economică, ridicând buna stare a țării.

Un merit deosebit și-a câștigat dl Brătianu, care a deținut mai multă vreme portofoliul externelor, prin politica sa exterioară conștientă, care se sprijinea pe cea a triplei alianțe, aducând neprețuite servicii păcii în împrejurări grele, când amenința războiul dintre Austro-Ungaria și Serbia.

Cu toată acțiunea binefăcătoare înăuntru și în afară, situația guvernului a devenit deficilă, pentru că activitatea lui reformatoare a lăsat unele cercuri interesate și le-a făcut inamice. Această dușmănie s'a manifestat mai cu seamă în alegerile parțiale, în care s'au ales mai cu seamă partizanii dlui Take Ionescu, conservatorii-democrați.

De oarece în primăvara viitoare trebuie să aibă loc alegeri generale, guvernul nu trebuie să se expună unei căderi

De a tă parte se zice că dl Brătianu a g necesar să-și reconstituiească partidul în opoz pentru a îndepărta unele nemulțumiri din să partidului. De aceea trebuie să se îndeplinească schimbarea de regim.

În ce privește succesiunea, regele va începe cu formarea noului cabinet pe fostul ministru președinte și șef al partidului conservator, pe P. P. Carp.

Dl Take Ionescu, unul din cei mai de seamă oameni politici mai tineri ai țării, care s'a dpartit acum câțiva ani de partidul conservat constituind un nou partid, partidul conservat democrat. El va trebui să combată pe dl Cadacă nu va reuși cumva Regelui — care pu mare bază pe aceasta — ca să împace pe doi frați învrăjbiți.

E, fără îndoială, de mare interes a se avea partid unit, tare, care grație marelui capacități membrilor săi, să poată lucra pentru bine țării.

Reforma honvezimei. Visul de aur al sentimentărilor noastre compatrioți a început să se desfacă de lumea transcendentă, să ia formă pozitive și să se apropie de lumea materială. Curând »tunurile honvezimei« nu vor mai forma un substrat pentru poveștile lor de primăvară; vor înceta să mai fie un subiect de ironie pentru revistele umoristice din Austria. Vestea fericitoare a adus-o întâi un ziar berlinez, iar acum ea a fost confirmată chiar de ministrul honvezimei Hazai:

— Pot să comunic publicității — a spus dl unui ziarist unguresc — că da, vom desvolta honvezimea și încă într-o măsură însemnată și în mai multe privinți. Scopul nostru final e să modernizăm deplin honvezimea, nu numai în ce privește instrucțiunea, ci și pe terenul categoriilor de arme și-al armamentului.

Un alt conducător al honvezimei i-a mai descătăvuit apoi aceiaș gazetar, că e vorba într-adevăr de înzestrarea honvezimei cu artilerie, »tunuri« (!). În acest scop honvezimea se va împărți în circumscripții nouă și în fiecare circumscripție se va înființa câte un regiment de artilerie, după modelul Feldkanonen-Regiment-elor dela armata comună. Artileria honvezescă va fi înzestrată cu tunuri, tip Uchatius 1875, iar în scopurile de prinderilor și instrucțiunii cu tunuri tip 1863. Oricum însă sânt și tipurile astea învechite și lepădate — totuși, tunuri!

La noi e poarta zăvorită și întineric în casă. În luminița albă a candelii fetița, albă și ea ca un fulguleț de zăpadă, îmi apare ca un mic îngeraș de pază și din fețișoara ei curată și senină pare că mi-se strecoară așa ca o rază de căldură binefăcătoare care mă desmorțește din toropeala asta plină de mălinire.

'Mi alipesc fruntea de geamul umed și privesc așa în besna de afară. Ploaia cântă monoton prin sghiaburi și streșinile plâng, e pustiu și toate's negre, nici un șgomot, nici o mișcare și în întreg haosul asta întunecat și neturburat cum nu clinește nimic, pare-că aud vocea tăcerii... Dar gândurile-mi fug. Vezi pentru prima oară mă simt străină, străină pe pământul acesta, de orașul, de oameni și de întunerecul acesta în care deschid ochii mari, mari până la lacrimi, să văd ceva ce nu văd.

Curios, când ești la umbra unui stejar, vezi toată pădurea, sănătoasă și frumoasă ca trunchiul drept și tare de care te sprijini, te-ai depărtat puțin de el, te miri, — oare ce te-a adus în mijlocul putregaiului ăstuia!?

Ce departe e colțul înflorit unde e atâta voie bună și atât de puțin amar. Și pare-că mi-e urâtă tăcerea asta nepătrunsă.

Într'un oraș de mizerii, tăcerea îmbracă totul în mantia ei de aur și dorm conștiințele și se înabușă suspinele, ca și cum sub tăcerea asta ar odihni cea mai fericită mână de oameni. Nu bate nimeni la ferestrele neluminate unde dorm puzderii de copii pe vetre reci, și câți bolnavi nu s'ar fi stîngând fără un muc de luminare. Câte mese

fără o coajă de pâine, câte dureri fără nici o mângăere. Nu ne pasă! Să mergem înainte, ori știm ori nu știm ce facem. E o artă a vieții, să știi călca în picioare pe unul și altul, ca să ajungi tu unde vrei. Goana vieții nu te lăsa să privești niciodată în jurul tău, dar sânt zile și acelea, vai se găsec mai mult sau mai puțin în viața fie-căruia, când omână mai puternică te oprește pe loc.

Atunci? Ce neagră prăpastie! Cu ce-ți întrebii sufletul? Oare cum simte sărbătoarea cel ce nu s'a gândit totdeauna decât la el însuși. Și totuș tăcerea complectă a nopții acesteia de Crăciun, în orașul acesta, nepăsător de ale noastre, coperă multe mese încărcate, multă veselie și uitare și mai ales ascunde multe guri ce se satură așa de bine că nu mai au timp să grăiască și ei o vorbă bună.

'Mi aleargă gândul la o casă unde am cunoscut mulțumirea de a nu fi văzut sărman ieșind cu mâna goală, a căror pereți nu a încăput o vorbă ori o faptă rea, și mi-se izbește de zidurile unei teniți întunecate. Într-o celulă, pe un pat de cazarmă se frământă o minte și un suflet chinuit.

Asta-i sărbătoarea noastră.

...Un schiăonat de pisică m'a făcut să tresar dela geam și într'aceiaș clipă zării un moșoroiu alb lângă pervazul ferestrei.

— Scoală măicuță! Imi trezii fetița, uite, nu mai sântem singure, că ne-a venit cineva. Și ochii nedeschiiși bine ai fețișoarei, caută cu așa nespūsă bucurie la biata pisicuță părăsita ce se strecoară cu frică la piciorușele ei, frecându-și blana albă de căpușoru-i bălai.

Păpuții săracului.

— Legendă de Crăciun. —

Correspondentul nostru din Paris, ne trimite următoarea legendă gingașă și naivă, pe care a descoperit-o într'un vechiu manuscris din »Biblioteca Națională« și al cărui text, scris într-o franțuzească veche și smălțuit de cuvinte latnești — așa cum se obișnuia în veacul al doisprăzecelea — ne explică credința poporului în »Saboții« de Crăciun. Cititorii vor ști că saboții sânt niște păpuții de lemn, așa cum le poartă țărani francezi și că în Franța există obiceiul ca în noaptea de Crăciun să se așeze acești păpuții în cămin, pentruca moș Crăciun să le umple cu daruri pentru copii. Correspondentul nostru din Paris a tradus pentru »Tribuna« această legendă pe care o credem interesantă de publicat, acum cu prilejul sărbătorilor albe. Acțiunea se petrece într-o regiune din Nordul Franței, unde frigul este așa de riguros în timpul iernei.

Și se întâmplă că în țara acei sfântului Crăciun, se făcure pregătiri și de bucurii. Timp de o nite, seniorul duce din partea lui în toate colțurile moșilor sale p avea-o de a da ospete mari în salilor săi dela Răsărit și dela Miază-noapte și dela Miază-zi nașterii Mântuitorului. Un prazn merit era în pregătire. Prin buc nate de focul jăratecului boi în fipti în frigare, și purcei după ca simea, apoi, în altă parte, o h claponi d'auriți, de fazani, de coș de păuni se învrăteau pe frigări unui foc infernal.

Transferarea inspectorului dela Făgăraș.

Nu știu cum, dar în momentul, când am cețit știrea despre transferarea inspectorului Szabó Elemér din Făgăraș în comitatul Sáros, mi-au venit în minte versurile lui Grigorie Alexandrescu, dedicate pare-mi-se generalului Kiseleff la plecarea acestuia din Muntenia:

Adio dar, adio, și fără revedere,
Pământul să te înghiță și dracul să te iee!

...În sfârșit comitatul Făgărașului s'a curățit de ciudatul tip, pe care nu cred să-l regrete cineva, cât e comitatul de mare! Szabó, căruia i-s'a strigat în plină congregație: „șuster”, „mincinos”, „porc de câne”, fără ca pentru d'aldăstea să fi cerut vr'odată cuiva socoteală pe vr'o cale. — Szabó spaima copiilor, a dascălimei și a preoției. — Szabó, rușinea pedagogiei oficiale de astăzi, la vederea căruia un Pestalozzi ar muri de scârbă și de durere — Szabó acesta, în sfârșit, nu mai face nimănuia umbră în comitatul Făgărașului.

Era timpul suprem!

Urmașul lui Szabó, Dr. Radványi Géza e imposibil să-i samene antecesorului său. Căci a presupune că în Ungaria ar mai putea exista încă un al doilea inspector fără nici un scrupul moral și fără nici o rușine, ca Szabó, ar însemna, că țara aceasta e țara patronării ticăloșiei.

E imposibil să se mai găsească un om care să aplece o plăcere diabolică de câte ori vede, că a izbutit să puie bețe în roate culturii și educației. — e imposibil să mai existe un al doilea inspector, care să ceară călcarea tuturor legilor școlare, în paguba educației. — e imposibil să se găsească un al doilea corupător de conștiințe ca Szabó, care socotește sufletele oam-

nilor drept marfă de vânzare, iar școlile pe cari ar trebui să caute a le desvolta, drept niște obiecte de profanare.

Așa ceva nu e cu putință!

Ne-am mai ocupat și cu alte ocazii de dl Szabó Elemér, asupra căruia am atras atenția d-lui ministru de culte, cerând ca să fie scos din comitatul Făgărașului. Acum, că el nu mai funcționează între Români, pe cari i-a scăpat Dumnezeu de acest flagel, e bine să ne mai amintim odată toate isprăvile lui.

Dl Szabó a maghiarizat în școlile românești propunerea aritmeticii, a geografiei, a istoriei, și a constituției patriei, ridicând numărul orelor ungurești dela 13 la 22 pe săptămână, într'o școală nedivizată contra dispozițiilor legii — supt acest sistem școlar elevii învățau totul ungurește, pentruca, somați să spuie și românește ceeace recitează ungurește, să nu-ți știe spune nici o boabă în limba sa maternă. Tot acest Prâslea al ideii de stat a pretins ca să se propuie scrisul și cetitul unguresc încă în anul prim de școală, ceeace legea școlară cere numai în anul al doilea. Ba a mers așa departe încât le-a recomandat învățătorilor noștri, ca să ia mai întâi scrisul și cetitul unguresc, fiind acest procedeu mai natural! În organul său oficial, care apărea ca supliment la „Fogaras és vidéke”, scria, între alte absurdități, și aceste cuvinte: „bár erösen tartja magát az a felfogás, hogy könnyebb áttérni a magyar olvasásról a románra, mint viszont”.

Tot acest om a introdus în școlile românești pentru toate materiile afară de religie și limba română, exclusiv cărți ungurești, deși aceasta n-o cere legea și deși aceasta nici nu e măcar în spiritul legii. O anchetă pe care au făcut-o protopopii din comitatul Făgărașului, a dovedit că s'au intro-

dus în școlile românești de acolo nu mai puțin de treizeci de feluri de cărți didactice ungurești, cu ajutorul cărora nu-i mirare că s'au timpit în modul cel mai patent mințile bieților copilași. Între acele cărți se găseșc și niște cursuri de aritmetică ale lui Szabó însuș, apoi „Istoria” antidinastică alui Benedek Elek, de care am mai vorbit și cu alte ocazii, precum și toate cărțile scrise de prietenii lui Szabó.

Alte isprăvuri ale lui mai sânt următoarele: pe învățători i-a silit să aboneze „Fogaras és vidéke”, să cumpere cărțile și recvizitele necesare dela jidanul Thierfeld din Făgăraș și dela Lampel din Budapesta; i-a îndemnat pe învățători să nu mai asculte de autoritățile bisericesti-școlare; i-a silit să-și scrie numele de familie, atât pe al lor cât și pe al elevilor, cu ortografie ungurească; li-a făgăduit câte și mai câte favoruri, dacă se vor lăpăda de poporul lor și vor vinde școala comunei sau statului; i-a silit pe o foarte mare parte din ei să voteze la alegerile de deputat din primăvara asta în contra convingerilor lor și în contra poporului lor; a intrat în cele mai scandaloase țirguieli cu învățătorii și preoții, cerind ca aceștia să închidă școala confesională și să facă școală comunală sau de stat.

În școală, cu ocazia inspecțiilor, era un adevărat tiran. Totdeauna el îi întreba pe elevi, într'un mod răstit, care îi băga în spaimă, de nu mai știau nimic. Aceasta-i și plăcea: copiii să nu știe răspunde, pentruca el să poată raporta comisiei administrative, că școală „nu corespunde”. Adesea îi și batea pe copii, luându-i de ureche și dându-le palmi. Aceasta aducea totdeauna cu sine, că elevii înghețau cu toții de groază, ne mai putând da nici un fel de răspuns.

Acum acest tip, care a reprezentat

Fumul de friptură se scobora până în satul zgribulit la poalele castelului, apoi se ridică la cer. Locuitorii obișnuiau să dea servitorilor din castel o mână de ajutor în vederea Crăciunului, spălând și ștergând apoi cu cărpe curate mulțimea de vase și de sticlării.

Odată cu ceilalți servi sosiseră la castel și Anton cu nevasta lui Jachelina, pe cari bucatarul îi învrednici cu spălatură clondirelor de vin. Și aveau de lucru, bieții, căci în sala cea mare oaspeții ducelui beau de se speteau. Joe, fiul lor, băețas ca de vre-o opt ani, deștept și iscusit, îi însoțea, curios să știe și el ce se petrece la castel. Pe la căderea serei era vorba să se întoarcă singur la bordeiul din sat.

Sosiți cam târziu, cei doi servi căpătără vre-o două-trei lovituri peste spete din partea pivnicerului care-l puse pe Anton să clătească sticlele, iar pe Jachelina o îndeletnici cu o muncă mai ușoară. Joe o urmă pe maică-sa acățat de fustele ei.

Pivnicerul o așeză pe femee în fața unui dulap mare și-i porunci să scoată dintr'însul felurite iarburii de aur și de argint, cratițe din aceleași metale, tăvi încrustate cu topaze și amethiste — să le ducă într'o odă departată și să le așeze acolo în fundul unui cămin uriaș.

— Asta e odaia domnișorului, feciorul stăpânului nostru, spuse el, și vasele acestea sânt menite să primească darurile pe cari Mântuitorul nostru Isus Hristos le aduce copiilor bogați. Căci află, mojico, că cu cât vasele sânt mai frumoase și mai scumpe cu atât mai multă onoare fac Mântuitorului nostru, care ascunde în ele jucării atât de mărețe cum nici

nu-și pot înclipui măcar micii țărănoi, ca plodul acesta ce se ține scai de fustele tale”.

Jachelina deschise niște ochi uluiți, iar Joe părea și mai uluit.

Apoi ei se întoarseră în bucatărie și cum soarele părea în depărtare, înghițit par'că de o prăpastie Jachelina își trimise feciorul acasă, sfătuindu-l să nu se oprească în drum, să închidă bine ușa bordeiului, pe care să n'o deschidă nimănuia de frica făcătorului de rele, apoi să aprinză focu în vatră și să pue la fierb bucată de caltaboș pe care o vor mânca împreună după liturghia de miezul nopții.

Joe, copil supus, o porni la drum, cu ochii îndreptați pe întinderea albă, cu picioarele scormonind zăpada. El intră în bordei, puse de-a curmezișul ușei un lemn gros, își așeză păpușii de lemn în vatră la uscat, aprinse de cei câțiva tăciuni ce ardeau încă o cracă rășinoasă de brad ca să lumineze coliba, pironi craca în zid, mai aruncă o mână de rădăcini peste foc, se așeză pe lavița de sare și căzu pe gânduri.

Joe era trist; el visa la minunatele jucării pe cari moș Crăciun le va aduce bogatului castelan și-și blestema soarta, care făcuse din el un fiu de țaran. Văzând că nisiparul arăta ceasurile unsprezece el puse căldarea pe foc și caltaboșul gras în căldare. Peste tot era tăcere, doar vântul șuera printre ramurile uscate și zăpada foșnea acoperind pământul.

Copilul ațipi.

În somn i-se păru că aude niște lovituri în

ușă: dar crezând că e un vis își plecă din nou pleoapele grele peste ochi.

Încă trei ciocănituri răsunară în ușa și o voce jeluitoare se tângui în noapte:

— „Fie-vă milă de mine, deschideți-mi! Cad de frig și mor de foame...”

Joe începu să tremure de frică, amintindu-și de sfaturile maicii-si și zicându-și că durerile rele se tânguiesc de multe-ori cu glasuri blânde ca să-i înșele pe creștini. Dar ațără gemetele se întetiră și vocea răsună slabă, rugătoare, istovită. Joe, care avea o inimă bună își spuse, că ascultând de sfaturile mamei îl mânia pe Domnul, care prescrisese: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însu-ți”. Și deschise ușa.

În colibă intră un moșneag bătrân, bătrân și prăpădit, cu lacrimile înghețate pe obraz, cu barba albă plină de chiciură.

Clopotele băteau în clipa aceia cele dintâi dangate, chemând credincioșii la liturghia de miezul nopții.

— Sezi jos, moșule, rosti bunul Joe, făcând loc bătrânului pe lavița de sare, luminată de focul binefăcător de vatră; sezi jos și încălzește-te bine, căci nu poți sta multă vreme aci... Tata și mama se vor întoarce în curând acasă și mă vor bate când vor ști că am deschis ușa unui străin, împotriva voinței lor.

Străinul își scutură pletele albite de vrăsta și de zăpadă și dogoarea vetrei topind ghiata de care era acoperit, o făcu să șiruie ca un riulet de primăvară.

— Copile, rosti el cu vocea plângătoare, — copile, ai milă de mine căci mor de foame. Caltaboșul clocotea în oală.

cu demnitate politica școlară ungu-rească la Făgăraș, a plecat. Nu știu dacă la plecare îi va fi venit pe buze cântecul, pe care se poate să-l fi auzit vr'odată dela poporul de care și-a bătut joc, fără să-și fi luat răsplata pentru aceasta :

După mini nu plângă nime,
Că n'am făcut nici un bine.

Atâta știu că mie la vestea transferării lui mi-au venit în minte cuvintele lui Alexandrescu citate mai sus.

Un prieten al școlai.

Scrisoare de Crăciun.

In lumea celor mici. — Reclamă și blasfemie. — Cântăreții sărbătorilor. — Cel cari rămân. — Noaptea sfântă.

București.

Lumea se pregătește în vederea sărbătoarei de mâne. Stradele sunt pline de lume. Galantarele par niște sorcove enorme împodobite cu atâtea lucruri minunate, cari deșteaptă atâtea doruri în inimile plâpânde. Cei mici, a căror lume curată și lipsită de orice patimă și gând rău a zugrăvit-o domnișoara Pamfille cu atâtea măiestrie și cu atâtea adâncă duioșie în nuvelele sale, alcargă din galantar în galantar, minunându-se în fața pomilor de Crăciun, cari se înalță veseli, cu luminile aprinse, deasupra Moș-Crăciunilor de canava, cu borhele de câlți și de bumbac. Mă gândesc la părerea de rău a acelora dintre cei mici, cari nu pot avea măcar unul din darurile expuse cu atâtea dibăcie în galantarele cari îi ispitesc. Maestrul Vlahuță a scris o nuvelă mișcătoare cu acest subiect.

Și uite, cum vin toți vânzătorii, toți hulitorii credinței, toți iubitorii de arginți să turbure prin lipsa lor de respect seninătatea acestei sărbători. Reclamele ovreiești au trebuit să ia și acum în deșert numele lui Isus. În foi volante, aceste reclame se împart pe stradă trecătorilor de micii viitori angroșiști, cu fețele pătate de pistru, cu nasurile covoaite, sau de țigănuși nespălați, cari își câștigă în felul acesta câțiva gologani pentru „uite popa nu e popa”, joc de șarlatani, care stoarce ultimul ban din punga mahalagiului naiv. E atâtea sfidare a tot ce este sfânt în aceste reclame! De regulă sunt în versuri alcătuite de cine știe ce naufragiați, versuri de comandă, cari

vorbesc de cei trei crai, cari au adus darurile lui Isus dela cutare și cutare magazin lată o pildă:

„Să dai lucru bun și fin
Cu preț mic... cu preț puțin
Deci deviza mea-i fi-o spun
Să vând ieftin, mult și... bun!...
— Bravo, bravo, craii-au spus
Și-au plecat cu toți ae-au dus
Cadourile lui... Isus,
Care 'ndată ce le-a luat
Așa mic — a și strigat
Cu glas dulce și divin:
— Să trăiască
Să înflorească
Mândrul Bazar de Berlin!...”

Să pui în gura lui Isus reclame la adresa unui bazar ovreiesc însemnează să fii nu numai stupid, ci și fără de pic de respect față de religia țării, în care îți faci afacerile.

Sărbătorile Crăciunului au mai adus cu ele ceva, cu care sântem obișnuiți de mult. Au făcut să tremure coardele de pe lirele poezilor improvizate. Aceiaș poveste, în aceiaș formă rudimentară se repetă în fiecare an. Păstorii, ingerii, cari cântă «Mărire întru cei de sus, lui Dumnezeu», craii și alte personaje din misterul Mântuitorului formează subiectele poeziilor ocazionale, în cari inspirația este înlocuită cu un potop de vorbe goale, uneori așa de sforăitoare. Orice ziar, care se respectă, orice revistă obscură ține să asasi-neze pe sărmanii ceilor cu această proză rimată de o enervantă stângăcie. O fi având pașnicul cetățean nevoe, după copiosul prinz din ziua de Crăciun de un astfel de dezert? Probabil savurația versurilor acestora ocazionale contribuie la înlesnirea digestiei. Rar de tot întâlnești între poeziile ocazionale, cari se publică cu ocazia sărbătorilor versuri ca acestea:

Spre mântuirea omenirii
în iesle te-ai născut, — simbol
Al vecinicii de lumină
ce umple-al sufletului gol.
Și 'n lume ai aprins, c'un zîmbet,
eterni luceferi de iubire
Sfărîmînd cioplirile în piatră
a idolilor de 'nvrajbire.

Dar vrajba neamurilor oarbe
de-al vremurilor întunerice —
Nici azi nu cade biruită
sub vraja unui vis himeric,
Căci azi biserica Credinții
își sparge-a ei catapitesme

Sub farmecul ce ispitește,
al pierzătoarelor mireseme.

Și sânt miresemele ruinii
ce'mbată suflete deșarte,
Le sorb apostolii credinții,
de ei credința se desparte,
Și-un vag neînfeles plutește
în lumea plină de eresuri,
Iar adevărul pare și-astăzi
învălmășit de ne'nfelesuri.

Am înălțat din cer în suflet
— și el un cer vrăjit de astre —
Pe Dumnezeu, și-astfel privirea
ni-s'a'mbatat de zări albastre...
Dar totuș e în noi un demon
ce seamănă neghina urii
Și luptă cu învrăjmășire
să pună stavile naturii. —

Sfărmași dar idotii de aur
ce sânt și azi stăpâni pe lume,
Făcînd din viața trecătoare
un lung și trist prilej de glume
Și veți vedea atunci sub vraja
mărgăritarelor de rouă
Născînd din nou Isus — și astăzi
sămănător de viața nouă.

Dar majoritatea lor e fadă, banală și lip orice avânt, de orice inspirație poetică. Să damni pe acești «cântăreți» de ocazie, păcatul cel fac acum, în preajma venirii tuiorului. O, nu. El vine în numele iertărilor. În calea lui — după cum altădată de învațării cetății, au venit și vîlstarile așteruînd în calea lui hainele lor și strig: O-ana — pot veni acum și bieții cântă-provizaiți, a căror liră hodorogită caută câteva tonuri cel puțin acum. Să le iertăm pornirea poetică. Ar fi păcat să-i cond-acum.

Toți fac preparative. Cei fără familii se de piecare. Fiecare are o rudă, un frățel știe că l va vedea bucuros în casa lui, eant acera, cari rămân în Capitală, cari ș ori unde s'ar duce, vor întâlni acelaș sul al singurătății. Aceștia își fac impresia p rămase toamna de stolul călătoarelor, ca luat zborul peste mări și țări li vezi în c privind indiferenți afară. Ochii lor triști, să ascundă gândurile ce le frămîntă s Fredonează încet un colind învațat în cc și lovind cu degetele în masa de marm

Joe șovăi; dar străinul îl mai rugă odată și el nu se putu împotrivi milei. El luă pâne din coș, răsturnă căltașul într'un blid de lemn pe care-l așeză pe genunchii flămîndului.

Acesta înghiți cu lăcomie. După ce se sătură el se întoarse cătră băiat:

— „Binecuvântarea Domnului să plouă pe tine — îi zise cu glas mișcat — Dumnezeu o să aibă milă de tine, deoarece și ție ți-a fost milă de suferinzi. Dar spune-mi, copile, nu cumva ai vre-o dorință pe lumea asta?”

— „Nu sânt din cale afară de nenorocit — răspunse Joe. — Părinții mei trăiesc, ei mă iubesc, cu toate că în curînd îmi vor rupe urechile că nu i-am ascultat. Dar, să-ți spun drept, aș vrea ca moș Crăciun să vie și în coliba mea, cum se duce și la copii bogăți, și să-mi aducă un cal de lemn și un mic războinic îmbrăcat în zale și înarmat, așa cum îi văd că pleacă la războiu”.

Cele din urmă dangăte de clopot, vestind că liturghia s'a stărșit, înotau în văzduh.

— „Rămâi cu bine, micule Joe! — zise bătrînul și întorcîndu-se din prag facu din mână un semn de binecuvântare.

Și Joe privi multă vreme în urma lui, frecîndu-și ochii, căci i-se părea că moșneagul înainta într'un veșmînt luminos.

El închise ușa și iar căzu pe gânduri în fața coșului de pâne și a căldarei goale. Ce-o să pătască pielea lui? Anton nu era blînd din cale afară și o să se întoarcă desigur flămînd; iar maică-sa Jachelina nu îndrăznea nici-odată să se împotrivescă soțului ei, când acesta își ghiontuia fiul. Joe începu să plîngă, căci i-se păru că aude pași în fața casei, și închise ochii ca să nu vadă chipul încrunțat al tatălui său. Când îi deschise din nou, o lumină orbitoare lumina bietul bordeiu ce părea gătit de sărbătoare.

Copilul crezu că vreascurile ardeau cu putere și-și întoarse privirea spre vatră... Dar nu-i veni să-și creadă ochilor și-l apucă amețea când văzu în mijlocul vetrei o găscă mare friptă, scinteetoare de grăsime galbenă, ce sta înfiptă într'o frigare uriașă, acolo, în locul unde mai adineaură ferbea sărmanul căltaș. În sabotul (papuc de lemn) său din stînga Joe găsi un cal de lemn fin sculptat,

cu o șea de aur pe dînsul și cu o numai din fire de argint; în sabotul din dreapta se odihnea un războinic așa cum îl vis îmbrăcat în zale, cu coiful de aur, cu în lăncei împodobit cu pietre nestimate; pucii crescuseră de cuprîndeau toată vatra crescuse și ea de se lățise pe bordeiul.

... Și Joe auzi clopotele sunînd di glas puternic, și o voce șopti într'un numai pentru el sunau. În fața borc scoborîse un nour strălucitor din mijruia un cor de îngeri cântau cîntece ciun.

Și Joe își aminti atunci, că tainicul îi vorbise cu un glas blînd și dulce, ca al îngerilor ce cântau — și își m că bătrînul fusese Isus Hristos ori i ciun în persoană. Atunci, căzînd în ș copilul plînsese de fericire, mulțumî Domnului și îngăna cîntece de slav lui amestecîndu-se cu a cereștilor

Trad. de C.

Spectacolul Timișoril e magazinul de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, strada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Bancel din Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane cele mai ieftene până la cele mai fine și la ultimă lîngă prețuri fixe moderate.

Magaz'nul poate fi privit oricînd, fără nici un gament de a cumpăra.

amintesc de anii, când nu erau așa de singuri și de străini.

Aud afară colindul copiilor. S'au oprit la fereastra din stradă și cântă. Acelaș cântec, pe care l'am auzit de atâtea ori și pe care l'am cântat și eu odată. „Steaua sus răsare!” Și steaua lor, cu lampionul în mijloc strălucește ca un ochiu de foc. Și în cântecul lor e ceva duios, ceva nespuse de duios, care te fură și fără să vrei te duce undeva departe în anii copilăriei neștiutoare de patimi, copilăriei vișătoare, care te-a armat așa de slab în fața canaliei, ce știe să și arate importanța, să facă pe indispensabilul. O, nu copilăria mă farmecă în clipa asta. În mintea mea răsare aceiaș licoană scumpă. Și ce lumină dulce coboară asupra-mi! Și ce cântec frumos încălzește sufletul meu în noaptea asta de iarnă blândă, domoală, liniștită, în noaptea asta, care și a prins tot ce are mai scump și mai fermecător ca să primească pe Mântuitorul lumii.

Afară răsună glasurile de argint ale copiilor. Răsună blinde ca o rugăciune de Iuger. Li văd și par'că-mi pare bine. Și ochii mei de stînc, cari nu cunosc mângâierea lacrimilor, se umezesc acum și-i urmăresc până departe de alungul străzii. Și gândurile mele se duc cu dănsii, se duc departe, tot mai departe. Unde se vor opri? Ce ne e drag e totdeauna așa de departe. Au bătut de atâtea ori aceiaș cale. Și astăzi, ca și ieri, ca totdeauna. Le văd cum se abat la aceiaș fereastră. Se abat sfioase, ca niște colindători străini, veniți din altă lume. Colindători, cari vreau să fie ei cei dintâi, cari duc vestea cea minunată. Tu nu auzi cântecul lor. Tu nu trebuie să-l auzi. Nu trebuie să-l înțelegi. Cântecul iubirei turbură sufletele. Și de ce te al turbura? Eu aud cântecul lor. Eu aud și-l înțeleg. Eu și cunosc așa de bine. Târziu, când zgomotul conținește, când colindătorii dispar, se întorc și colindătorii mei înapoi. Se întorc ca niște copii frumoși ai visului meu. Se întorc veseli ca ostașii, cari au biruit în război, cari vin împodobiți cu lauri. Au prins o rază de lumină din ochii tăi și o aduc cu dănsii. Se opresc și bat la geam:

— Desteaptă-te, visător nebun. Ți-am adus dar bogat, acum, la zi mare!

Și noaptea cade tot mai grea, tot mai întuneacă peste fire. Și cade tot mai coplesitoare peste ochii mei, peste gândul meu. Și adorm cu cântecul pe buze:

Dorul meu străin
Ramura de crin,
N-a fost om ca mine
Să și-se închine...

Coresi.

BIHORUL.

Oradea-mare, 5 Ianuarie n.

Bihorul doarme! De atâtea amar de vreme doarme uriașul acesta nătâng. L'a coplesit o somnolență zdrobitoare, din celea mai îndepărtate vremuri. El năimitul n'a auzit glasul chemător al Arhanghelului vestitor de visuri mărete; a descălătorului Dragoș-Vodă, când prin preajma casei Bihorului, în cântece de vitejie, într-o mare de urale, ce se ridică clo-cotoitoare spre slava cerului, — urmat de-afăția eroi, mândria boerilor din Maramurăș, de duhovnici cucernici, mame duiioase și fecioare cu ochii nrouați, cari toți în frunte cu Vodă treceau spre alte plaiuri, se nîghebeze o nouă împărăție românească. Nimic n'a auzit Bihorul, el mut a fost și atunci. Apoi s'au perindat alte vremuri de restriște și de glorie. Trei țărani cu palma aspră, cu trupul schinuit de obidă, cu grumazul rănit de jug, cu ochiul căzut în orbite, în rotire de vultur îndrăzneț, și-au petrecut privirile înfricoșate peste creștete de munți, codrii, văi și riuri. Și ca la un semn sfânt al unui mag etern, chioțe, vaere, șuere, au izbucnit cu urgie satanică din mii de piepturi robite de cătușe, și furtuna s'a deslănțuit înfricoșată, potopind cu valuri de foc boieri în castele, ce-au închis în ele tirania de veacuri. La toate acestea fosta-i tu părtaș, o Bihor paralizat? Nu! Căci tu, când ai zărit vulcanul de pe coama Vlădeșei, te-ai întors pe altă parte, și-ai pus în frigere, bucată otrăvitoare ce și-a svârșit-o vrăjmașul

tău, și și-ai fript-o la focul ce consuma cu lăcomie barbaria, ce te-a ținut pe tine și te ține și astăzi în cătușă mizeriei și a întunerecului.

Și iarăși alte vremuri bătut-au la poarta vieții. A fost ce-a mai îndărătnică zvârcolire a omului ce-i pui tocurile cizmei pe gâtul lui, ca să-l înăbuși de moarte.

Din lupta aceasta dărză pe viață și moarte, geniul de arme, Făt Frumosul, se vede în picioare și în mâni c'o spadă de flacări. Și a tăiat fără milă, lăsând pe urma lui munți de leșuri, iar înaintea lui spumegându-i involburate porniri vesele, riuri de sânge. N'a fost frunză să nu se înfioare, din codrul neamului nostru, și Ungurii, plăpânzii Unguri, ardeau jertfă, pentru mântuirea viitorilor Unguri, căci copacul neamului veșnic înmugurește. Iar tu, tu Bihor, copil de pripas, și atunci în vijelia din 1848, te-ai lăsat înșelat de himere deșarte. Tu nenorocitul, ai luat spada, te-ai aliat cu vrăjmașul nostru, cu Kossuth, și la Fechetău, ai izbit, vai, în coastele fratelui tău.

Și vezi sângele sfânt al fratelui tău a cerut răzbunare la ceruri, și amar canon a căzut pe capul tău; te chinui între viață și moarte, și nu vei muri niciodată, ești un Ahasver, și numai atunci te vei bucura de raiul vieții, când vei fi ispășit păcatul, grozavaucidere a fratelui tău Avel. Deci pleacăți capul tău, covârșește-ți coapsa grea de păcate, și plângi, varsă potop de lacrimi de sânge, ca Cerul să se miluiască spre tine, și să-ți dea viață, dui, fie nenorocit rob. Dar să nu crezi, că nu ai sânge în tine, tu ai și viață, numai duiul conștiinței naționale nu-l ai. Te-am văzut în anul 1907 la Beiuș, când ni-s'a părut că ești un năzdrăvan, de care nu prind loviturile vrăjmașe, și tu repede, iar și-ai plecat capul somnoros, pe perna moale a lașității, ai adormit buștean, și dormi păcătosul de tine și acum. Azi când din mii de suflete se ridică innuri slăvitoare, să ne aducem aminte și de Bihor, de copilul acesta pripășit pe calea pierzării, și să ne rugăm dimpreună pentru păcătosul ca să se îndrepte și viu să fie. Coresp.

Pe stradă.

De E. Bi.

Souvestre spune în scrisoarea sa „Filozoful în camera din pod”, că ștregarului de stradă din Paris nimic nu e nou, că vitrinele magaziiilor mari, expozițiile de pe placate și reclame e școala intuiției, care într-o oră îi inspiră mai multă istorie culturală, geografie și cunoștințe naturale decât ar putea să-i inspire cel mai bun învățător într-o școală lungă și îngrijită.

Strădele însă ne oferă și mai mult. Fiecare zi e un volum nescris din istoria vremii, o psihologie, un monolog, o farsă. Pentru celce știe să le privească adesea și expunerea acelor drame zilnice, cari pe orașan nu-l mai alterează de loc în vârtejul pășaniilor sale. Într'un șir lung și neîntrerupt trec pe dinaintea noastră sutele de mii ca o bucată vie din istoria omenirii, care e compusă din neînsemnatele ei cauze și scopuri a muncii zilnice, — cum stâncile de corali în mare, de cari năile să sdrobesc, sânt compuse din ființe microscopice.

Câte epizoade înălțătoare, respingătoare, mișcătoare, plăcute și instructive nu se pierd zilnic pentru creionul desenatorului și al dramaturgului. Neprețuite, nefolosite, cași miliarde de flori, cari înfloresc și se veștejesc pe înălțimi inaccesibile și adâncimi necunoscute. Iar când observatorul tăcut se adâncește în viața și goana de orice soi a mulțimii, atunci pare a fi conștient tocmai despre ceea ce pare mai greu de priceput și de înțeles, — o privire, tonul unui cuvânt, un salut, — este sâmburul cel mai adânc al vieții și ființii interne. Pănea spirituală, din cari trăiesc toți acei mândri și zeflemitori sau aplecați, cari se târie pe stradă.

E seara târziu. Opera cea mare își deschide porțile și un șir lung de trăsuri așteaptă înaintea portalului. Din vestibulul bine luminat se revarsă lumea impacientă a cercetărilor de teatru. În mari sforțări portierul răgușit chiamă numerele prin vâlmășala obișnuită.

E spre miez de noapte. La ușa mică a scenei un grup înghesuit mai așteaptă încă pe cei doi mari interpreți ai lui Wagner, tenorul și baritonul. Artiști începători, cari analizează cu pricepere părțile grele și renumite, eleve tinere de conservator, străini oprți aici pe vr'o câteva zile, cari voiesc să privească din apropiere pe sărbătorii scenei și vr'o câțiva profani curioși, cărora nu li-e de grabă de casă. Mereu se deschide ușa spre a da ieșire vreunui statist, vr'unui servitor, vr'unui corist. Deodată însă se ivește capul portierului, căutând, că e liberă calea până la „auto”. Toți își ațintesc privirea spre ușa, acum — sau sau, *Walter Stolzing* sau *Hans Sachs*. Un moment în urmă se deschide ușa iarăși și deodată se naște o îmbulzeală mare.

O clipă și vehicolul e încunjurat de toate părțile. Strigăte, fâlțări de batiste, de mâni — e baritonul. Cu condescendență captivantă salută ici și colo grupul entuziasmat. Cinci ore a stat pe scenă — și pe lângă toată arta sa divină a rămas om, care dorește odihnă. De partea, unde, salutând zămbitor s'a urcat, mulțimea începe să-l petreacă alături de „auto”, care a pornit încet. De cea parte se ivește la geam o față palidă. O față tină, drăguță, gingașă, blondă. E întruparea cea mai mișcătoare a acelei „Käthchen”, care acum stă înaintea „cavalerului” său. Privirea senină și gura ei tăcută vorbesc mai clar decât vorbele: „Inaltul meu domn!” El nu ar fi artistul mare, pe care orașul milioaneilor l-a purtat pe palme, dacă nu ar fi înțeles limba buzelor vii. Drept răspuns la această salutare umilită, deschide fereastra și-i întinde mâna.

O seară de toamnă târzie — „Geschäftssperre”. Prin una din strădele principale curge șirul nesfârșit al celor eliberați. E ora întoarcerii acasă. Din contuare, magazii și laboratoare pleacă unii singuri și grăbiți, alții în „duo” alene, dupăcum îi așteaptă datorințe casnice sau amabilitatea vr'unui restaurant: purtând aproape toți pecetea oboselii, al ne-cazului și adesea al melancoliei înspăimântătoare.

Iată însă o pereche, care pare a fi rămas neatinsă de povoara și necazul zilei, sau o simțire mai puternică înăbușe expresia lor. Fata e tină. Poate să aibă 22—23 de ani și e îmbrăcată simplu. Poate o modistă. El svelt și înalt, cam peste patruzeci de ani. În mână ține un dosar de acte. Felul lui pare a fi acela al unui bărbat din societatea bună. Mergând așa lângă ea, o întrebă glumet: „Ei, dar povestește-mi ceva!”

Silueta lui se vede numai prin profil, capul și umerii tind nemiscați înainte.

„Ce să povestec?” îi întrebă ea flegmatic. El înzădar se trudește să-i fure o privire a ochilor, să înceapă o discuție care să-i răpească măcar o mișcare repentină, o exclamare, o privire sau o strângere debilă de mână, semn, că sufletul lui a aflat calea la sufletul ei...

Într'o zi, poate, îi va succede. Se poate că inima asta încă doarme, și trezirea ei să fie a lui. E trează de mult, poate, și visează de unul de altul, căruia soarta nu i-a hărăzit nici poziție, nici rang. Și-atunci, din slăbiciunile a două inimi, — cari n'au curajul resemnării — se naște una dintre marile drame ale vieții, pline de disperare tăcută și de ciasuri negre — al căror final adesea se joacă pe stradă.

Viena, Decembrie 1910.

Un îndemn la muncă.

On Red. „Tribuna”.

Salutăm cu bucurie pășirea curagioasă și cuminte de a ne trezi la o nouă viață de muncă și jertfe pentru ridicarea poporului nostru.

Vă asigurăm de sprijinul nostru deplin întru lăfirea noului curent.

Brad, 13/26 Decembrie 1910.

Dr. Ioan Radu, Dr. Traian Suciu, Ioan Ghișă, Emanoil Comșa, Dr. Cornel Albu, H. German, Petru Todoran, Mihai Stoia.

Scrisoare din Budapesta.

— Amintiri. —

Tot mai pripit bate pulsul vieții orășanești. Tot mai adânc se resimte fiorul sărbătoresc adus de Crăciun — numai viața răzlațitorilor Români poartă umbra unui regret, fugarnic și el.

Tăcerea și-a așternut vălul peste viață, stabilită de țărni, și numai gălăgia focoasă alor doi studenți pripiti, cari încearcă să spună o halimă în fuga clipei, mai vădește trecutul apropiat.

Se pare o clipă de odihnă, după încordarea neobișnuită, o reculegere după un lanț de emoțiuni... Multe variate și sosite toate odată, încât par'că nu le-am putut prinde și fixa: Numai în clipa aceasta de odihnă încercăm a le învia, a le orândui.

După manifeste și contra manifeste, după declarații și desaprobări, după aderări și neaderări — iată-ne ajunși la o clipă de răsuflare — când refăcând trecutul ne dăm mai de aproape seama de faptele și întâmplările lui!

După emoțiunile din „Jägerhorn“, după așteptările pline de o îndreptățită curiozitate de a putea prinde o vorbă sburătoare din belșugul zeilor, după vânatoarea pasionată a șoptelor învăluite în aburi de șvart, după înșirarea nesfârșită de combinații și năzuințe de a ghici adevărul celor petrecute, în urmă după părăndarea atâtor feluri de impresiuni și fapte deosebite, — ne vedem ajunși la liman și putem răsufla mai liniștiți.

Furtuna a trecut! O pată de cer ne suride senină pînă la norii cerniți ce se pierd în nemărginirile văzduhului, iar noi ne bucurăm cum pacea dintre cer și pământ se închiagă încet-încet!

Furtuna a început încet, cu adieri de vânturi primenitoare, cu îndemnuri sănatoase, dar apoi cerul s'a cernit, vijelia a izbucnit, — fulgere tăiau brazde pe orizont, — s'a deslănțuit și sunetul îndârjit al unui corn îndepărtat...

În această atmosferă năbușitoare, în cătră-nirea elementelor revoltate — lumea aștepta sfârșitul neprevăzut...!

Sfârșitul a fost neobișnuit și neașteptat... a fost risul vesel și cam ironic alui Haralamb Călămar, singurul pe care se vede că nu l-a făcut melancolic descătușarea furtunii...

Studentimea a plecat cătră casă, abia câțiva mai colindă singuratici, seara, ulițele cari duc la „Petru Maior“ — ca să afle cele mai noi vești. Din comentarea unei vești, începe vorba... Domol, întâi, apoi mai aprins, cum e firea românească — și gesturile se lărgesc, ochii se aprind, iar vorbele cad tot mai dese și mai grele, ca apoi să scază iarăși într-o adiere de regret. Nu arare-ori unul lasă foaia pe genunchi și începe a fredona încet „Dorurile mele“. Din tăcere se rupe alt glas, însoțindu-l, un al treilea se frământă în bas — și sala e cuprinsă de duioșia armonică de voci. Pereții străini sânt loviți de fiori tresăltați, chipurile mișcă încet și icoanele din perete privesc înduioșate cum se infiripă doruri ferecate în suflete!

Colinda ce urmează trezește din vrafal amintirilor scene petrecute, locuri dorite, toată lumea aceia curată în obiceiuri, toată căldura solemnă cu fiorii de plăcere rară!...

Sufletul se trezește, dorurile se infiripă, glasurile cresc și amintirile răscolite se îmbrățișează frățeste în un val străin...

Amintirile și dorurile izolate se furișează în suflete răscolind o adiere de jale, o frântură de doină, și toți tac din nou. Doar ochii umezi clipesc mai des sub gene...

Vălul năbușitor îl distramă unul dintr'un colț, întonând cu convingere:

„Pe-al nostru steag e scris unire“ și iar s'alătură glasurile, schinteiază și par'că vorbele picură balzam și nădejdi noi în inimile copleșite de melancolie.

Și așa petrecem noi aici în străini.

A. Munteanu.

Momente din viața și domnia împăratului Iosif al II-lea.

De Dr. Ioan Lupăș.

I.

Dintre toți împărații, câți au cărmuit timp de peste 6 secole, de pe tronul Habsburgilor, cel mai mare și mai genial este, fără îndoială, Iosif al II-lea.

Asupra vieții și cărmuirii lui există în limba germană, și maghiară o întreagă literatură istorică, la care scrierea lui Hoffinger *) nu adaugă rezultate științifice nouă. Căci nu e o lucrare cu pretenții științifice, ci o carte de popularizare, o povestire (Schilderung) concisă și ușoară, pe înțelesul tuturor, o descriere a personalității marelui domnitor și a timpului său. — În 49 de capitole sânt înfățișate momentele mai de seamă ale vieții și activității acestui mare domnitor, care a introdus în monarhia habsburgică cele mai folositoare reforme pe toate terenele vieții de stat și a cercat să ușureze soarta poporului asuprit.

Deși faptele și ideile lui de-o epocală însemnătate sânt în deobște cunoscute, în cele următoare vom spicui totuș din această carte nemțească câteva momente caracteristice pentru autorul sau pentru eroul ei.

Născut în 13 Martie 1741, — într'un timp când mamă-sa era în pericol de a-și pierde moștenirea părintească, despre care cu dreptate spusese prințul Eugen de Savoia lui Carol VI. că mai ușor o poate asigura fiicei sale prin o visterie plină și 200.000 de soldați, decât prin „sanctiunea pragmatică“ — cel dintâi băiat al Mariei Teresiei primi în botez numele: Iosif, Benedict, August, Ioan, Anton Mihail, Adam.

Când era copilul de 6 luni, Maria Terezia s'ar fi înfățișat cu el în dieta ungurească din Pojon spre a îndupleca nobili maghiari să-i dea ajutor împotriva dușmanilor săi din afară. Aceștia s'ar fi înduioșat atunci și scoțându-și săbiile din teacă, în formă de jurământ, ar fi strigat: „Moriatur pro rege nostro Maria Theresia!“ Autorul prezintă scena aceasta ca autentică (pag. 10—11), deși după unele izvoare istorice chiar ungurești, lucrurile nu s'au putut petrece tocmai așa, căci în ziua de 11 Septembrie 1741, când s'a prezentat Maria Terezia dietei ungurești în costum național-maghiar, copilul era în Viena, de unde numai cu vre-o 9—10 zile mai târziu a fost dus la Pojon *) (20 Sept. 1741). Pe de altă parte istoricește nu e deplin sigur, că cuvintele „Moriatur pro rege nostro“ s'au și rostit, în adevăr, în ziua aceea, oricât de mare ar fi

*) A. I. Gross-Hoffinger: „Joseph II als Regent und Mensch“ Neue Ausgabe, Wien 1910 8° mare 302 pp.

**) Aceasta se știe chiar dela un martor ocular: Gavril Kolinovic, în scrierea sa „Nova Hungariae periodus Gynaecocraticae Austriacae“ 1790 pag. 492 sg. La locul acesta nu povestește Kolinovic, că în ședința din 11 Sept. s'au strigat cuvintele: „Vitam et sanguinem“, dar nu și cealaltă versiune cu „Moriatur“. — În aceiași zi s'a manifestat însă dragostea Ungurilor față de Germani în chipul următor: „Comoverunt interea vehementissime omnium animi, cum in alios, tum in aditantes praecipue purpuratos Germanos, quorum unus Regina (perquam affectuose lequente rugas, ut livoris est indoldes, fronte visus inducere, se demnum impotens proripuit; infanstorum quorumvis coasiliorum authores primarios et illum praeterea nominis Ungariel osorem implacabilem, exardescunt & cum jam voces andiri caepissent: Vigye az Erdögi, rapiat los Diabolus, res abitura nulla Regüthroni reverentia, vix fuerat absque discrimine, nisi murmura et maledicta haec prudentiorum tantisper sopita, non enim composita, consilii existitissent. Audita quibusdam alias nonneminis vox: malle te, si Diabolus Regina se suapue creditisset qotius, quam Ungaris“ (Ibidem pag. 493—494.) Această scenă cu injurături, pusă în cartea lui Kolinovic în imediată urmăre a scenei cu declamația „Vitam et sanguinem“ prezintă un contrast atât de izbitor și arată, că oricât de mare ar fi fost însuflețirea momentană pentru Maria Terezia, totuș n'a putut să împiedece explozia vechel anti-patii contra Nemților.

fost înduioșarea staturilor, căroro autorul le dăruiește epitetul: „heldenmütige Magyaren“. Istoricii germani, îndeosebi istoriograful Mariei Terezia, Arneht a contestat adevărul tradiției privitoare la rostirea acestor cuvinte. Scena s'ar fi petrecut altfel. Bărbatul Mariei Terezia, Francisc de Lotaringia fiind recunoscut atunci ca coregent al soției sale, a exclamat la sfârșitul jurământului: „Mein Blut und Leben für die Königin und das Königreich Ungarn!“ Aceste cuvinte le-au repetat apoi și staturile: „Vitam et sanguinem pro rege nostro!“ — Versiunea aceasta din urmă este istoricește mai acceptabilă, decât cea cu „Moriatur“, de oarece a rămas despre ea o dovadă și în articolul 63 al dietei din 1741, în cuvintele: „Vitam et sanguinem sese impensuros unanimi assensu polliciti sunt“. — Autorul cărții, de care e vorba, combină amândouă versiunile și le dă ca autentice, cum sânt prezentate în cele mai multe istorii ungurești.

Părinții s'au îngrijit să-l împărtășească pe viitorul împărat de-o educație cât se putea mai bună și multilaterală. Dar în alegerea profesorilor n'au fost deopotrivă de norocoși. Limba ungurească fu pus s'o învețe de tînăr dela magnatul Batthyány, care îl instrui și în cele militare.

Fiind mamă-sa de un catolicism intransigent, s'a îngrijit ca și Iosif să fie crescut în spirit calolic sădindu-i-se în suflet de timpuriu entuziasmul pentru biserica apuseană. Printre profesorii lui găsim și pe lezuiții Parhammer și Franz, cari, pe lângă toate silințele lor, n'au putut exercita însă vre-o influență hotărîtoare asupra lui Iosif. Cel mai bun dintre toți profesorii lui a fost baronul Cristof de Bartenstein, excelentul publicist și secretar de stat, dela care a învățat Iosif politica, dreptul și istoria. E semnificativă îndrumarea, ce o dă tatăl, Francisc, lui Bartenstein, cum să-l învețe acesta pe Iosif istoria: „Es soll meinem Sohne Ioseph die Historie so tradiert werden, dass die Fehler und bösen Taten der Regenten so wenig als ihre Tugenden und das Gute, so sie getan haben, verschwiegen werden. Diese Geschichten sollen immer so meinem Sohne appliziert werden, dass er gute Anmerkungen und nach und nach gute principia sich mahlen lerne, durch welche er die Fehler der vorigen Regenten zu vermeiden frühzeitig angewöhnt werde, welches gewiss von guter Wirkung sein wird.“

Iosif era de o constituție trupească puternică, ager și expansiv, uneori încăpăținat și nedisciplinabil. Mamă-sa voia să-l îmblânzească și cu ajutorul unei educații artistice. („Ich lehre meinen Sohn die Kunst lieben — zicea M. T. — damit er milder werde, deon er ist störrisch“.)

În tinerețe Iosif avea pasiune pentru muzică și pentru arta militară. La vârsta de 18 ani voia să participe și el ca comandant în războiul de 7 ani, dar mamă-sa îl opri. Atunci el își căută mângăierea în lectură istorică, citind cu predilecție istoria viteazului Carol XII și cărțile lui Iulius Caesar: „De bello gallico“.

La 1760 se căsători Iosif cu principesa Isabella de Parma, pe care o iubia cu pasiune. („Europa sah das seltene Schauspiel einer glücklichen Ehe zwischen Personen fürstlicher Abkunft“). Dar Iosif nu era să aibă parte de mulțămirile vieții familiare, Isabella muri în curînd, iar a doua căsătorie încheiată la 1765 cu Maria Iosefa, fiica Împăratului Carol VII, nu-i aduse nici o fericire familiară și fu de o durată scurtă (la 1767 muri și Maria Iosefa). — Astfel pe viitorul împărat Iosif II. nu

aveau să-l impresoare grijile vieții familiare. El era par'că anume predestinat să-și jertfească întreagă ființa și viața sa numai, și numai pentru binele și înaintarea supușilor săi, pentru progresul și consolidarea monarhiei. Și, poate e de prisos a mai spune, că de această înaltă misiune istorică s'a dovedit vrednic în cea mai deplină măsură.

Dacă în secolul al XVIII-lea, supranumit „secolul umanității” s'au mai văzut și alți domnitori luminați, dacă ideile generoase ale filantropismului începuseră a se răspândi în cercuri largi, Iosif a fost cel dintâi împărat, care a dat acestor idei o aplicare practică în tot cuprinsul monarhiei sale, luptând cu multă îndrăzneală și bărbăție împotriva prejudecăților medievale și pentru desăvârșita lor înlăturare.

O splendidă dovadă a spiritului de jertfă a dat imediat după moartea tatălui său Francisc (1765), aruncând în foc cele 22 milioane de cupoane, ce i-au rămas ca moștenire și cruțând prin acest gest frumos vistieria statului de o sumă atât de însemnată.

Cu un an mai târziu, la 27 Februarie 1766, cu ocaziunea unui incendiu mare în Viena, a alergat și Iosif să dea ajutor. Celor ce voiau să-l împiedece a se expune pericolului, le-a zis: „Înainte de a deveni împărat, am fost om, și aceasta e cea mai frumoasă calitate a mea („Ich war Mensch ehe ich Kaiser geworden bin, und das ist meine schönste Eigenschaft”).

Și în adevăr, istoria ni-l înfățișează pe Iosif deopotrivă de mare ca împărat și ca om; poate chiar mai mare în această din urmă calitate. Idei înaintate, sânguință fără păreche și o largă iubire a supușilor săi, — pe cari îi considera pe toți deopotrivă ca fiind egali, între sine și omenește chiar cu domnitorul lor — tărie și bărbăție neînfrântă în ducerea la îndeplinire a planurilor sale, sinceritate, toleranță și umilință creștinească, precum și un nepotolit dor de muncă îl caracteriza pe Iosif II. Lozinței sale, care era: „virtute et exemplo” — i-a rămas credincios viața întreagă.

Muncia de dimineața până seara, încât punea în uimire pe cei din jurul lui. Iubia simplitatea și era dușman declarat al ceremoniilor ce se observă pe la curțile domnitorilor. De aceea prin decretul său din 4 Ianuarie 1784 desființează multe din ele, îndeosebi interzice supușilor săi a mai săruta mâna și a îngenunchia înaintea celor mai mari, fiindcă semnul acesta de umilință nu se potrivește între oameni, ci trebuie rezervat numai față de Dumnezeu („weil dieses von Mensch zu Mensch keine anpassende Handlung ist, sondern blos gegen Gott allein vorbehalten bleiben muss”).

Că însuș era adânc pătruns de umilința adevărat creștinească și de simțul egalității cu supușii săi, a dovedit cu ocazia unei mari ceremonii religioase în Luxemburg: Refuzând a ocupa locul pregătit anume pentru domnitor, a îngenunchiat și el în rând cu poporul zicând: „Înainte de Dumnezeu suntem toți egali” (Vor dem Höchsten sind wir alle gleich!).

Imprejurările l-au silit și pe el să poarte războaie. Dar și în vârtejul acestora iasă la iveală iubirea de oameni și grija cu adevărat părintească ce purta Iosif supușilor săi, sfătuind în mai multe rânduri pe comandanți, să cruțe viața soldaților. Odată spunea unui principe englez: „Ich habe keine Lust zum Kriege; ich suche meinen Ruhm blos in der Beförderung des Wohlstandes meiner Untertanen”.

Nu suferia nici duelul. Prin un ordin al său din 1771, adresat unui general, arestează pe 2 duelați (un conte și un căpitan), motivându-și

ordinul astfel: „Ich will, ich leide keinen Zweikampf bei meinem Heere; ich verachte die Grundsätze derjenigen, die ihn verteidigen, die ihm zu rechtfertigen suchen, und sich mit kaltem Blute durchbohren... Eine solche barbarische Gewohnheit, die dem Jahrhundert der Tamerlaus und Bajazets angemessen ist, und die oft so traurige Wirkungen auf einzelne Familien gehabt, will ich unterdrückt und bestraft wissen, und sollte es mir die Hälfte meiner Offiziers rauben!”

Românii din Bosnia.

De Teodor Filipescu.

Ilustrul învățat C. Iirecek zice despre descendenții Romanilor din evul mediu, cari locuiau între Adria și Pontus, că au vorbit două dialecte: dialectul dalmatin vechiu și românește; că începutul acestor dialecte ajunge înapoi până înainte de secolul VII, și că străvechiul centru românesc era atunci în Sirmia, regatul Serbia, partea vestică a Bulgariei de către Dunăre, și în Vilaetul Cosovo de astăzi. (Die Romanen, Viena 1901, I. p. 20 și 21). C. Iirecek mai adaugă că teritoriul neîntrerupt croato-sârbesc și bulgăresc din Peninsula Balcanică de astăzi e rezultatul procesului de slavizare în cursul veacurilor. Din monumentele vechi raguzane se vede că slavizarea Românilor n'a fost ușoară, iar din scrierea lui Dr. I. Cojic se văd până în ziua de astăzi foarte multe numiri topografice românești în partea sudvestică a regatului sârbesc (Nazelja srpskik zemalja, Belgrad 1902, I. p. 69—73). Rămâne deci întrebarea: Ce s'a ales din Români din partea nordică a Peninsulei Balcanice, cari au locuit împreună cu Slavii înainte de venirea Turcilor?

La această întrebare putem răspunde în câțiva pe baza unui document vechi, care a fost și mai înainte cunoscut, dar greu de căpătat. E vorba de itinerarul ambasadei din anul 1530, după prima impresurare a Vienei prin Turci. În acest an au plecat solii regelui Ferdinand I., Iosif de Lamberg și Nicolae Iurșici (Zrinyi), dela Laibach prin Bosnia, Serbia, Bulgaria și Rumelia, la Constantinopol, la sultanul Suleiman să ceară pace. Această călătorie, la care au luat parte 37 persoane, e descrisă de interpretul acestei ambasade Benedict Curipeșici de Obernburg.

După o copie a manuscriptului vechiu a apărut publicația. Benedict Curipeschitz, *Itinerarium der Botschaftsreise des Iosef von Lamberg und Niclas Iurischitz durch Bosnien, Serbien, Bulgarien nach Konstantinopel 1530*. Neuherausgegeben von Eleonore Gräfin Lamberg-Schwarzenberg, Innsbruck 1910.

Solii regelui Ferdinand I. au călătorit prin Croația în *regatul Bosniei* (Wosnischi khunigreich trecând și prin satul *Gerzovo**), peste riul Pliva și pârâul Iana, prin satul *Vlahii* (pe dealul Senin), orașelul *Prusaț* (lângă care se află de prezent colonia Românilor macedoneni, Cipulici, descrisă de mine), în satul *Crușita* (Ben. Curipeschitz, *Itinerarium*, Innsbruck 1910, p. 29 și 30). D'aci au plecat prin satul *Blajui*, peste riul Bosna într'un sat mic *Conașă* (Conița?), care era după descriere probabil acolo, unde se află de prezent Alipasin most, și d'aci la *Verchbossen* (Vrlibosna) adecă la Sarajevo (Op. cit. p. 32 și 33).

Curipeșici numește teritoriul Bosniei dela riul Una până la Sarajevo, *Bosnia-de-jos* (Nieder Bosnien) și zice despre acest teritoriu: „El e locuit de trei națiuni și religii. Prima nație sânt *Bosneci vechi* (die alten Wosner) ei sânt de religie romano-creștină. Turcul i-a lăsat în legea lor când a cucerit această țară. Ceilalți sânt *Sârbi* (Surffen), pe cari îi numesc *Valahi*, iar noi îi numim *Tinfari*

* Gerzovo e un sat în distr. Varvar Vacuf. Locuitorii lui au un port, care seamănă foarte mult cu portul ardelenilor și oltenilor (T. Filipescu, *Coloniile române din Bosnia*. București 1906, p. 144). Despre acest port va apare o descriere, dovedindu-se prin fotografii marea asemănare între ornamentica acestui port cu cel românesc din ținuturile amintite.

(Zistzen) sau *Martolozii* (Marthalosen). Aceștia au venit dela Smederevo și Griechisch-Weissenburg (Belgrad). Ei se țin de *legea sfântului Paul* și sânt buni creștin, ca și romano creștinii. A treia nație sânt *Turcii adevărați* (Türggen).

Ei sunt ostași și amployați, și domnesc ca tirani mari peste națiile creștine amintite. Pentru că să lucreze pământul creștinii, i-au lăsat în legea lor, și le-au lăsat preoții și bisericile și alte orândueli. Cine a trecut la legea turcească a făcut-o din bună voie și din ușurință. Creștinii n'au plătit mai înainte pentru pământul lucrat altă dare (Zins), afară de un florint unguresc, adecă 50 asperi pe o casă (locuință), dar în anul ăsta (1530), de când a cucerit Turcul o parte mare a Croației și Ungariei, a început să ceară dela ambele națiuni creștine dare, ca și în Turcia, adecă să răpească din fiecare sat sau teritor băiatul sau copilul al treilea, pătrălea sau a cincelea, în intervaluri de câțiva ani. Se aleg deci cei mai frumoși și mai cuminiți copii, așa că dacă părinții au un copil, dar frumos și deștept, îl duc pe ăsta, pânăce dela alți părinți cu patru sau cinci copii, cari nu sunt frumoși și deștepti, nu iau nici pe unul”.

„Mai departe creștinii trebuie să plătească și pentru fiecare cap de vită câțiva asperi, pentru fiecare holdă, grădină, fânaț și arie unde se treeră grâul și dela fiecare ușă din casă iarăși câțiva asperi. Turcul nu-i mai lasă să mai repareze bisericile și să le clădească, căci gândește că prin acest mod îi va atrage mai ușor la legea turcească. De aceea sunt creștinii amintiți nemulțumiți și doresc să emigreze acolo unde stăpânesc creștinii. Ei mărturisesc, că dacă sunt siliți să meargă în război contra creștinilor, ei păcătuiesc foarte mult, și zic că puțini mor atunci de-o moarte bună. Ei nici nu vreau să împartă prada jefuită. Creștinii au acelaș port ca și Turcii, și se deosebesc numai prin aceia că au păr pe cap iar Turcii sunt rași pe cap”. (Op. cit. p. 34—37).

Solii amintiți au călătorit mai departe dela Sarajevo prin satul Mokro la *Rogatița*, unde au aflat în apropiere de acest orașel mormintele ducelui *Pavlovici*, a principelui Bosniei de sus (Ober Wossen), a nevetei sale, a fiului său, fraților și servitorului său. Pe mormântul cel mai mare era o inscripție în *limba sârbească* (Op. cit. p. 38).

Dela Rogatița au trecut apoi prin orașelul Vișegrad lângă riul Rzave, la mănăstirea *sârbească*, apoi la castelul Dobrun, peste *Ubovaț* (Uvat) și târgușorul Priboi la mănăstirea *sârbească Banisca* pe muntele Banisca. Dela mănăstirea Banisca au trecut prin satul mic Cratovo, orașelul *Skenderpașa* (Novi bazar) sau vechiul *Târgoviște*, peste muntele Rogozno, într'o vale unde se spăla aur și se exploata și argint. D'aci au trecut pela o mănăstire mare și frumoasă, dărâmată după porunca sultanului, și au ajuns la castelul *Zvecean*, care e situat la împreunarea riurilor Sitnița cu Ibar, adecă până la hotarul Bosniei, despre care se zice că era, înainte de cucerirea Bosniei prin Turci, întărit prin multe casteluri. (Op. cit. p. 38—42).

Curipeșici numește partea Bosniei dela Sarajevo până la Zvecean sau până la riul Ibar *Bosnia de sus* (Ober Bossen) și zice: Acest teritoriu nu e așa de sterp și muntos ca Bosnia de jos, și are pășuni mari și văi, dar puține câmpuri ca câmpul dela Sarajevo. Locuitorii acestui teritoriu sânt *Turci* și *Sârbi* (Surffen) cari au preoții lor și bisericile și acele trei mănăstiri după rânduială creștină. Turcii sânt ostași și amployați, pe cari îi numesc *timari* dela Prusaț până la Sarajevo; ei domnesc asupra Sârbilor cu niște tirani mari, după cum am amintit deja sus”.

„*Regatul Bosniei, deși foarte mare e puțin populat, pentru că de mulți ani bătuse aici ciuma și pentru că Sârbi (Surffen, Tinfari (Zitzen) și Martolozii (Marthalosen) au emigrat aproape toți din cauza dărei mari și apăsării insuportabilă de mare, și mai cu seamă pentru că sultanul adună din țară generația fină și deșteaptă, din care se fac pe urmă leniceri și cei mai buni ostași și amployați și chiar căpitanii cei mai buni. Turcii descriu pe Bosneci, ca pe cel mai*

bun, cel mai religios și cel mai fidel popor, pe cari îi iubesc tot așa, ca și pe Turcii adevărați, și îi laudă și au încredere în ei mai mult decât în Turcii adevărați. Și deoarece Bosneii sânt în adevăr cuminți și persoane frumoase și se deosebesc de ceilalți Turci, și pentru că sânt mai înalți, mai frumoși și mai cuminți decât Turcii adevărați, de-aceia îi aduce împăratul turcesc la curtea sa, și din cauza aceasta au rămas puțini în Bosnia*.

În Bosnia se spală în multe locuri aur și se exploatează argintul după cum am văzut deja. Bosnia era pe timpul domniei creștinești o țară frumoasă și bine populată, și se întindea dela Mare până la riul Sava și Dunăre, dar acum nu mai sânt locuitori lângă drumuri, căci Turcii când trec le jăluiesc tot ce au, și nu le dau în schimb nimica, și chiar și bucata din gură o scot dela ei ca câinii turbați. De-aceia au acești sârmani locuințele și holdele lor în munți și în văi, departe de drumuri*.

În Bosnia e dator fiecare să fie armat pentru războiu, adevărat să țină opt, zece sau doisprezece cai, și îndată ce e somat, e dator să meargă în războiu, pe lângă pierderea vieții, și averii. Acelora însă, cari sânt ostași, sau amployați, sau cari au timar dela sultan și sânt neascultători, sau cari sânt nemulțumiți cu puținul, și dacă ar avea cauză le i-a sultanul oficiul, slaarul sau timarul, adevărat câteva sate pe cari le-au primit, și le dă altora, cari apar ascultători, sau cari au făcut vr'un bine. Sultanul vrea acum ca acei, cari au avut în Bosnia vr'un oficiu, salar sau timar, să plece în Ungaria și să primească acolo timar, sau dacă doresc să rămână în Bosnia, să contribuie cu dare și tribut ca și ceilalți plugari, căci dorește — de când crede că posedă Ungaria și Croația — să țină Bosnia numai pentru grănițeri. De-aceia pleacă acum astăzi și: cei, cari au timar și oficii aproape toți la curtea din Constantinopol să se plângă*.

Noi am găsit în Bosnia de sus (Oberbosnien) multe biserici și preoți sârbești, chiar și mănăstiri cu călugări sârbești și grecești, și am aflat cruci pe morminți și alte semne creștinești, și se poate crede după cum mi-au spus, că și-au apărât cu domni și regii lor de legea creștină în luptele crunte, și că Turcul nu i-a putut cuceri altfel, decât lăsându-i în legea lor creștină. În țară se află de aceea încă multe ținuturi, despre cari și Turcii zic, că nu i-au putut cuceri și până nu le-au lăsat în legea lor n'au voit să supună la dare de tribut*.

Aceiași Sârbi, pe cari i-am aflat ca creștini, ni-au arătat multă iubire*. (Op. cit. p. 43—46).

Solii amintiți au călătorit acum prin Serbia dela Zvečan la Mitrovița, peste Vucitrn, Câmpul Mierlei (Cosovo polje) la Pristina, Novo brdo și Rapatovo, peste Topolnița la Cadumița (Kathum) și Vrancea, peste riul Morava, satul Surdulița și muntele Cemernic la satul Strajimirovaț. (Op. cit. p. 46—51.)

Curipeșici zice: Țara sârbească s'a întins mai înainte dela Dunăre până la capătul Câmpului Mierlei, care se întinde aproape trei zile de călătorie departe în Albania, și care e plin de sate mari și frumoase, iar holdele sânt aproape toate cultivate, și aproape în fiecare sat se află câte o biserică și un preot, care după dogmele Sfântului Paul execută ceremoniile în timpul prescriș, și care e susținut cu nevastă și copii de comună până la moarte*.

Țara sârbească (Seruia, so wir Teutschen nennen Surffen) are numai o limbă, pe care o numesc limba sârbească, care e o limbă slavă, pe care am priceput-o bine. Poporul acestei țări e foarte religios și se păzește după puțință de lucruri rele și păcate. Țara aceasta produce destul grâu și vin și are câțiva munți cu multe minerale de argint, așa că din argintul pe care sultanul îl capătă din Serbia sânt bătute toate monetele sale*. (Op. cit. p. 51 și 52).

Solii au călătorit acum prin Bulgaria dela Strajimirovaț peste Znepolie, prin orașul Bresnic, unde se aflau multe metale de argint, pe valea Clisura în câmpia de Sofia (pe șoseaua

veche Belgrad—Constantinople) trecând lângă orașul Sofia, prin satele Slatina și Vacarel, peste Itiman, prin satul Clisura (Kapudjic) cu două porți zidite (Poarta lui Trajan) în satul Vetren.

Curipeșici zice: Țara Bulgaria care se întinde dela Cemernic până la Adrianopole e o țară frumoasă și bine cultivată, are mai mulți locuitori și vite decât celelalte țări, căci nu se află la hotar și locuitorii n'au teamă de inamic. Aici nu e sărăcie. Ei se țin de legea Sfântului Paul ca și Sârbi (Surffen), au preoții lor și biserici, se tem de Dumnezeu, se păzește după puțință de rele, rușine, viciu și păcat. Ei ne au arătat mare onoare din dragoste, și erau bine aranjați în casă, au o limbă slavă, pe care însă am priceput-o mai puțin decât limba Sârbilor*.

În țara bulgărească era desigur pe timpul domniei creștinești mare libertate, bogăție și îmbelșugare pentru că bărbații, femeile și copiii poartă surtucuri și cămeși dinainte cusute cu mătasă, pe grumaz și în urechi obiecte de argint și acolo unde n'au argint, acată obiecte de alamă, sau de plumb. Femeile și fetele poartă coșite lungi până la pământ, cu multă podoabă*. (Op. cit. p. 52 și 53).

Solii au călătorit dela Vetren, prin orașul turcesc Tataridje și satul Govdarove la Plovdiv (Plaudi sau Philippopol), de-aci la târgușorul Chonus (Kemer Kjuprju) prin satele Sirovița, Somișce, Virui (Uzundjova) și Harmanli la podul lung de piatră a lui Mustafaiei (Mustafa pașa Köpri). Curipeșici zice: „Dela Vetren până la podul de piatră a lui Mustafaiei am trecut prin Romania (Rumelia). Pe lângă drumuri locuiesc Sârbi și Bulgarii, cari au aceeași lege, și cari ne-au primit bine. Romania e ca și Bulgaria fără păreche; în Romania există și mulți Greci, cari nu știu bine să vorbească cu noi în limba slavă*.

Dela podul lui Mustafaiei am călătorit solii peste riul Marița la Adrianopole, unde s'au încarțirat într'un serai pentru caravăneri (Kher-vassaria). D'aci au plecat prin satul Saisa (Hofsa) la Baba es Kisi, Burgas și târgușorul Cioriu în Silivria (la Marea de Marmara), Bujuk-Cecmedje, Kücik Cecmedje (Ponte Piccolo) și au sosit după șapte săptămâni la Constantinopole, încarțirându-se într'un Caravan serai adevărat într'un lan mare din Stambul. (Op. cit. 54—57).

Din descrierea lui Curipeșici se vede că după 67 de ani dela cucerirea Bosniei (în an. 1530) prin Turci, locuitorii erau Bosnieci-vechi, după număr puțin, apoi Sârbi Țintari și Martolozii, cari după descriere compuneau majoritatea populației. (Op. cit. p. 43). Mai departe Curipeșici a găsit și în Serbia Sârbi și Români, dar acești din urmă se pare că au vorbit numai sârbește, căci el zice clar: Țara sârbească, (adevărat partea sudică a regiunii sârbești de acum și Serbia-veche) are numai o limbă, pe care o numesc limba sârbească. (Op. cit. p. 51). Despre Rumelia amintește însă că dela drumuri locuiau Sârbi și Bulgarii, și că erau și mulți Greci. (Op. cit. pag. 54).

Luând în considerare că numai Românii macedoneni se ocupă și de prezent ca întreprinzători de hanuri prin Serbia, reiese clar, că și acei „Serbi” din Rumelia și Bosnia, cari locuiau pe la drumuri ca hangii, erau Români. Curipeșici zice doar singur că pe Sârbi îi numesc în Bosnia Valahi, iar în Austria Țintari și Martolozii. (Op. citat p. 34. Despre Martolozii vezi și lucrarea „Coloniile române din Bosnia”, București, p. 39).

La prima vedere apare ciudat cum susține Curipeșici, că Țintarii și Martolozii din Bosnia ar fi venit dela Smederevo și Belgrad. Dacă ne gândim însă, că după nimicirea împărăției sârbești (an. 1389) au mai domnit câțiva despoți, cari s'au retras întâi la Belgrad și pe urmă la Smederevo, atunci lucrurile apar în altă lumină. Despotul sârbești Gheorghe a clădit pentru apărarea țării sale cetatea dela Smederevo în an. 1430, pe care au cucerit-o Turcii în anul 1459. Despotul Gheorghe, care era însurat cu Irena, sora lui Toma Cantacuzen, despotul din Epir, a ținut desigur în oastea sa pe cei mai războinici luptători, pe armatoii Români (Martolozii) din Epir, și Albania.

După nimicirea domniei sârbești (an. 1459) se vede dar că ostașii aceștia cu frații lor Țintarii au trecut în Bosnia, în serviciul regelui bosneac Ștefan, care era înrudit cu domnitorii sârbești. În Bosnia s'au luptat și armatoii Români cu Turcii până la nimicirea domniei creștine, iar după anul 1463 s'au supus Turcului, care le-a lăsat în schimb legea lor strămoșească, legea lor creștinească veche.

Așadar e clar că la începutul sec. XVI-lea erau în Bosnia, afară de Românii de nord și Români de sud după cum îi amintește istoriograful Curipeșici. Chiar și istoricul sârbești St. Stoianovici zice:

„Valahii (Românii) și Țintarii au fost un element important în viața poporului sârbești. Ei au locuit în număr mare în toate țările sârbești și ei au avut mare influență asupra Sârbilor în dezvoltarea culturii lor materiale, limbii etc.”. (Istoria srpskoga maroda, Belgrad 1908, p. 47).

Curipeșici după cum se vede nu amintește nimica despre secta Bogumililor (Patarenilor) pe care au inventat-o savanții moderni din Bosnia pentru scopuri politice. El ne arată clar, că Turcii au fost nevoiți să recunoască legea creștină și a Catolicilor și a Ortodoxilor și că nu i-au silit să treacă la legea mohamedană, după cum s'a susținut până acum în multe publicațiuni. Curipeșici ne spune despre Valahii și Țintarii din Bosnia și despre Sârbi (Valahii) din partea sudică a Serbiei și din vilaietul Cosovo, că sunt de legea Sfântului Paul, va să zică că erau de legea veche creștinească. Deoarece sf. Apostol Paul a propovăduit mai întâi în legea creștină în Peninsula Balcanică, e clar că descendenții primilor creștini din acele părți nu puteau să fie decât Români.

Din aceste reiese mai departe, că Paulichianii nu erau Bogomili, adevărat niște eretici, ci că erau creștini de legea veche și se deosebeau de Slavi, cari au primit legea creștinească abia pe la mijlocul sec. IX-lea. Din aceste se vede mai departe, că acele pietrii funerare vechi din Bosnia nu sunt cimitiruri bogomile, după cum susțin unii savanți din Bosnia, ci că sunt cimitiruri românești, după cum am arătat deja (Coloniile române din Bosnia, p. 184—194). Paulichianii nu sunt deci urmașii Bogumililor după cum crede și C. Iirecek (Das Fürstentum Bulgarien, Viena 1891, p. 90) ci ei sunt Românii (Vezi și lucrarea mea „Românii din Serbia”). Obiceiurile vechi la diferite sărbători și legende la Români, Sârbi și Bulgarii d. e. Colinde (holleda), Rusalile și Capcâni (Rusalja și psoglavi la Bulgarii), păpăruga (la Serbi dodola, la Bulgarii peperuga, în Dalmația prporușă), descântecule (vrazânje la Sârbi și Bulgarii) etc. dar mai cu seamă serbarea patronului casei (krsna slava la Sârbi) sau cultul penajilor casei ne dovedește că Sârbi de acum sunt în cea mai mare parte descendenții Românilor din țările sârbești de mai înainte și că și Bulgarii se trag în parte din Români slavizați.

Sarajevo, 31 (18) Decembrie 1910.

Scrisori din Sibiu.

Pribegia mea. — Directorul Seminarului Andreian. — Isprăvile tinerilor oțeliți. — Școala de dansuri naționale: Hora. — Șezătoarea scriitorilor din România. — Conferințele Asociațiunii. — Jubileul dii Cosma. — Profetii pentru 1911.

De-ar ști omul ce ar păzi
Dinainte s'ar păzi!

De ar avea omul mai des mîntea Romînului cea din urmă, ar scăpa de multe belee în viață. De-ăș fi avut-o și eu, iacăș fi scăpat de aceste scrisori, pe cari nu mai aveam de gând să le conținut Văzând, însă, că gesturile mele de răsbolnic glumeț au stîrnit valuri de simpatie în public și colegi ai mei regretă tăcerea mea și încearcă să mă ia peste picior, n'am încătrău, trebuie să-mi scot din nou spada din teacă, să mi-o 'nvîrt, să mi-o succesc, prostia s'o căsăpesc.

Cei mai mulți mă vor întreba: Pe unde am fost, pe ce cărări am rătăcit mai bine de-o lună? Mi-se urse de lumea asta prozaică dela noi, care nu e în stare să înțeleagă nici scăpările de spirit și nici curățenia sentimentelor unui visător ca mine. Când am văzut ce talmăcirii grojești li-se dau gândurilor mele, mi-am aruncat spada între niște tufe »Pe sub arinie și am plecat

In ostrovul florilor
La crăiasa zinelor
Minunea minunilor.

Imi era dor de visuri, de dragoste și de căntece. Voiam să-mi fac un culcuș cald, sufletului plictisit de brutalitatea vieții noastre naționale. Voiam să trăiesc, în liniște, farmecul dumnezeiesc al unei clipe de iubire, care îți înviează toată ființa. Imi era dor de o stea călăuzitoare, care să mă ducă în împărăția fericirii. Și de ce n'aș spune-o, ochii scântetori, buzele moi și brațele catifelate ale unei femei, mai frumoasă ca madonele lui Raffael, m'au legănat toamna în-țreagă în cea mai fermecătoare și mai senină dragoste. În fiecare clipă rosteam versurile lui Theofil Gautier:

Je pense à vous quand le soleil se lève,
Je pense à vous à la fin de son cours,
Et bien souvent, quand dans la nuit je rêve
C'est au bonheur de vous aimer toujours.

Căci femeia pe care am iubit-o a fost o franțuzoaică grațioasă, ce venise la Sibiu să dea lecții de șic și de cochetărie gentilelor noastre. S'a convins, însă, repede că are puțin de lucru, fiindcă duduiile de aici, pentru bărbații botocăcânoși pe cari au să-i cucerească sânt destul de bine înzestrate dela natură. Când a cunoscut mai ales pe un tânăr avocat dela Șomcuta și a făcut bagajul și-a plecat. Toate stăruințele mele de a o reținea și de a o convinge că dărnicia naturii mai cere multă poleială... au rămas zadarnice. »Aveți femei mai frumoase și mai bune de cum le meritați» — ținea într'una, uitându-se în ochii mei învâluși de păreri de rău ale despărțirii. Tu, nebulule, hai cu mine, că nu te poartă cu lumea asta — stăruia mereu, săruiându-mă pe frunte și cuprinzându-mi gâtul cu brațele ei ispititoare. Imi părea, însă, mai rău de plaiurile noastre, de poezia munților, de melancolia doinelor și de farmecul luptei ce m'aștepta decât de o hii franțuzoaică. Am lăsat-o deci să plece singură, punându-i pe piept o floare a reginei, ce o culesesem pe piscurile munților noștri, și zicându-i: »Nu uita nici odată că o clipă din viața ta ai fost regina unui suflet din Carpații Ardealului». Acum, după ce s'a dus, imi pare că dragostea mea a fost un vis, imi pare că o zână din Pirenei a rătăcit pe plaiurile noastre, ca să zăpăcească mințile voinicilor.

După ce a plecat, m'am abătut »Pe sub arinie» să mi caut spada, să o sterg de rugină și să ies iar în largul câmpului de războiu. Era o dimineață frumoasă de iarnă. Razele soarelui se jucau calde și vesle printre crengile pustii ale copacilor. Mi se părea că și bătrânul Phoebus Apollo era îndăgostit, ca și mine, de vre-o zeiță pământeană și căuta să o cuprindă în brațele lui de lumină.

Cum mergeam a gale, cu gândul departe, iată că zăresc de departe figura de mucenic al Intunerului a directorului seminarului Andreian. Eșise, ca de obicei, la plimbare să și tocească brăul roșu. Din depărtare, cum se resfrângeau razele de lumină pe mătasa brăului, semăna cu niște flăcări. Par'că erau o aureolă de foc, ce-i încununa prețioasa burtă, căreia se închină cu ajăta devotament. Mi-s'a părut, că toată ființa acestei fețe bisericesti nu trăiește decât prin și întru acest organ, că toate licăririle sufletului s'au i-s'au pogorît în pânțele ca să se sărute să nite cu razele soarelui. Ce om fericit! — mă tii

gândeam. Acesta știu că nu-și frământă mintea cu reforme sociale și cu probleme de educație. Idealul lui e să mănecă o plăcintă bună, cu brânză și să țese visuri pentru o mitră episcopescă. Dacă o poartă Ignatie dela Arad, de ce n'ar fi și el vrednic să o poarte? Simțeam cum mi-se răsvrătește întreg sufletul împotriva prostiei noastre naționale și repede dădui să-mi desgrop spada.

Biata, era trobuită de frunze și cu vârful înghețat între niște flori moarte. Când am prins-o de mâner și am smuls-o din cătușele înghețului, a sbârânit tot trupul ei de oțel, sfâșiind tăcerea cu un vaier de durere; se tânguia că am lăsat-o atâta vreme părăsită. Durerea ei era și a mea. Dorul ei de luptă m'a cuprins și pe mine. Și fiindcă un dușman al luminii se găsea în apropiere, eram hotărât să-i fac cunoștința. Când m'am răsucit în călcăie, am rămas, însă, locului. Directorul se oprise în apropierea mea. Iși mângăia barba, zâmbea și cu ochii lui stinși vorbea în depărtare, șoptind vorbe neînțelese. Bănuiam, că plănuește ceva. M'am tras repede după trunchiul găunos al unui copac, la pândă. Doi sticleți de pe o cracă din apropiere — cari, probabil, ieșiseră de sub strașina craniului cuvioșiei sale — tremurau din aripi de bucurie, își întindeau gaturile și-și atingeau din când în când ciocurile, par'că își șopteau ceva. Și minunea minunilor, deodată încep să ciripească în limba românească. — Bună dimineața, Preacuvioșia Voastră! Va-ți odihnit bine astănoapte? — întreabă pasărele într'un glas.

— Na, vezi binye c'am durmnyit, căz doar io nu umbliu pustyiu noaptyea ca prăpădyiți aștyia dyela consistoriu. Aia-s nyiște bicheri. Că nu dă Dumnyezo s'agiungă pe mâna me.

— De ce-i asuprești așa, Preacuvioase părinte? Lasă-i în pace că și ei sânt oameni. Poate să te audă. Și mai știi cum se poate învârti roata lumii? Știi, o față bisericescă, cum ești d'ia, e bine să a bă totdeauna prieteni și partizani.

— Dragile melye pasărelye — urmă directorul cu fața înseninată — binye zăceț, țucu-vă. Voi săntyeti idyeyile melye binye, ingerasyi myei pazyitori. Na, na, na, vez binye că zăceț binye. Dye auzit nu m'o auzit nyime și-apyi nici nu mi prindu-m io mintyea cu ei până nu myi s'o alege... Da dye myi-o agiuta Dumnyezo s'agiung... li mătur pe țăți. Ba poate pe Șagău și pe Șfârlea li tin, că aia mă pot prețălui și ștyiu dyciplina. Apoi aduc pe Dobre, pe Moldovanu din Șghișoara și pe Bogoeviciu myi-l fac dye secretar. Da, zo, stamnyiar binye viadyică?

Păsărele își tremurau din nou aripele, se uitau una la alta și râdeau. Pe urmă s'au avântat în sbor și au trecut pe deasupra directorului. Acesta din vesel ce era, odată încețește sprâncenele, își scoate batista și începe să se steargă... Iar pasărele într'un ciripit de răs sburau spre valea de aur, vesele c'au avut inspirația să dea directorului cel mai nimerit răspuns.

Când am văzut că și paserile își bat joc de această figură tristă a învățământului nostru național, mi-a trecut pofta să-i mai ies eu în cale, mai aies că eram sigur de întâmpinarea lui. De bună seamă mi-ar fi spus și mie: »Poț să răz și dye mynye, da nu prea tare, șiyi pentru elevi». În sufletul meu simțeam, însă, o durere adâncă cum pot fi puși asemenea oameni în fruntea unui seminar, care e chemat să crească preoțimea și învățătoria noastră. Aud că e un om corect și conștient în afaceri de administrație. De ce nu e pus într'un asemenea post? De ce i se cere inteligenții lui o strălucire și o căldură pe care nu i-a dat-o Dumnezeu? Și când vezi asemenea anomalii, să nu-ț fie permis a spune că pe Vezuvul vieții noastre naționale pasc atâția. Și mai zice lumea că n'au dreptate tinerii oțeliți!

De când am amuțit, nu mai știe lumea ce s'a întâmplat cu oțeliții din Sibiu. Doi tovarăși, unul

se chiamă Săgeată și altul Robinson, au încercat să țină lumea în curent, dar după părerea mea n'au reușit. Amicul Săgeată nu știe să 'nvârtă condeiul. Scrisoarea lui e un fel de zămă lungă să-ți ajungă care nu satură Mai bine și făcea dacă o iscălea Rasol Prietinel Robinson e mai simpatic, dar mai bine lăsa penele în aripele găștelor, căci astăzi cu pene de găscă oricât le ai ascuți tot gânsac rămâi, nu te faci scriitor Alte vremuri, amice Robinson, pe cari tu le pricepi tot atât de mult ca și farmecele ce-ți năpădesc conștiințele. Vezi-ți deci de treabă, și nu încurca lumea, că și-așa nu-ți cetește nici dracu litaniile tale!

De când m'am retras de pe arenă, s'au săvârșit multe de toate. Președintele »Autorității», simpaticul Haralamb Călămar, a fost prohodit de ceata războinicilor. I s'a făcut un necrolog. Cipric l-a cântat în versuri pomelnicul, O spadă i-a ținut discursul funebru, iar Toni l-a bocit în fiuer. »Autoritatea» pe urmă a mai dat un ba' în sala Unicum, a cărui venit brut a fost de 4 cor. și 25 de bani, a jucat piesa Brândușa de Brieux, în care s'a distins amicul Enescu și drăgălașa poetă Claudia Goga. Pe urmă și-a dat sufletul în mâinile creatorului Dr. Liviu Leményi de Bran.

Acum, când m'am pomenit iar între tineri, văd că unii se agită strașnic de politică și sunt indignați de atitudinea comitetului față de »Tribuna». Într'o vreme era vorba să se pună la cale o demonstrație, dar nu s'a găsit cine să convoace adunarea de protestare. Deocamdata vă pot spune că și pe aici e ca 'n Arad:

Lumea 'ntreagă e pe dos
Toate merg cu capu 'n jos.
Se bat toți de se om'ară,
Puțni suie, mulți coboară.

După ce voiu fi mai orientat, voiu da știri mai amănunțite, căci fierbe, fierbe văzduhul Sibiului, nu alta.

»Autoritatea» se pare că s'a transformat într'o școală de dansuri naționale, numită Hora, care face probe în fiecare Miercuri seara. Se vede că tinerii n'au putut fără amazoane. Cam slabi vițeji, dar șreți, că ție mai mare dragul să te uii la atâtea fețe tinere și frumoase, cu buze subțirele,

Muşcare-ar spada din ele
Ca dintr'un fagure de miere

cum tropotesc cu băieții în tactul minunatelor dansuri naționale. Aceste probe de dans se fac în vederea Balului costumat, ce se va aranja în luna Februarie, în aceeași zi cu șezătoarea scriitorilor din România, cari au promis că vin la Sibiu. Atât șezătoarea scriitorilor, cât și balul costumat se vor aranja în beneficiul »Asociațiunii». Scriitorii vor fi bătuți cu flori de frumoasele din Sibiu și jur. În fiecare buchet de floricele va fi ascunsă câte-o mică bombă de dragoste. Domnișoara Doctor într'un buchet va pune și un ac cu gămălie pentru a străpunge inima unui Don-Juan din Sibiu. Ghiciți cine-i?

S'au început și conferințele »Asociațiunii» aranjate de dl secretar Tăslăuanu. Prima conferință a ținut-o dsa, vorbind despre poeziile lui Ștefan Olosif. A vorbit frumos, dovedind însușin de conferențiar dibaciu. A doua conferință a ținut-o dl Dr. Nicolae Bălan, cuvântând despre »Cultură și Religione». A fost o predică foarte frumoasă, cași figura conferențiarului de frumoasă. Înainte și după conferință corul teologilor a cântat două colinde minunate. În aceeași zi dimineața, dl Dr. Lupaș a ținut o predică în catedrală, din prilejul sfințirii de protopop. O asemenea predică n'a mai răsunit între pereții catedralei. Tânărul protopop a vorbit cu multă vervă și cu mult aparat științific, despre importanța bisericii în viața noastră națională.

Schimbare de local!

BEREGSZÁSZY LAJOS

blănar de modă pentru domni și dame și-a schimbat localul din pița Peștelui nr. 13, în strada Deák Ferencz 32 (casa Sarlot).

Schimbare de local!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că primesc, orice comande de blănărie, prefaceri, reparaturii îngrijiri peste vară, pe lângă prețurile cele ma moderate. Cerând sprijinul on. rămân cu distiusă stimă:

Beregszászy Lajos, blănar

Dintre evenimentele zilelor din urmă trebuie să mai amintesc de jubileul dlui Cosma. Să laud pe dl Cosma e de prisos, fiindcă toată lumea îl cunoaște. Pe urmă l-au laudat atâta înși la banchet, încât cred că trebuie să-i fie silă de laude. Mai ales dl dr. Liviu Lemény, care a toastat oficial, a ținut un toast pe cari oricum l-am circumscris, tot ar eși o gogomănie. Dl Cosma nici nu l-a ținut vrednic să-i răspundă. Mai bine a toastat dl Dr. Octavian Russu în numele funcționarilor.

Banchetul a ținut până la 1 noaptea, prin urmare 24 de ceasuri împlinite. De fiecare pahar de vin s'a ținut cel puțin un toast. Dl Vecerdea a vorbit trei ceasuri fără să spună nimic. Cele 10 sticle de șampanie ce le-a comandat au fost cel mai inteligent gest al d sale. Banchetul acesta a mai dovedit că oamenii noștri de finanțe nu cunosc valoarea banilor și a vorbelor.

De încheiere să mi dați voie a face câteva profesii pentru anul ce vine. 1. Haralamb Călămar va prefăce *Bobârnacii* într-o foaie numită »Tiganul național«. — 2. D soara Doctor va înființa o revistă feministă, în jurul căreia se vor grupa toate femeile dornice de luptă. Arma lor va fi: un ac de părie. — 3. Dl Dr. I. Lupăș va scoate o nouă monografie despre viața dlui Iosif Sterca-Șuluțu de Kerpenyeș. — 4. Dl Dr. V. Branște va înăpoia lingurițele de argint P. S. Sale Episcopului Cristea. — 5. Dl Oct. C. Tăslăuanu va scoate un volum de complimente. — 6. Dl Goga va fi păstorul tuturor măgarilor de pe Vezuul vieții noastre naționale. 7. Eu voi colabora la »Românul«. Spada.

AVIZ.

»Tribuna« e în pragul anului al XV-lea de existență. Mulțumită spiritului de jertfă al unor buni Români și mulțumită sprijinului, tot mai îmbucurător, al publicului nostru cititor de pretutindeni, »Tribuna« a ajuns să fie un organ românesc în jurul căruia s'au grupat toate elementele dornice de o mai intensă și mai aprigă luptă națională.

Cei ce își vor da osteneala să răsfășie colecțiile ziarului nostru, vor găsi în filele îngălbenite atâta dor de propășire, atâtea glasuri cari chiamă la muncă, atâtea pilde de jertfă, ca în puține alte ziare.

»Tribuna« și-a plătit scump existența ei de azi. Muncind pentru luminarea poporului și luptând pentru drepturile neamului românesc, mulți și-au jertfit aici tinerețile, iluziile, chiar viața, — fără a descuraja însă pe urmașii lor de a merge înainte pe calea indicată de marile interese ale neamului românesc, cum nici nenumăratele procese de presă, cu osânde grele de închisoare și amenzi de bani aproape insuportabile, nu ni-au împiedecat și nu ne vor împiedeca nici pe viitor să ne facem datoria de Români adevărați.

»Tribuna« va rămânea întotdeauna organ românesc intransigent, apărător statornic al programului nostru național.

Pentru a putea da publicului nostru cititor un ziar tot mai bun și mai românesc, atât ca limbă cât și ca simțire, am angajat pe cei mai distinși scriitori și publiciști dela noi și din Regat.

Pe viitor vor colabora (în afară de numeroși corespondenți din toate centrele românești) la ziarul nostru dnii:

Ioan Agârbiceanu,
Dimitrie Anghel,
Zaharie Bârsan,
Gheorgha Bogdan-Duică,
Ilarie Chendi,
Alexandru Ciura,
Ioan Duma,
Emil Gârleanu,
Dr. Onisifor Ghibu,
Octavian Goga,
Ion Gorun,
Nerva Hodoș,
Dr. Sextil Pușcariu,
I. M. Soricu,
Octavian C. Tăslăuanu.

Prețul abonamentului va fi pentru »Tribuna«

1 an 28 cor. (România 40 cor.)

6 luni 14 » (» 20 »)

iar pentru »Tribuna Poporului«

1 an 4 cor.

6 luni 2 »

Apelăm la sprijinul publicului cititor să ne ușureze munca grea, răspândind ziarul nostru în cercuri tot mai largi.

Abonații noștri vechi sânt rugați să grăbească cu achitarea abonamentului, însemnând pe cupon numărul fâșiei sub care primiau până acum ziarul.

Red. și Adm. ziarelor.

»Tribuna« și »Tribuna Poporului«.

BIBLIOGRAFII.

Cărți postale ilustrate pentru gratulări de anul nou:

Copii gratis înd. à 14 fileri.
Copii hazli à 8-10 fil.
Dame frumoase cu copii à 14-16 fil.

La Librăria Tribunei se pot căpa următoarele

Cărți de rugăciuni.

Ciaslov (Orologion) leg. roșie	2-40
« « leg. piele roșie, aurită	4-—
« « leg. roșie	2-10
« sau Orologiu «	1-90
Manual de cântări bisericesti sau Octoiul mic leg. piele roșie	3-20
Manual de cântări bis. sau Octoiul mic leg.	1-60
Octoiul cel mic	2-—
Cele opt glasuri sau octoiul cel mic	1-50

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 6 Ianuarie n. 1911.

Tuturor cititorilor și prietenilor noștri le dorim sărbători fericite.

Din cauza sfintelor sărbători ale Crăciunului, numărul următor al »Tribunei« va apărea numai Marți, la orele obișnuite.

— La »Reuniunea femeilor române din Arad și provincie« s'au înscris membre fundatoare, solvind suma de câte 100 de cor., dnele Aurelia dr. Petran din Arad și Aurora dr. Grozda n. Serb din Buteni.

— Pentru fondul ziaristilor și pentru »Tribuna«. Ni-se scrie: În ședința direcțiunii institutului de credit și economii »Banca populară« din Dej, ținută în 4 Ianuarie 1911, pe lângă alte hotăriri salutare, ca d. e. ridicarea capitalului social la suma de 180.000 coroane, — s'a hotărît și ca din venitul curat să se dea 100 de cor. »Fondului ziaristilor«. Suma aceasta îndată după adunarea generală ce se va ținea în 20 Ianuarie 1911 n., se va trimite la adresa »Tribunei«.

S'a luat această hotărîre în ferma convingere, că și celelalte institute economice vor urma exemplul institutului nostru.

Avem aproape 200 institute de credit și economii, cari dacă toate ar da anual numai câte o sută de coroane pentru fondul ziaristilor, la an ar face aproape 20000 cor. și în timp de 10 ani ziaristii români ar avea un fond destul de considerabil! . . .

Aducându-vă acestea la cunoștință trebuie să vă mai comunic, că opinia generală prin ținuturile acestea e în contra hotărîrilor aduse în Budapesta și aderă cu în-suflețire la mult prețuita noastră »Tribuna«. Cu toată dragostea: (Semnătura).

— Episcopul Cristea pentru »Tovărășia școlară« din Caransebeș Ni-se scrie: Prea Sfinția Sa dl E. Miron Cristea, după frumoasele și însuflețitoare cuvinte de încurajare și îndrumare, a dăruit acum pe seama »Tovărășiei școlare« a elevilor dela Institutul teologic suma de 50 cor., dupăce — cum am anunțat deja în numărul trecut — a binevoit a răscumpăra și felicitările de anul nou tot în favorul Tovărășiei noastre. O atare faptă nobilă se laudă de sine.

Tovărășia noastră are menirea de a familiariza elevii Institutului teologic cu ideea și conducerea unei tovărășii, de a ajuta pe elevii lipsiți de mijloace și a aranja excursiuni de

Martirii neamului. Din București ni-se scrie: Comitetul național român pentru comemorarea martirilor neamului, pregătește pentru ziua de 24 Ianuarie o serbare pentru comemorarea tuturor acelor cari au sădit bazele regatului român, iar după sărbători se va lua în studiu ridicarea unui monument, în Capitală, în amintirea celor 25000 oșteni căzuți la Plevna.

Ozillér Imre
mare prăvălie în Oradea-mare-Nagyvárad.

Recomandă on. preoți, învățători și publicului inteligent următoarele mărfuri din prăvălia sa: materii de modă femeiască, mărfuri de modă bărbătească, pânze, albituri, trusouri pentru mirese, covoare, perdele plapone, învelitori pentru paturi și măsaie, ciorapi, măouși, îmbrăcăminte de desubt sistem Jäger, specialități de lucruri de mână, etc pentru brodat și împletit, mărfuri de piele și otel, mărunișuri. — Pachete postale peste 20 cor. se expediază franco.

Asortiment bogat!

Prețuri ieftine fixe!

studii în străinătate, pentru înăbușirea cunoștințelor și pentru lărgirea orizontului nostru. Prin cotizații și colecte s'a adunat deja suma de 700 cor.

Avem nădejdea și convingerea, că toată suflarea românească va urma bucuros exemplul luminatului Arhiereu și va sprijini o atare pornire idealistă a tinerimei, cătră un scop așa de frumos și folositor.

— **Moartea senatorului Elkins.** Ieri a murit în Washington bătrînul senator Elkins, răpus de o boală care îl chinuia de multă vreme. Elkins a fost tatăl domnișoarei care de nenumărate ori a fost amintită în vara trecută, în legătură cu căsătoria ducelui abruzilor. Din această căsătorie însă nu s'a ales nimic, căci senatorul ținea morțiș ca să aibă aceleași drepturi la curtea italiană întocmai ca membrii casei domnitoare. După moartea lui însă, fiind înălăturată singura piedecă, nu e exclus ca căsătoria să aibă loc. Elkins a fost până la 1893 unul dintre principalii conducători ai republicanilor.

— **Pictorul de curte a lui Abdul Hamid.** Fausto Zanaro, fostul pictor de curte a lui Abdul Hamid, publică într'o revistă din Veneția unele principii de artă ale exsultanului. Povestește un caz caracteristic, întâmplat pe vremea când lucra la curte: Se apropia sosirea în Constantinopol a împăratului Wilhelm și luându-se în programul festivităților și vizitarea pinacotecei, prusianul a dat ordin pictorului să facă nițică rînduială în pinacotecă. Zanaro a îndeplinit mandatul, aruncând mai multe bucăți de ale obscurilor pictori turci, punând în locul lor picturile artiștilor Francezi și Ruși. Ca omul conștientios Zanaro a uitat a doua zi după aranjare din nou în pinacotecă, ca eventual să mai îndrepteze ceva de este de lipsă. Mare i-a fost mirarea, când și-a văzut munca nimicită. Toate bucățile pictorilor mari au fost înlocuite cu tablouri turcești. Scandalizat până la culme, a început să facă larmă să cheme servitorii și să-i ia la răspundere. Atunci intră din întâmplare mareșalul curții și-i aduce lui Zanaro la cunoștință, că schimbarea s'a făcut la ordinul sultanului.

Motivele nau politice. Tablourile puteau atinge neplăcut pe împăratul Wilhelm date fiind relațiile încordate între Germania și Rusia. — Așa erau principiile de artă ale fostului sultan: practice.

— **Sărbătorirea Crăciunului.** Sărbătorile Nașterii Domnului Isus Christos nu datează de cit din sec. al II-lea, fiind instituite de Telephore, succesorul lui Sixte I care, după 11 ani de pontificat a fost martirizat în anul 139 d. p. Chr. La început, data cînd se sărbătorea Nașterea Domnului era schimbătoare, se celebra de obicei în luna lui Maiu. Ea deveni fixă în sec. al IV-lea, sub pontificatul lui Iulius I, care după avizul doctorilor în teologie, așeză ca dată schimbătoare 25 Decembrie, sau mai exact, noaptea de 24 spre 25 Decembrie.

Din sec. al VIII-lea această noapte de 24 spre 25 Decembrie se trecea în biserici împodobite cu picturi mărețe și frumos iluminate în mijlocul cîntecelor sfînte, în citiri, în rituri deosebite pline de mișcare și dulce poezie.

Puțin cite puțin, această serbătoare deveni mai măreață.

La finele sec. al X-lea cîntecele începură a fi însoțite de dialoguri care, mai tîrziu dezvoltîndu-se, au devenit serviciu de preoți, unde Misterele Nașterii Domnului erau reprezentate în toate amănuntele: ieslele, copilul Isus și mama sa, Sft. Iosef, păstori și falangele cerești, formate dintr'o reuniune de copii, cari cîntau melodii religioase în galeriile superioare.

Aceste reprezentări a Misterelor Nașterii Domnului s'au repetat în fiecare an din sec. al XI-lea pînă într'al XVI-lea în toate bisericile creștine, împrumîndu-se din timp în timp, și din loc în loc oarecare

deosebiri, și gradat se adăogau scene suplimentare, mai mult sau mai puțin depărtate de subiect, care la urmă degenerînd, au trebuit să fie suprimate de tot.

Obiceiul de a sărbători Crăciunul, răsplîndîndu-se în același timp cu acela al reprezentărilor Nașterii, diferiți speculatori ai celor sfînte, începură a personifica Crăciunul și a merge în numele său pe la porțile celor bogăți, solicitînd prin cîntece, daruri și bani.

Tot ca o urmare a acestui obicei trebuie atribuită și origina obiceiului actual de a pune pantofii în vatră, pentruca micul Crăciun să aducă noaptea cîteva lucruri frumoase și plăcute la copii cumînși.

Cîndva s'a crezut și s'a căutat a se face oarecare analogie între Crăciunul creștinilor și între sărbătoarea Khanuca (Hanuca) a evreilor. Punîndu-se în legătură faptul aprinderii de lumini, caracteristic sărbătoarei evreilor și a pomului de Crăciun la Creștini.

Dar, această analogie este cu totul greșită, căci aceste sărbători n'au nimic comun.

Crăciunul însă, are foarte multe legături cu sărbătorile păgîne ale solstițiului de iarnă, sărbătorile lui Mithra, împrumutate de Romani, dela Perși și acelea ale lui Odin, zeul luminei la Scandinavi, ca și Mithra la Perși, de unde ni-s'a păstrat și ni-s'a transmis cel mai mare număr de tradițiuni; astfel sînt: binecuvîntarea focului și a rugului de Crăciun (Anglia, Spania, Franța, Germania, Dalmația); aprinderea de lumini la arborele de Crăciun și ramura de vîsc a Englezilor, reminiscențe evidente din timpurile Druidice.

În anul 596, cînd Grigoriu-cel-Mare trimise în Anglia pe sft. Augustin de Canterbury, pentru a propovădui evanghelia, l-a sfătuit ca să respecte tradițiunile popoarelor la care se ducea să le convertească, și să caute chiar ca la nevoia să le pue în acord, negreșit însă în favoarea creștinismului și mai ales de a potrive sărbătorile solstițiului de iarnă cu acelea ale Nașterii Domnului nostru Isus Christos.

— **O frumoasă faptă creștinească.** Din Curticiu ni-se scrie: Dl. Dr. Sever Ispravnic, avocat în Arad, a dăruit bisericii din Curticiu suma de 1000 (o mie coroane), instituind o fundațiune pentru ajutorarea tinerilor Români din Curticiu cari studiază la școli medii.

Comitetul parohial îi exprimă și pe această cale mulțumirile sale sincere pentru această faptă creștinească.

— **Sfințire de școală în Cața.** Comitetul parohial gr. or. român din Cața invită la festivitatea sfințirii școlii gr. or. române din Cața, care va avea loc Luni, în 27 Dec. st. v. 1910, a doua zi de Crăciun, cu următorul program:

I. La orele 8 a. m. serviciu divin. Cântările liturgice le va executa corul dela biserica sflui Nicolae din Brașov-Șchei. Dirigent: prof. G. Dima.

II. La orele 11 sfințirea școlii prin mandatarul Escel. Sale Metropolitului, dnii asesori consistoriali N. Ivan și L. Triteanu.

III. La ora 1 p. m. banchet, oferit oaspeților în sala festivă a școlii.

IV. La orele 7 seara Concert dat de corul dela biserica sflui Nicolae din Brașov-Șchei.

După concert urmează danț.

— **Scenă pe galeria Sobraniei.** Soția fostului ministru-președinte Petrov și soția actualului ministru de comerț Dr. Kreteev, urmăreau ieri de pe balcon discuția din cameră, care se vede că le cam aprinsese, căci deodată se născu un schimb de vorbe între ele, care degeneră însă în ceartă. În toiul focului cu care discutau cele două dame, soția lui Petrov îi reproșă celeilalte cu cuvintele:

— Sântei ucigași. Vă credeți soțiile miniștrilor liberali, cînd bărbații voștri sânt simpli ucigași.

Nici cealaltă n'a rămas mai pe jos, căci ia răspuns:

— Ești de mult de casa de nebuni, iar bărbatul d-tale de pușcărie.

Cazul acesta a produs mare consternație între politicieni.

— **Cutremurul din Asia.** Încă nici până astăzi n'au sosit informații pozitive și amănunțite despre marele cutremur pe care l-au semnalat alaltăieri toate observatoriile seismografice din Europa. Un lucru pare sigur și anume că cutremurul s'a declarat pe o suprafață întinsă, nu numai în Turkestan, ci și în alte părți ale Asiei, așa de pildă în Afganistan. Se vestește prăbușirea mai multor orașe, victimele de oameni însă nu se cunosc nici acum, nici măcar pe aproape. Pe locul unde se înălța orașul Przevals acum e un lac uriaș și nici nu se poate bănui măcar câți oameni au pierit acolo. Pentru intensitatea extraordinară și pentru proporțiile cutremurului e caracteristic faptul, că de sguduitura ce a produs s'au nimicit aparatele seismografice din Tiflis și din Petersburg.

Din Croația s'a anunțat aseară un cutremur bine pronunțat mai ales în Usieku.

— **Epilogul tulburărilor anarhiste din Londra.** Publicul englez din Londra a trecut peste cele dintâi emoțiuni ale feroasei lupte din Houndsditch și opinia publică detestă în mare parte înfrigurarea cu care autoritățile s'au aruncat în această aventură primejdioasă. Căci e evident că criminalii din chestie nu erau nici pe departe anarhiștii cu cari se putea face o lovitură de stat, ci nește bandiți ordinari și prin greșala ce s'a făcut cu omorrea capilor răufăcătorilor, s'au îngropat pentru totdeauna tainele societăților criminaliste, cu alte cuvinte poliția și-a zădărnicit ea însăși planurile.

Nu se poate deduce cu siguranță nici faptul, că criminalii plănuiau atentate politice cu toate combinațiile asupra atentatului din Iunie viitor, ci mai mult s'ar putea spune, că e vorba de o bandă de tîlhari bine organizată și gata de ori-ce, care nu să sfia să ucidă și să omoare cu duimul, numai ca să-și ajungă scopul.

Ministrul de interne Curchil, care a fost de față la desfășurarea acestui eveniment senzațional, deși a dat cele mai severe ordine pentru supravegherea străinilor emigrați — se vorbea chiar, că anarhiștilor nu se va mai da refugiu în nici un oraș al țării — a declarat, că de aci înainte se vor examina mai deaproape emigranții, dar porțile țării nu vor fi închise pentru evadații politici.

Cele din urmă trosniri de puști în lupta cu anarhiștii au amuțit, dar frigurile încăierării sînt lumea mereu în agitație. Toții locatorii ruși din Stepney sânt puși sub pază și în fiecare individ suspect se bănuște un criminal, care ia forme monstruoase în fantazia iritată de peripețiile luptei din urmă. Un băețel, ucenic pe bordul unui vapor, plimbîndu-se pe țarmul Tamizei a aflat o cutie de tinichea, foarte drăguță la vedere și a început să se joace cu ea. Din fericire l'au băgat de seamă din bunăvreme și au luat cutia dela el, căci era o mașină infernală de o forță uriașă. Desfăcînd-o au aflat într'însa doi punți de materii explosive.

Intru cât sânt adevărate svonorile de acestea nu se știe, dar se mai vorbește că anarhiștii plăneau un mare complot cu prilejul încoronării regelui care va avea loc în Iunie. La aceasta serbare vor lua parte mai multe ca-

Schimbare de birou de arhitectură.

Arhitectul

Maszni János

și-a transpus biroul tehnic

în Arad, strada Szent István nr. 7. (Casa proprie).

Primește tot felul de lucrări de birou și execuție de bransa arhitecturii. Pregătesc planuri în stilul cel mai modern. — Servesc cu orice explicații privitoare la arhitectură. — Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin al onoratului public.

Cu stimă

Maszni János, arhitect.

pete încoronate și lume diplomatică, iar când s'ar fi adunat în catedrala Westminster, teroriștii i-ar fi aruncat în aer.

— **Nou avocat român.** Din Târgul-Murășului ni-se scrie că dl Dr. Traian Pop a făcut censura de avocat înaintea comisiei de examinare din Târgul-Murășului.

Felicitările noastre!

— **Un enorm câștig la cărți.** Din Paris se anunță că cu prilejul unei serate la o familie ducele Alfons de Guichy a câștigat dela prietenii săi peste trei milioane și jumătate franci în cărți. Cei trei parteneri s'au obligat să plătească suma aceasta în restimp de trei zile. La începutul jocului ducele pierduse peste 72.000 franci dar peste puțin s'au întors cărțile și a câștigat fără întrerupere până în zorii zilei.

Cronica socială și artistică.

Petrecere în Caransebeș. Societatea femeilor romine pentru regularea și înfrumșetarea cimiterului gr. or. român din Caransebeș aranjază în sara de sf. Ioan, 7/20 Ianuarie 1911 petrecere împreună cu teatru, în sala cea mare a hotelului «Pomul verde».

Piese teatrale: I. «Cinel-Cinel», comedie cu cin-tece, într'un act de V. Alexandri. II. «Idil la țară», comedie într'un act de Iuini și Flerx, localizată de Maria Băulescu. III. «Un tablou vibrant» Dans.

ECONOMIE.

Intovărășirea dă puterea.

Era în ziua de Crăciun.

Cu toate că vremea se apropia de amiază, satul în care mă aflam era acoperit de niște nori negri, de plumb întunecos.

Deodată se întunecă din cale afară și fulgi ușori de neaună înspumată începură să fluture încet, lăsându-se lin pe acoperișurile caselor.

Nu mult după aceea, o neaună moale și orbitor de albă învălea satul întreg și dealurile din împrejurime și atât de plăcută era ochilor, încât îți alina orice durere. Vântul nu sufla. Crengile pleșuve și negre ale pomilor visători erau împovărate de ninsoare și adăugau și ele ceva armonios la liniștea, ce stăpânea întreg ținutul.

Intr'un cuvânt, toată zarea era străbătută de vraja unei lumini albe dar reci.

Drumul satului era pustiu. Nici un car nu mai uruia. Rîul, care trecea prin sat își pierduse glasul. Roțile morilor își păstrau odihna. Satul întreg era cuprins de-o liniște visătoare. Chiar și inima omenească bătea mai lin și sufletul era mai senin, căci lupta pentru traiu încetase o clipă, grijile se opriseră în drumul lor.

Abia avui vreme să bag în seamă toate acestea, când deodată auzii un fel de șușuit. El se întindea tot mai tare, venea tot mai aproape. În sfârșit îl auzii de tot tare, de tot aproape, preschimbând în vorbe de-ale credincioșilor noștri cari se înapoiau dela biserică.

Mai toți erau plugari, cari subți de arșița dogoritoare a soarelui, sorbiți de munca zilnică fără socoteală, muncesc din zorile d'albe până în amurgul ce înegrește zarea.

Cei mai mulți dintre acești drept credincioși erau cu muierile și cu copiii lor. Imbrăcămintea lor albă ca spuma laptelui, arăta o podoabă, însă o podoabă nevătămătoare, cumpătată, fără jertfe aduse deșertăciunii și dragostei de sine.

Priveliștea aceasta mă făcu să cred, că toți acești creștini sânt oameni mulțamiți,

oameni cari trăiesc în liniște și fără de griji.

Dar mulțămirea mea nespuse de dulce și bătaia plăcută a inimei mele nu ținură mult, pentru că după ce mă amestecai și eu între ei și întrai în vorbă cu ei, mă încredințai, că nu sânt nici pe departe așa precum îi credeam eu, ba dimpotrivă, sânt plini de griji, de sarcini, că sărăcia le bate la ușă. Și-atunci întrebându-mă supărat, că cine-i de vină că ori încotro privim numai sărăcie găsim, mi am răspuns rușinat și dureros: Noi singuri!

Puterile ne zac părăsite și răsfirate. În schimb umblăm să cerșim și să adunăm puteri dela străinii dușmani nouă. Puterile noastre le folosim pentru străini, necunoscând prețul lor cel mare dacă le-am folosi pentru noi. Dureros de trist!

Nu ne călăuzim după vorba: «Unul pentru toți — și toți pentru unul». Ne lipsește voința cea adevărată, ne lipsește unitatea voinții, care face minuni și fără de care nu-i putere națională.

Orbecăm fiecare, luptându-ne câte unul fără ispravă. Trist și rușinos! Deci noi singuri sântem de vină și nimeni altul. Pieirea ta din tine Israile! Ce să ne facem prin urmare? E ceasul din urmă!

Să ne pocăim, să ne deșteptăm, să ne adunăm puterile, să le împreunăm, să le rânduim. Să ațipăm în tot Românul mândria națională, dragostea de neamul său.

În urma prea multelor fărădelegi abătute pe capul nostru, încetul cu încetul ne-am pierdut simțul cât prețuim, ne-am pierdut credința în noi, în puterea cu care sântem înzestrați.

Așadară pentruca iarăș să fim cecece am mai fost — trebuie să ne unim, să ne întovărășim puterile, căci doar tot noi am dat acestei întovărășiri cel mai potrivit înțeles:

Unde-i unul nu-i putere,
La nevoi și la durere,
Unde-s mulți puterea crește
Iar dușmanul nu sporește.

Și pentruca să ajungem la întovărășirea puterilor noastre, tot numai cărturarilor trebuie să le vorbim și dintre ei mai ales învățătorului și preotului. Aceștia sânt în atingere mai nemijlocită și mai întefită cu sătenii. Prin urmare ei sânt cei mai chemați pentru asta. Dar pentruca sătenii să dea credință vorbelor, ei înșiși trebuie să se avânte spre binele obștească, să premeargă cu pilde vii și bune.

Preoți cu crucea în frunte, acum ori nici odată! Căci de nu se mișcă ăștia, nici sătenii nu se vor mișca. De nu se pătrund aceștia de simțul național, nici sătenii nu se vor pătrunde de el.

Să ne întovărășim deci iute și strașnic, ca să fim așa cu toții, un trup și un suflet! Astăzi trăim în veacul întovărășirii. Priviți lucrurile neînchipuit de grele de făcut și întrebați-vă cum s'au făcut? Prin întovărășia puterilor, prin făptuirea ei. Să venim înaintea lumii și să dăm de gol pe aceia, cari susțin că noi în de noi nu putem face nimic, că ne trebuie ajutor străin, că ne trebuie un tutore ca la ființele nevîrstnice. Altfel, de vom urma și de aci încolo să ațipim, să ne tot vâietăm, dacă nici în aceste vremuri de grea încercare nu ne desmetim din somnul cel de moarte, atunci dormi-v'om somnul peirei veșnice ca popor.

Deșteaptă-te Române din somnul cel de moarte!

Noi Români sântem frați de-un sânge, copii dela o mamă, trebuie deci să fim unii față de alții cu cea mai mare dragoste, blândete, încredere și dreptate, cu atât mai vârtos, cu cât sântem coplesii de răuvoitori, jur împrejur.

Orice piedecă mică, nesocotită și neînlatăturată prin puterea noastră proprie, cu vremea se va mări și poate crește, omorîndu-ne nu șapte vieți, ci sute de mii de vieți.

Să ne unim deci!

Astfel înarmați să pășim apoi ca un singur om, cu putere de balaur, unul pentru toți și toți pentru unul!

Traian V. Tăranu.

x **Fiecare econom s'a convins deja** că motoarele lui Korányi sunt cele mai perfecte și mai ieftine. Zace în interesul fiecăruia, ca să nu cumpere mașină slabă și rea, ci necondiționat bună și durabilă. Binevoii a vă adresa cu încredere firmei Korányi Viktor, Budapesta, Liszt Ferencz tér 9, care vă trimite catalog de prețuri gratis și franco.

Cele mai frumos executate daruri de Crăciun și Anul-nou: garnituri pentru îngrijirea minilor, casete pentru piepteni, garnituri de piepteni, cele mai elegante geante de mătășă și piele pentru femei, lornete, giamentane, bastoane de argint, toc de țigări și țigarete cutii decorate și jucării în asortiment bogat se capătă în prăvălia lui Hegedűs Gyula, Arad Andrásy-tér No 15.

x **Cele mai potrivite cadouri de Crăciun și Anul-nou** în asortiment bogat din cauza lipsei de spațiu se vind cu prețuri foarte ieftine. Mare și bogat asortiment de sticlării moderne și frumoase, porțelan obiecte de lux și cadre. Fischer Mór, Andrásy tér 20. Palatul Fischer. Telefon pentru comitat ș-orăș Nr. 568.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincie trimete mostre din orice articli în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de-a cumpăra.

x **1 Litru rum englez de ananas,** cu gust de vanilie și o cutie de tea la olaltă 2 coroane. (Preț de concurență.) Teiuri veritabile chineze și rusești de calitate excelentă și pe lingă prețuri foarte ieftine 1 Dkgr. 10, 12, 16, 20, 24 fileri. Prăjiturile pentru tea le socotesc în prețul de fabrică aceluia, care își procură dela mine tea și rum. 1 Klgr. sfărături de ciocoladă cor. 2-40—2-60. Sursa cea mai ieftină și mai bună pentru cumpărarea a orice marfă în bransa aceasta. — **Părul cărunt** și mustața căruntă se vopsesc bine cu vopseana «IDEAL» pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vnzare în toată culoarea la Fekete Mihály, droguerie la «Inger» în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely). 2

Poșta Redacției.

«Călătorul». Laudele ce ne rugați să publicăm nu sunt ocazionate.

Poșta Administrației.

Dr. Ioan Popoviciu, Siclău. Abonamentul D-voastre a expirat la 1 Oct. 1910.

F. A. Degan, Fiume. Am primit 14 Cor. abonament până la 1 Iulie 1911.

Redactor responsabil: **Infila Glurgiu.**
«Tribuna» Institut tipografic, **Nichia și conș.**

O nevastă tânără văduvă

caută un loc de econoamă la vre'un preot sau învățător. A se adresa la dna **Terezia Cherepanci, Arad, Választó-u. 23. (Erzsv.)**

Supliment literar al „Tribunei“

Din carnetul unui filolog.

De Sextil Pușcariu.

II.

Alde.

Celce a trăit la țară prin Muntenia sau prin părțile sudice ale Ardealului a auzit adesea, în graiul țaranului român, cuvântul *alde*.

La origine, cele două elemente care constituie acest cuvânt se simțeau în mod distinct și chiar și azi putem auzi construcții ca: *I-am întâlnit pe ai de veneau călări*, adică „pe cei care veneau călare”. Cu timpul a devenit un fel de articol invariabil, așa încât la Ispirescu găsim fraza: *Fugi și dumneata dela fereastră!* *Ce te tot zgâiești și te uiți la toți d'alde taicânilor-frunză?*

E interesant a urmări dezvoltarea mai departe a acestui cuvânt, căci el ne dă o măsură de a pricepe cu câtă ingeniozitate l-a știut întrebuința poporul nostru, spre a acoperi o trebuință de a se exprima, pentru care limba moștenită nu-i dădea nici un mijloc.

E vorba de pluralul numelor proprii.

Gramatica elementară ne învață, că numele proprii nu au plural. Și e firesc acest lucru. Nicolae Bălcescu a fost *unul* în toată lumea, deci nu vom veni niciodată — zice gramatica — în situația de a trebui să formăm pluralul dela acest nume.

Așa e, de obicei, de sigur.

Totuși sânt cazuri, când chiar pe Nicolae Bălcescu sau pe Dimitrie Bolintineanu trebuie să-i întrebuințăm la plural. Următorul exemplu din Vlahuța ne arată un astfel de caz și ne indică și felul cum formăm, la asemenea ocazii, pluralul:

„Un băietan mai răsărit citește frumos; toți ascultă cu evlavie, inimile bat mai tare, ochii se umezesc de lacrimi: prin glasul lui sonor și cald vorbesc *Bălceștii și Botintinenii*”.

Dacă am traduce în franțuzește propoziția aceasta, am putea-o reda întocmai. Și, de fapt, precum construcția întreagă, așa și felul de a forma pluralul numirilor proprii ca și la substantivele comune, e cu totul literar. Nu ne supără, cetindu-l, dar simțim că nu e ceva special românesc.

Creangă, care avea simțul graiului popular dezvoltat într-o măsură extraordinară de fină, venind și el în situația de a întrebuința un astfel de plural, construiește fraza sa cu totul altfel:

„In Divanul ad-hoc erau boieri de toată mâna, și mai învățați, și mai neînvațați, cum îi apucase timpul. Intre acești din urmă erau *de-alde Alecu Florescu, poreclit și Tololoiu*”.

Intr'adevăr, acesta e felul popular de a forma pluralul numelor proprii în limba română. Nu însă în astfel de construcții, care aparțin stilului literar și în care numele proprii sânt privite oarecum ca apelative, fiind aduse ca exemple, sau ca reprezentante prin excelență ale unor însușiri omenești, precum la Italiani se zice *i Catoni*, la Francezi *les Catons*, la Spanioli *los Catones*, când voim să vorbim nu despre *Caton* cel istoric, ci să-l cităm ca pe „tipul judecătorului sever în privința moravurilor publice.”

Alte sânt împrejurările când țaranul român ajunge în situația de a întrebuința pluralul unui nume propriu. Mai ales două.

Mai întâi. Când voim să vorbim despre familia cuiva. Când spunem: *Mă duc la Popescu*, intenția noastră e de a întâlni pe Popescu și, deocamdată, numai pe el; când spunem însă: *Mă duc la Popești*, nu voim să întâlnim chiar pe Popescu, ci mai ales pe cei care locuiesc împreună cu el, pe cei cari sânt reprezentati prin capul familiei: Popescu.

În cazuri de acestea, formăm iarăși pluralul, ca dela orice substantive; iar când aceasta nu e cu putință, întrebuințăm pluralul sufixului — *escu*, (prin Bucovina, al sufixului — *eanu*). Astfel vorbim de *marca Ghiculeștilor*, de *ospitalitatea Hurmuzăcheștilor* (în Bucovina: *Hurmuzăchenilor*) etc.

Mai greu e însă când avem a face cu nume de botez, căci spiritul limbii se opune de a le întrebuința la plural și spunând: *Mă duc la Ioani*, simțim imediat că am păcătuțit împotriva spiritului limbii noastre. În cazul acesta poporul circumscrie: *Mă duc la alde Ioan*.

Cel mai vechiu exemplu pentru construcția aceasta îl avem din anul 1680.

E vorba de un pasaj biblic, în care se istorisește despre Azaria, care era, împreună cu fii săi, într'un cuptor, când îngerul Domnului se coborî la ei. Traducătorul cel mai vechiu al cărții sfinte, din secolul XV sau al XVI, nedibaciu precum era, scris: „Îngerul Domnului deștinse depreună cu *Azaria-feciorii* în cuptoriu” (din copia lui Coresi). Nici Silvestru, le 1651, nu nimeri mai bine, traducând: „Îngerul Domnului depreună cu *soții Azariei* pogorî în cuptoriu”. Abia Dosofteiu, îndreptându-se către limba poporului, găsi expresia adevărată: „Îngerul Domnului se pogorî la cei cu *alde Azaria*, în cuptoriu”.

Două exemple moderne vor ajunge spre a ilustra această întrebuințare a lui *alde*. Unul e din Ispirescu:

„Îl vedea lucrând, când la *alde neica Burcilă*, când la fruntașii satului.”

Mai lămurit, pentru construcția cu pluralul pronumelui următor e acest exemplu popular:

„*Alde nea Coman*,ăștia sânt oameni de ispravă!”

Prin această întrebuințare nouă a cuvântului *alde*, limba noastră ajunge în situația de a face niște nuanțări fine, pe care înainte nu avea putință a le distinge. Să admitem, bunăoară, că doi frați s'au înțeles să cumpere o vie. Dacă înțelegerea aceasta s'a făcut numai între ei doi, se poate spune, simplu: „M'am vorbit cu frate-mieu Dumitru să cumpărăm o vie”. Dacă însă, înainte de cumpărare a fost consultată și nevasta sau copiii, dacă cumpărătoarea s'a făcut cu consimțământul familiei lui Dumitru, atunci aceeași frază va primi forma: „M'am vorbit cu *alde Dumitru* să cumpărăm o vie.”

Mai este însă un alt caz când țaranul român întrebuințează pluralul în loc de singular și, spre a-l înțelege mai bine, trebuie să facem o mică digresiune.

La mulți dintre cetitori le va fi părut curios că țaranul nostru, când are intenție să se ducă undeva, să zicem bunăoară la judele satului, întrebat fiind, unde se duce, răspunde „*Până la judele*”.

De ce „*până la judele*” și nu curat: „la judele”, când hotărîrea lui este, evident, de a-l întâlni pe acesta și nu de a se opri înaintea casei lui?

În zadar își bate în acest caz filologul capul cu explicarea construcției sintactice a prepoziției *până la*. Explicarea nu o va putea da el, ci ea aparține altui ram științific, psihologiei popoarelor.

Bietul țaran român a avut să sufere, în curs de veacuri, atâtea prigoniri, el a fost tras de atâtea ori pe sfoară și a fost exploatat așa de adesea, încât s'a învățat minte și a învățat să fie precaut și bănuitor. Rezultatul acestei experiențe se reoglindește și în graiul lui. Când îl întrebi: „Unde te duci?” El imediat se întreabă însuși: „Ce treabă are el să mă întrebe? De ce o fi vrând să știe?” Și de aceea, nevoind să spună un neadevăr, dar fiind prea bănuitor spre a rosti adevărul întreg, el ia refugiu la acest „*până la judele*”, ca și când ar vrea să zică: De m'ei vedea pe acolo, să știi că numai întâmplător m'am nimerit prin partea locului”.

Circumscrierea e deci caracteristică graiului popular și toți ceice au stat în contact cu țaranul nostru, mai ales ceice au avut afaceri cu el, știu, că el, înainte de a-și spune pasul, își pipăie pulsul prin întroducere lungi, caută să te descoasă, să-ți găcească gândurile, să câștige timp de a te cerceta, vorbindu-ți de copii și de vreme și de sămănături, când lui îi arde cu totul de altceva.

Iată cum se explică că în unele regiuni (după o comunicare) „nu se zice niciodată: *Mă duc la nănașul, mă duc la judele*, și alte fraze analoge, ci: *Mă duc pân' la alde nănașul, la alde judele*.”

Iată pentru ce țaranul — și mai ales țaranca română — întrebuințează atât de des așa numitul plural *maiestatic*. Nimic mai puțin decât maiestatic! Căci dacă o țarancă, păzându-și vaca, îți răspunde la întrebarea: „Ce mai faci pe aici?” cu „la, păzim și noi vacile”, — de sigur că acest „noi” nu trebuie scris cu literă mare. El n'are nimic din tonul de mândrie a porâncilor domnești, ci e iarăș izvorît din același sentiment de precauție, ca și când și-ar zice: „Tu mă vezi pe mine singură, dar să știi că în apropiere e și bărbatu-mieu sau frate-mieu, care, la nevoie, mă va apăra!”

Acest plural se redă de-asemenea în graiul popular prin *alde*. Iată un exemplu din Delavrancea, în care o țarancă întreabă pe un om de bărbatu-său: „Nea Mitrane, ai întâlnit pe ale drumuri pe *alde Dumnealui*?”

În *alde* am făcut cunoștința unui cuvânt care constituie o mică pârțică din bogăția limbii noastre, cu atât mai prețioasă pentru noi, cu cât e un product al geniului nostru național. Nici o altă limbă n'a știut să-și ajute în felul acesta din încurcătura în care se găsește celce ajunge în situația neobișnuită de a forma pluralul unui nume propriu.

Altă chestiune este, întrucât se poate introduce acest cuvânt în limba noastră literară, dacă nota țărănească inerentă lui n'ar suna fals într'o frază gândită de un om cu o cultură mai înaltă și scrisă în stilul prozei artistice.

Aici rolul filologului încetează. El nu are a da sfaturi, ci trebuie să se mulțumească a releva bogățiile limbii sale. Singurul sfătuitor este și rămâne bunul simț al scriitorului; el îi va răspunde dacă în anumite împrejurări poate, sau nu, primi acest cuvânt din graiul dela țară.

Ceeace filologul poate însă să mai facă, este, de a arăta ce rezultate rele izvorăsc din tendința de-a introduce cu tot prețul astfel de cuvinte țărănești în literatură, mai ales atunci, când nu le cunoști bine întrebuințarea.

Chiar cuvântul *alde* ne dă un exemplu instructiv în privința aceasta, căci îl găsim întrebuințat greșit la doi dintre cei mai buni scriitori ai noștri, la Odobescu și la Ispirescu, ca să nu vorbesc de A. Pann, care n'a avut niciodată simțul limbii românești. Și unul și altul trec, și cu drept cuvânt, de scriitor-model în ceea ce privește limba și stilul lor. Și unul și altul însă sânt născuți și crescuți la oraș și oricât de mult au cercat să pătrundă în comorile limbii vorbite la țară, adesea nu au izbutit să recunoască adevăratul spirit al graiului țărănesc. Această afirmație aș putea-o dovedi cu multe exemple. Mă voiu restrânge însă la două, în care se găsește tocmai întrebuințarea improprie a cuvântului *alde*:

„Cum îl văzură alde gloatele venind teafăr, îl primiră cu mare bucurie”. (Ispirescu).

„Seara îl apuca prin păduri, ucigând și stârpind alde păsări cobitoare, ce se arată numai prin întunerice”. (Odobescu).

Dacă în cazul dintâi, Ispirescu face un abuz, voind cu tot prețul să introducă o expresie populară acolo, unde poporul de sigur n'ar pune-o, în cazul din urmă avem a face cu o greșală, căci Odobescu a întrebuințat un cu-

vânt țărănesc în locul altuia. Nefiind binefixate în simțul limbii sale cele două expresii prinse din graiul dela țară, el a scris: „alde păsări cobiloare“, în loc de „ale păsări cobitoare“.

Dar, despre această construcție, foarte instructivă, în articolul următor.

Cântec.

Unde-i stă mai bine floarei
Pe pământ în lumea toată,
Ca pe sînuri ori în plete
La copila-ți adorată?!

Și-unde stă mai mulcom dorul
Noaptea'n patima-i pustie,
Ca lângă trupșoru-i fraged
Pe pernă-i purpurie?!

A. Cotruș.

NOAPTEA.

De I. Agârbiceanu.

La al treilea litru de vin prietenul Todorescu bătu în palme și zise, cu fața plină de lumină:

— Bravo, să trăim cu toții. Eu unul simt că acum încep să trăiesc. Cu cât e afară întunerecul mai greu, cu atât mai tare mi-se luminează sufletul aici lângă un păliar cu vin. Ah, e nemărginită puterea nopții.

— Da, își are și noaptea farmecile sale. De-o pildă deliciul liniștii, al recreerii* — zise Paul Bratei, un tânăr înalt, blond, cu ochii albaștri.

— Mai ales visarea e ce înfrumusețează noaptea. Lumea minunată ce ne-o zugrăvește fantazia — zise al treilea.

— Nu, voi nu pricepeți nimic — le răspunse cu hotărâre Todorescu. — Alta e însemnătatea și farmecul nopții. Noaptea, lângă un păliar cu vin, se apropie de tine tainele vieții. Ori, mai bine, tainele acestea cari totdeauna trăiesc în tine, se trezesc, se ridică din suflet ca o evaporare, și-ți mișcă puterea gândirii. Ce credeți voi, în munca zilnică pentru amara bucată de pînă stau oamenii să se gîndească la marile probleme ale vieții?

— Da, eu cunosc un funcționar, sîntem într'un birou, care tot la o jumătate de ceas își strînge fruntea în palmele osoase, și stă așa cite cinci minute. Noi l-am polecrit „filozoful“, — zise zîmbind Paul Bratei.

Todorescu își încruntă puțin sprîncenele.

— Frate Paule, aici nu-i de glumit. Ce spun eu e foarte serios.

— Nu glumesc, dar „filozoful“ există.

— Ei bine, eu îți spun că omul tău nu se gîndește. Dar e obosit. E ruinat de vecinica înțepenire pe scaun, de aerul infect al caselor închise, de mirosul acela de mort al birourilor. Nu se gîndește, ci stă așa nemișcat, crezînd că-și va recăpăta puterile pierdute. Ziua nime nu se poate gîndi adînc, afară poate de marile momente de inspirație. Ziua e prea mult zgomot, ziua viața își arată cu prea mare tiranie realitatea aspră, ca bietul suflet să cuteze a se simți și a se cunoaște. Căci sufletul nostru e timid“.

Todorescu bău păliarul, se depărtă cu scaunul dela masă, își mîngăie fruntea cu o ușoară alunecare a degetelor. În ochi i-se coborî ca o apă ușoară, lină, caldută.

— Da sufletul nostru e timid, — începu din nou. Pentru ce vedem în lume atîția oameni păciți, neorientați, chiar cînd e vorba de cîștigarea pinei de toate zilele? Și asta încă n'are de-a face atîta cu viața noastră sufletească. Dar ia' să luăm lumea convingerilor, a preocupărilor sufletești. Aici sîntem cu toții zăpăciți și neorientați. Pentru că nu avem o credință hotărîtă, nu avem o țintă. Credința hotărîtă nu ți-o dă munca de toate zilele, munca materială, pe care o poartă vecinic în

spate imensa majoritate a omenirii. Tăria lumii sufletești se razimă pe gîndire. Iar gîndirea azi e foarte rară pentru că nu înțeleg oamenii puterea nopții. Credem îndeobște că isprăvind munca de pe-o zi ne putem culca liniștiți pentru că am făcut tot ce am putut, tot ce ne-a fost dator. Pe cînd n'am făcut nimic. Poate un singur gînd nu ne-a luminat creierul, ci am fost simple mașini, simple organisme ziua întreagă.

— Bine Todorescule, tu se vede te gîndești să faci din fiecare om un filozof. Dar ca să te copieze, imensa majoritate a omenirii n'are lipsă de filozofie.

— Fiecare om trebuie să fie un gînditor. Cîți ajută puterile. Dar trebuie. Altfel e un simplu animal. Și să vezi că-i așa. Și cel din urmă muncitor dacă se înîrzie seara printr'o cîrcumă la un păliar de vin cu un prieten, începe să fie preocupat de chestii filozofice. Am stat în multe rînduri aproape de muncitori zădrențoși și negri cari au vorbit ceasuri întregi despre dreptate, despre păcat, despre moarte. Ziua n'am văzut în lumea muncitorilor decît trupuri frînte și frunți pline de sudoare. Și din ochii lor, ziua, am văzut, privind speriată, durerea și suferința. Ca și cînd ar fi vrut să arete la toată lumea nemărginita deosebire dintre munca de povară a animalului pe care e silit s'o facă, și între noblețea, între înălțimea ființei omeniești. Iar noaptea, în focul discuției, i-am văzut cu ochii vii, fulgerători, noaptea i-am văzut că-s oameni.

— Vei fi mai văzut și altceva noaptea, Todorescule, la acești muncitori. Li vei fi văzut beți, căzînd sub inese.

— Da, i-am văzut. Dar să crezi, puțini sînt cari să se îmbete, să se ticăloșească, numai pentru că le-ar cere trupul. Omul se îmbată pe nesimțite, fără să știe, urmîndu-și gîndurile sau discuția. Omul se îmbată în cele mai multe cazuri pentru că n'are liniște sufletească. Dar s'o lăsăm asta. Eu zic că puterea nopții e nemărginită, pentru că noaptea se trezește sufletul nostru timid peste zi, asurzit de vuietul mașinelor, ori de scîrțăitul penei pe lîrtie, de căderea ciocanelor, de zborul trenurilor, de greutatea ferului ce răstoarnă valurile de iarbă, ori chiar de setea sălbatică a cîștigului. Nu vedeți voi că însași natura a lăsat noaptea ca în sinul ei să se plămădească cele mai mari taine? Noaptea creapă mugurii, noaptea îmbobocesc trandafirii și răsare colțul ierbii. Noaptea se nasc și mor mulțimea oamenilor. Pentru că noaptea e liniște, iar liniștea e mama creației precum și a distrugerii. Eu, din parte-mi, iată acum, n'aș mai dori ziua, și aș sta aici cu voi pentru totdeauna. Și nu știu de a-ți băgat voi de seamă cît de dulce se apropie noaptea, ca o mîngăiere. Nu știu simțita-ți farmecul umbrelor moi, catifelate par'că, ușoare, ale inserării. Ca și cînd cineva care trebuie să poarte destinele acestui univers nemărginit, s'ar apropia cu milă de bietele ființi omeniești lovite cu asprime ziua întreagă de vînturile de ghiață sau de foc ale nepătrunsei lupte pentru existență. Și atunci, ca și paserea rănită care simte un strop de apă rece pe aripă unde a atins-o sîngeata, simte și omul un tremur ușor, cald, și-i vine să mulțamească cuiva. Cred eu, că fără poruncile bisericii chiar, neamul omenesc s'ar ruga în fiecare seară, printr'un gînd, poate printr'o dorință.

Și dacă stai așa la un păliar de vin, cu cît rîmii mai mult, cu atîta liniștea se face mai grea în jurul tău. Și cînd e liniștea mai mare, începe sufletul să se trezească. Credeți poate că nu-i lucru mare acesta. Dar să vă spun o pildă.

Este undeva o pădure veche de stejar. Ca pe-o platoșe enormă de metal suriu se resfrînge argintul soarelui dimineța. Dar de undeva vine vîind furtuna, bubuie în depărtări, și într'o clipă coama aspră a dealului se frămîntă, se luptă și geme pînă în deseară. De cînd a început vîful un amărit de iepuraș stă în culcușul lui, își ascute urechile în fiecare clipă într'altă parte. Dar el, pe care-l face să se tupileze neînsemnatul foșnet de frunze, nu poate învinge sălbatecul strigăt de războiu al pădurii. Nu-i încapă în suflet. Și, dela o vreme, nu mai ciulește cu urechile nici în dreapta nici în stînga, a încremenit. Și ochii lui au rămas deschiși, măriți, fără ape, ca

două globurașe de sticlă. Dar spre seară vîntul se învâluie de-odată, s'adună, și ca într'un ghem, sare cine știe unde. Și cînd se face liniștea deplină, stejarii bătrîni cari au vuit o zi, rămîn tot locului împlîntați în pămînt, iar bietul iepuraș sare din culcuș și o ia la sănătoasa. Și în clipa asta e mai mult decît stejarul secular, el se mișcă, fuge, e viu și poate lucra, pe cînd bătrînul de-un veac rămîne țepăn.

Așa e superior omul, cînd i-se trezește sufletul, tuturor nimicurilor vieții, deși acestea nimicuri trează, vîjje în jurul lui, și-i asurzesc ziua întreagă. De-aceia îmi place mie noaptea, dragii mel, și de aceea aș dori să stau aici pînă dimineța. O greutate de neînvin, un blăstăm par'că stăpânește însă omenimea. Odată cu venirea nopții, vine trupul nemernic frînt și obosit de peste zi și ne confundă în somn. Cînd ni-s'ar da puțința ca mintea noastră să ajungă în înălțimi nebănuite, vine lutul și ne strînge ca un monstru iarăși în ghiarele lui și ne adoarme. Oare nu de aceea e lăsat somnul, ca nu cumva omenii să poată ajunge la deslegarea tainei ce-i înconjoară? Un neînsemnat mijloc avem de-a putea lupta noaptea împotriva trupului. Vinul. De aceea bem. De-aceia nu stă nime nopțile fără băutura care vine în ajutorul sufletului deșteptat.

Todorescu voi să înceapă iar, dar în clipa aceea ușa birtului se deschise și trei băiețași, trei colindători intrară. Priviră speriați cu ochii lor tineri, și văzînd c'au dat în cîrcumă, fugiră repede afară.

Todorescu bău vinul și zise: „Era să-mi uit ceva: lată cea mai mare taină din viața omeniei, nașterea Mîntuitorului, tot într'o noapte s'a întîmplat“.

Colinde.

Colo 'n jos mai în jos
Briurel, briuș de-argint
Mer'e Domnul D-zeu
Cu Hristos cu fiul său,
Fiu sta
Și îmi plîngea
D-zeu îl mîngăia
Și din grai așa grăia:
„Fiule, draguțule,
Nu plînge micușule
Că de măricel ti-i face
Țoi da tot ce ție ți place
Soarele cu razele
Și cerul cu stelele.“
Fiul sta
Și nu plîngea
Și măricel se făcea.
D-zeu se bucura
Și soarele lui îi da,
Soarele cu razele
Și cerul cu stelele
Ca raiu să 'mpodobească
Și săracii să i primească,
Că zău domni, boierii
Acolo nu s'or sui
Că li-e sufletul zgârcit
Și nu dau la cel lipsit.
Să fii gazdă sănătos
De Crăciun să ai folos!

La curțile boierești
Domn bun și mai bun!
La curțile 'mpărătești
Domni beau benchetuiesc
Și la săraci nu gîndesc.
Maica sfîntă îi vedea
Tatăl sfînt îi auzea,
Și din graiu așa 'ntreba:
„Cine-i doamne mai creștin?
Maica sfîntă răspundea:
„Doamne sfînte, mila ta
N'o trimite 'n curți domnești
Nici 'n curți împărătești,
Făr' dă-o și trimite
Jos în jos pe lângă lună
La săraci de voie bună,
Și o lasă lângă stele
La copile tinerele,
Că ele s'or bucura
Pe tine te-or lăuda

— Să mă ierți, nene. Am venit să-ți cer un siat, cum ți-am mai cerut în atâtea rânduri. Eu nu mai mă pot orienta în haosul acesta. Ce crezi D-ta?

— Lasă-mă în pace. Scrie-le celor dela *Glasul norodului*. Eu nu mă amestec în cirovăiala lor!

— Aș scrie, nene, dar uită ce e..."

Scoase din buzunarul dinlăuntru al paltonului o altă gazetă. Bătrînul îl privi cu ochi fulgerători:

"Măi băiete, vezi tu ușa aia?"

— Să-mi dai voie, nene, citesc eu, numai câteva șire. E gazeta nouă *Rostogolul*; cea mai citită și mai bine redactată. Uită ce spune despre cei dela *Glasul norodului*. Numai câteva șire:

"Nărozii dela *Glasul norodului*" nu mai pot fi trași la răspundere pentru scrisul lor. Acești ramoliți iresponsabili..."

Bătrînul răcni din fundul plămânilor:

"Afară! ieși!"

Tinărul își mototoli speriat gazeta, încercă să îngine ceva scuze, dar glasul i-se opri în gât, când cetii furia fără margini ce se deslănțuia din ochii ieșiți din orbite.

— Afară! răcni bătrînul pentru a doua oară și puse mâna pe un scaun.

Bătrînul s'a culcat târziu, după ce resfoi, la casină, colecția ziarelor din săptămânile ultime. Și cu cât încerca să se lănuiească, cu atât se încurca mai mult. Își amintea ca prin ceață de un zău păgân, ce își mânca copiii, ca să poată stăpîni mai cu siguranță... Vedea cum se surpă altarele unul după altul; cum nu rămînea nimic din amintirea frumoaselor jertfe, decît cărbunii stinși și cenușa împrăștiată...

li venia să plângă, să înjure...

S'a zvîrcolit pînă înspre zori, în așternut, ca și cînd s'ar fi culcat într'un cuibar de vespi.

— Ce vor aceste semne de distrugere? Cum se poate schimba așa de azi pe mine o grupare de oameni, la cari țineai cu sîntenie? Și cine mă asigură, că mine n'o să mă întîmpine surprize și mai amare?

Se gîndea la viața lui de muncă grea, la umilirile prin cari răzbătuse, înviorat de o vedenie, pe care gazetarii o numiau: viitorul neamului.

Să fie o himeră?

Să n'aibă nici un viitor acest neam fără noroc?

Obosit, încercă să închidă ochii. Așa cu ochii închiși, putea să se gîndească mai în tîlnă! Cine știe — își zicea atunci — poate s'au schimbat vremile și oamenii de azi sînt mai războinici, dar or fi ei tot așa de mari la suflet, cum eram noi!

Spre ziuă, când violetul crepusculului tremura la geamuri, simți ca o înfiorare prin trup. Muncise, par'că, o săptămână încheiată și acum simția, că pleoapele i-se apasă grele, ca de piatră...

"Trăinicia neamului", "vitalitatea noastră" ... zise el cu glas stins, amintindu-și o frază din articolele citite.

Pe-o clipă, icoana zeului păgîn îi apărură ca o sfidare: Saturn care își mîncase odraslele. Dar firea lui de om cinstit și drept se potoli.

Era ușurat acum. O mare greutate i-se luase de pe suflet, gîndindu-se la acea minunată pasăre din poveste, care moare și învie apoi din propria-i cenușe: pasărea "Phönix".

"Trăinicia neamului" mai spuse odată, ca pentru a se încredința că nu doarme — și pleoapele îi căzură grele, ca acele ale unui om ce moare...

Bătrînii.

*Sub teiul vechiu urnit din rădăcină
Bătrînul cu nepotul se oprește.
Un bazm rămas din vremurile bune
Copilului bătrînu-i povestește.*

*Și nu'i în bazm Ileana Consinzeana,
Nu's zmei cu ochi de foc cari te'fioară,
Nu-i vorba de Pepelea Năzdrăvanul
De Barbă-Cot cu mintea lui ușoară.*

*Și ochii celui tîndr ard ca focul
S'aprînde'n ei cerească strălucire,
Il văd stringându-și pumnii în cutremur,
Căci plînge'n bazm trecuta-ne mărire.*

*Ce mîndru crești, drag făt frumos, în minte-mi,
Vei ști s'alegi cărarea cea mai dreaptă,
Căci gîndul morții nu te înspăimîntă,
Căci știi ce faimă'n lume te așteaptă.*

*O, voi, bătrîni, moșnegi albiți de vremuri,
Aproape de trecuta strălucire,
Voi n'afi uitat povestea vitejei:
Lăsați-ne-o și nouă moștenire!*

*Deschideți azi comoara fără prețuri
A robilor ce-și plîng haina soarte,
Treceți la viață iar divinul cântec,
Care-a mînat atîți viteji la moarte.*

*Dați armele, pe care ei săpat-au
„Invingere sau moarte pe vecie”,
Cîntați-ne sublimul cânt al morței
Și-al dragostei de lege și moșie.*

*Lăsați departe hula și ocară,
Lăsați departe intriga deșartă. —
Au nu vedeți că v'afi uitat chemarea,
Că vina voastră nu vi-se mai iartă?*

*Scurmați fărîna arsă, colbuită
Și ne-arătați lăcașul de vecie
Al celor buni. Să ridicăm altare
Unde-au căzut sub focuri și urgie!*

*Măiastra carte-a vremilor trecute
Deschideți-o s'o vadă lumea toată.
Cîntați poporului trecutul falnic,
Cîntați-i strălucirea de-altă dată!...*
I. U. Soricu.

Cărții mele

*Din început de rău ave-vei parte
Și'n noaptea care'n juru-ți se intramă
Savanții fi-or închide-a lumii vamă
In numele necruțătoarei arte.*

*Condeii lor te-a osândi la moarte,
Ironic te-or lovi și fără teamă...
Tu nu băga însă nimic în seamă,
Căci mie sfîntă'mi ești umilă carte.*

*Dar scrisul lor nu-ți va grăbi peirea
Și celor junii, cu jalnicile-ți file
Vei fi, vei fi tovarășe eternă.*

*Amanți duioși ți-or spovedi iubirea
Și'n nopți tîrzii romantice copile
Te vor culca la căpătâi sub pernă.*

A. Cotruș.

*) Din volumul de versuri ce va apărea în curînd!

Obiceiurile de sărbători.

De Em. Gârleanu.

Doar nu e un veac de-atuncia și totuși par'că am copilărit acum o sută de ani! Să fiu atât de bătrîn încât vremile acele să mi-se pară atât de în urmă? Sau să se fi schimbat rostul lumii într'atîta încât să nu o mai cunosc eu? În închipuirea mea nu pot trăi lucruri pe cari nu le-am văzut, obiceiuri pe cari să nu le fi trăit și eu cîndva. Și totuși nu mai cunosc par'că nici oamenii, nici apucăturile lor.

Mă văd copil, în ulița lașului, de lângă bariera Copoului. Acolo, de Sfintele Sărbători, se trăia altfel de cum se trăiește astăzi, se așteptau altfel zilele frumoase ale Crăciunului și-ale sfîntului Vasile. Vor mai fi poate și astăzi, în vre-un colț pierdut de țară, târgușoare, sate în care obiceiurile să se mai păstreze, în care *Capra* să vie să-ți clămpănească, în ajun, la fe-reastră, în care *Irozii* să-și mai avînte săbiile din teacă, deasupra chivărilor de carton. Vor mai fi luminînd pe acolo, serile, *steaua* copilașilor cu glasurele de argint; *buhaiul* va mai fi buhăind în noapte; harapnicile vor mai fi pocnind din sfichiurile lor de mătase. În casă, pe masă, încărcat de cofeturi și roade, bradul își va mai fi aprinzînd luminările de ceară, și în prejurul lor copiii vor mai fi cîntînd cîntecele magilor.

Obiceiuri dragi și frumoase! Ați fost prea nevinovate, prea netrebuitoare pentru vremurile aceste maștere, de interese și de bani. Oamenii au fost prea slabi să vă păstreze, prea necăjiți sărmanii, să poată lupta și pentru voi, cînd au de luptat atîta pentru dînșii și ai lor! Ați apus! Unde și unde, glasul colindătorilor mai răsună; poliția oprește jocul *Irozilor* și al *Păpușilor*; în locul vostru au venit alte petreceri, cari n'au nici un legă-mînt cu sufletul nostru, e adevărat, dar care sînt legate cu *moda*.

Dacă acolo, în Ardealul vostru scump, obiceiurile aceste mai dănuiesc încă, dacă la voi mai sînt ochi cari să mai privească, înlăcrămați, spre *Steaua* dela răsărit a magilor, — oameni buni să le păstrați! Învațați copiii să le poarte mai departe, în adîncul vremurilor, ca o amintire care le va vorbi despre voi, cum nouă ne vorbesc colindele, în glasul lor cel dulce, despre părinții noștri.

Atelier artistic pentru fotografii

E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începînd cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor
6 buc. fotografii matte format vizit . . . 6 Cor
Fotografii executate splendid pe pînză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

Unde să găsim oare aerul curat? La țară? Dar pădurile, plantele și natura, care ne hrănește sunt și ele elemente, care-i modifică compoziția. Pe munți? Dar și pe munți găsești pământ ca la șes. Pe mare? Acolo da, pulberea nu există și văzduhul e aproape curat de bacterii. Dar chimicește vorbind el nu este curat, căci formează o atmosferă specială, umedă și ciudată, pe care mulți dintre noi și încă nervoșii artriticii și reumatizanții nu-l pot suporta.

Aerul curat nu se poate așa dar găsi decât pe deasupra capetelor noastre, acolo unde văzduhul este mai puțin încărcat cu elemente cari îi sunt străine. Și aerul acesta nu-l vom putea cunoaște decât prin aeronef. Cari vor fi virtuțile lui igienice și curative? Omul, care e bătrîn de mii de veacuri, nu le va cunoaște decât mine. Aeroplanul, cea din urmă și poate cea mai importantă descoperire a sa, îl va face să descopere în acest chip noi rețete de viață. A. C.

FOLKLOR.

De când colindă Românii?

— Legendă. —

După ce s'au schimbat limbile oamenilor la turnul Vavilonului, strămoșii noștri de-atunci fără a se socoti multă vreme și-au luat desăgii și liad la drum până li-s'au tocit cele picioare de numai oăsele li-au mai rămas. Dumnezeu, care poartă grijă de toate câte le-a făcut, a băgat de seamă, că oamenii noștri o duc prea greu drumărind din zi în noapte și din noapte în zi fără a mânca și a bea. Fiindu-i milă de ei, — ce a făcut, ce n'a făcut, destul că oamenilor noștri le veni un somn lung, care cât de lung a ținut numai Dzeu știe, căci de lung trebuie că lung a fost, după ce ei pe când s'o culcat erau tinări și voinici, iar când s'au sculat erau albi de cărunți și gârbovi de bătrânețe. După ce se treziră, cu mirare s'au uitat unul la altul și cât pe-aici era să nu se cunoască, așa se schimbaseră de mult. O supărare le cuprinse sufletul și o jele le apăsă inima. Dzeu văzându-le durerea inimii, le-a trimis apoi un înger, ca să-i mângăie și să-i întrebe, că de ce sunt așa de năcăjiți.

— Și cum n'om fi, zise unul dintre Românii noștri, căci uite, că de când am adormit și până ne-am trezit, toată lumea s'a schimbat și chiar și noi am încărunit și ne-am îngârbovit de nu suntem buni de nimica.

— Nu vă supărați, le zise îngerul. Bunul Dumnezeu s'a îngrijit și de voi, căci adormindu-vă, v'a lăsat că mai bine să vă odihniți în tieneală, decât să vă împingăniți ca celelalte neamuri pământene. Dzeu văzându-vă inima voastră bună, v'a pus între popoarele sale alese și va purta grijă de voi, dacă îi ve-ți asculta poruncile.

— Și ce porunci vrea să ne deie, întrebă un gârbovit ce abea mai putea privi de sprincenele ce-i acopereau ochii slăbiți.

— Să mergeți și umblați tot pământul vestind, că fiul lui Dzeu s'a născut într'o peșteră necunoscută și că cine îl va afla și i-se va închina, acelaia cerul deschis i-va sta.

Românii ca oameni ascultători, luându-se din casă în casă cântând de bucurie, că Dzeu i-a pus între popoarele sale alese, — au străbătut tot pământul vestind nașterea lui Hristos și aflând peștera unde s'a născut, cântând au vărsat lacrimi de bucurie, lăsându-i-le de dar, căci alte daruri n'au avut. Hristos binecuvântându-i le-a dăruit bunătatea inimii și lacrimile — pe cari și noi Românii de azi le avem!

De atunci colindă Românii, iar neamul de oameni, cari întâia oară au colindat, strămoșii noștri au fost. (Milaș).

Bistrița.

Theodor A. Bogdan.
inv.

Guy de Maupassant.

Răzbunarea.

Văduva lui Pavlo Saverini locuia numai cu fii-său o căsuță mică, pe întăriturile lui Bonifacio. Orașul, așezat pe-o coamă de munte, atârna chiar de-asupra mării, și priveai de pe stâncile așezate de-asupra strâmtoării, până în partea cea mai de jos a Sardiniei. La picioarele lui, de cealaltă parte, și înconjurându-l aproape în întregime, o subpresiune stâncoasă, care părea un gigant coridor, servindu-i de port, după un lung circuit printre două șiruri de stânci abrupte, corabiile pescarilor italieni sau sardinieni, și, din 15 în 15 zile, vechiul vapor care făcea cursa spre Ajacio.

Pe un munte alb, coperișurile caselor îl colorează încă și mai alb. Ele au înfățișarea unor cuiburi de păsări sălbatice, acățate pe acea rocă, dominând acea strâmtoare teribilă, prin care nu se aventurează vapoarele. Vântul, fără odihnă, mișcă marea, lovește coasta goală, roasă de el, de-abia acoperită de iarbă; el năvălește în strâmtoare, ale cărei maluri le devastează. Dărele palide ale spumei, atâr-nate pe negre și nenumerate stânci, cari răsbesc prin toate talazurile, au înfățișarea de făși de pânză, cari fâlfâie și ondulează pe suprafața apei.

Casa văduvei Saverini, așezată chiar pe malul stâncii, avea cele trei ferestre spre orizontul sălbatic și dezolat.

Ea trăia acolo, singură, cu fii-su Anton, și cu căteaua lor Semillanta, un câne slab, cu părul lung și aspru, de rasă ciobănească. Ii ajuta tânărului la vânatoare.

Intr'o seară, după o ceartă, Anton Saverini fu omorît în mod hain, cu o lovitură de cuțit, de Nicolae Barolati, care chiar în noaptea aia trecu în Sardinia.

Când bătrâna mamă văzu corpul copilului său, pe care îl aduse niște trecători, nu plânse, dar rămase mult nemișcată, privindu-l; apoi, punând mâna-i slabă pe cadavru, îi jură răzbunare. Voi ca nimeni să nu rămâie cu ea, și se închise cu cadavru și cu căteaua, care urlă. Cănele urlă, în mod continuu, la piciorul patului, cu capul îndreptat spre stăpănu-su, cu coada între picioare. Nu era mai puțin mișcată decât muma, care, aplecată acum peste corpul neînsușit, plângea, cu ochii fixi, plângea cu lacrimi mari, mute, și-l privea.

Tânărul, culcat pe spate, îmbrăcat în haina-i groasă, găurită și ruptă în dreptul pieptului, părea că doarme; dar era plin de sânge, pe cămașa, care era dată în lături cu precauție, pe vestă, pe pantaloni, pe față, pe mâni. Bucăți de sânge încliepat erau prin barbă și prin păr.

Bătrâna muma începu să-i vorbească. La auzul acestei voci, căteaua tăcu.

— Fie; tu vei fi răzbunat, copilul meu, dragul, sârmanul meu copil. Dormi, dormi: tu vei fi răzbunat, auzi tu? Mama ta îți făgăduiește! Și știi prea bine că mamă-ta se ține totdeauna de cuvânt.

Și încet, se aplecă spre el, și atinse cu buzele-i reci buzele mortului.

Apoi Semillanta începu să urlă. Scotea un urlat plângător, monoton, stășietor, îngrozitor.

Astfel rămaseră amândouă, femeia și căteaua, până în ziua.

Anton Saverini fu înmormântat a doua zi, și-apoi nu se mai vorbi despre el în Bonifacio.

Nu lăsase nici frate, nici vre-un văr mai apropiat. Nu era nici un om ca să-l răzbune. Singură muma, sârmana, se mai gândea la el.

De cealaltă parte a strâmtoării vedea cât îi ziuica de mare, un punct alb pe coastă. Era un mic orașel sardinian, Lougosardo, unde se

refugiau bandiții corsicani urmăriți. Ei locuiau singuri aproape acel cătun, în fața coastei patriei lor, și așteptau momentul, ca să se re-intoarcă în Corsica. Ea știa, că în orașelul ăla s'a refugiat Nicolae Barolati.

Singură, toată ziua, la fereastră, se uita acolo, gândindu-se la răzbunare. Cum s'o făc ea fără nimeni, infirmă, atât de aproape de moarte? De ea nu putea uita, nu putea aștepta. Ce să facă? Nu mai dormea noaptea; n'avea nici o odihnă, nici o liniște; căuta, se îndărătnicia. Căteaua, la picioarele ei, dormea; și, câte-odată, rădicându-și capul, urla. De când nu mai trăia stăpănu-su, urla adesea, ca și cum l-ar fi chemat, ca și când sufletul ei de câne, inconsolabil, i-ar fi păstrat o amintire, pe care nimeni și nimic nu o puteau să i-o distrugă.

Dar, într'o noapte, când Semillanta începuse să urlă, muma de-odată, avu o idee, o idee de haină sălbatică și ferocitate. Medita până în ziua; apoi, sculându-se în revărsatul zorilor, se duse la biserică. Se rugă, îngenunchiată pe pavagiu, plecată în fața Domnului, rugându-l să-i ajute, să o susțină, să dea corpului ei slăbit o forță de care are nevoie ca să-și răzbune copilul.

Apoi veni acasă. Avea în curte o veche bute desfundată, în care strângea apă de ploaie; o răsturnă, o goli, o așeză bine pe pământ cu pietri și cu lemne; apoi legă cu lanțu pe Semillanta de ea, și intră în casă.

Căteaua, toată ziua și toată noaptea, urlă. Bătrâna, dimineța, îi duse apă într'o strachină; dar nimic mai mult: nici pâine, nici supă.

Astfel trecu ziua, Semillanta, sfârșită, adormi. A doua zi, ochii îi erau strălucitori, părul sbârilit și smuncea mereu din lanț.

Bătrâna nu-i dadu nimic să mănânce. Cănele, devenit furios, lătră cu o voce răgușită. Trecu astfel o noapte.

Apoi, dimineța, mătușa Saverini se duse la un vecin, și ceru să-i deie două brațe de paie. Apoi luă vechile haine pe cari le purtase odată bărbatu-su, și le umplu cu paie, ca să simuleze un corp omenesc.

Înainte de a pune manechinul pe pământ, în fața cușcăi Semillantei, legă de ea acest mânunchi, care părea că stă în picioare. Apoi înfășură capul într'o veche lingerie.

Mergea, fără încetare, în odăită, cu privirile ațintite pe malul Sardiniei. Asasinul era acolo.

Căteaua, mirată, privea la omul ăsta de paie, și tăcea, cu toate că murea de foame.

Apoi bătrâna cumpără dela cârnătarie un cârnaț. Ajunsă acasă, aprinse un foc în curte, aproape de cușcă, și-și fripse cârnațul. Semillanta, nebună, sărea, făcea spumă, cu ochii fixi spre grătar, al cărui fum mirositor îi pătrundea în stomac.

Apoi mătușa făcu, din cârnațul acesta fript, un fel de cravată, omului de paie. Îi învârti de mai multe-ori împrejurul gâtului, părînd că vrea să-l bage în el. Când isprăvi de făcut aceasta, deslegă căteaua.

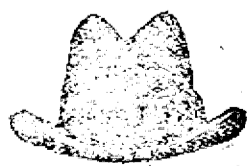
Printr'un salt teribil, cănele ajunse gâtul manechinului, și punând labele-i pe umeri, începu să-l sfășie. Căzu, cu o bucată de pradă în gură, apoi aruncându-se deodată, își înfipse colții în legătură, zmulse câteva bucăți din nutriment, recăzu, sări din nou, foarte îndărjit. Rupse fața prin mari mușcături cu dinții, și prețacu în bucăți tot gâtul.

Bătrâna, nemișcată, privea, cu ochii mari. Apoi legă din nou căteaua, nu-i dadu de mâncare două zile, și reîncepu apoi acel ciudat exercițiu.

În trei luni, o învăță felul ăsta de luptă, la hrana asta grație mușcăturilor. De-acum n'o mai legă, dar printr'un gest o făcea să sară asupra manechinului.

O învăță să-l rupă, să-l sfășie, fără ca să-i mai pună ceva împrejurul gâtului. Ea-i dădea, în urmă, ca recompensă, cârnațul fript pentru ea.

Imediat ce zărea un om, Semillanta se cutremura, apoi îndrepta ochii către stăpăna-sa.

Hadady György prăvălie renumită de specialiați de modă pentru bărbați, Cluj—Kolozsvár, Mátyás-király-tér 14.

Recomandă articlii de modă pentru domni, pălării și albituri de-o execuție foarte fină. Specialist în articole de modă englezească.

care îi striga: „Marș!”, cu o voce răstită, ridicând un deget.

Când crezu că a sosit timpul, mătușa Saveriu, se spovedi și împărtăși, într-o Duminică de dimineață, cu o piositate extatică; apoi, îmbrăcându-se cu haine bărbătești, pârînd un biet bătrîn zdrențaros, plecă cu un pescar sardinian, care o conducea, și cu căteaua, în partea cealaltă a strîmtorii.

Ea avea, într-un sac de pânză, o bucată mare de cărnaț. Sémillanta, nu mâncase de două zile. Bătrâna, în tot minutul, o făcea să simtă mirosul lîrăni, și astfel o excita.

Ei intrară în Longosardo. Corsicana se duse la un franzelar, și-l întrebă de locuința lui Nicolae Ravolati. El își reluase vechiul meșteșug de tâmplar. Lucra singur, în fundul atelierului.

Bătrâna, deschise ușa, și-l strigă:

— Hei! Nicolae!

El se întoarse; apoi, dând drumul cățelii, ea strigă: — Hai! mușcă-l, mușcă-l!

Căinele, nebun, se aruncă, ajuns la gât. Omul întinse brațele, îl strânse în ele, căzu la pământ. În câteva secunde, se mai svârcolă, dădu din picioare; apoi rămase nemișcat, în timp ce Sémillanta îi sfășia gâtul, pe care-l făcu fășii-fășii. Doi vecini, din fața porții lor, își aminteau, că au văzut ieșind, un bătrîn sârman cu un căne negru, care mânca, mergând mereu, ceva negru pe care îl dădea stăpănu-su.

Bătrâna, seara, veni acasă. În noaptea aceea, dormi foarte liniștită.

Trad. de:

Traian Gh. Dimitriu.

Noaptea.

*E liniște-adâncă, răsufletul lin
Alunecă luna pe-albastrul senin
Scăldate 'n lumină și-n farmec ceresc
Steluțe plâpânde pe boltă clipec.*

*Adoarme natura în visuri de dor
A nopții răcoare adie ușor.
Dorm florile duse de blânde visări
Și paseri pribege pe-ascunse cărări.*

*Dorm umbrele sfinte. Dorm caste simfiri
Și patimi mărunte și negre gândiri.
Se leagăuă firea-n repaos tăcut.
Veghează între stele a Cel nevăzut...*

*E liniște sfântă pe cer și pământ.
Abia peste codri mai murmură-un vânt,
Sub vălul de pace, cu glas ostenit,
Suspîn de durere adormi liniștit...*

Aurelia Pop.

Dr. B. BASIOTA medic
specialist în morburile femelești.
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8 - 10 a. m. 3 - 5 p. m.

Felurimi.

Cuza și generalul Tell. Pe la 1863 M. Kogălniceanu stăruia mereu de Vodă Cuză ca să facă ministru și pe generalul Tell, care se știe, avea o tremurătură continuă a capului. Cuza îi făgăduia mereu lui Kogălniceanu, dar nu se ținea de vorbă. Imbulzit de rugăciuni. Cuza ca să scape, îi spuse lui Kogălniceanu:

- Mihalache dragă, am să te rog un lucru.
- Ce lucru Măria Ta?
- Să miști mereu din cap 10 minute.
- Dar pentru ce?
- Fă-mi plăcerea și dă din cap puțin.

Kogălniceanu, care era foarte intim cu Vodă, ca să-i facă plăcerea, începu să miște capul dela dreapta la stînga. Mișcă, mișcă pănăce nu mai putu. Atunci zise:

- Lasă-mă Măria Ta, c'am ametit.
- Dta ai zguduit capul două minute și ai ametit, și vrei să faci ministru pe Tell care mișcă din cap de treizeci de ani. Slăbește-mă te rog!

Abonați și răspândiți în toate
părțile țării

TRIBUNA

unicul ziar politic național
român ce apare dimineața.

Fabrică de parchete,

Cluj-Kolozsvár.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărime, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dusumelelor.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.
(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvaricale
al lui ► **Husznik János** ◀ il continui eu.

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc după comandă medicală.

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Rati
din Marosvásárhely,
(Plata Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedim franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang
Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

Dési Mór

GLUJ-KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

Am onoarea a atrage atențiunea on. public asupra noului meu atelier cu instalații electrice, pentru tâmplăria **Edificiilor și mobile** în care primesc orice lucrări din ramul acesta. Scopul de căpetenie mi-e să furnizez cele mai bune lucrări, pe lângă prețuri ieftine și serviciu culant.

Depozit permanent de mobile gata.

Cu stimă:

SZÉLES SÁNDOR, tâmplar artistic.

Oradea-Mare, Hármas-tca 5-7. Telefon intra și extra urban 992.

Telefon nr. 467.
KÁRDOS GYULA
cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară
Temesvár Gy. város Háromkirály ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. — Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpa omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu preț. moderate.

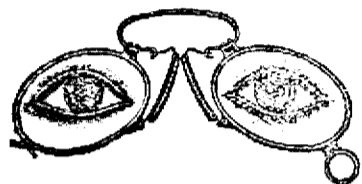
Eugen Lieblich

— fotograf —
Sibiu — Nagyszeben — Hermanstadt
Erzsébet u. No 56 (casa proprie).

== Execută toffelul de icoane artistice. ==
Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. **Picturi renumite în oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică. **Fotografierea copiilor** executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimii este primul. —
Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios. —

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Karl G. Sadler clasornicar
giuva ergiu și optic în
Bestercze, Spital-gasse 23.
(langă „Hotel Sahling“).

Mare magazin de:

clasornice de buzunar

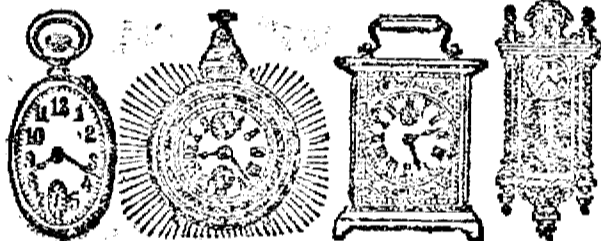
din aur argint și din nickel.

Oroloage de perete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argint.

Articli optiei și
ochelari de
Ratenow.

Reparările a tot-felul
de articli în branșa
aceasta se efectuează
cu conștiințiozitate și
cu prețuri moderate.

Specialitățile cosmetice ale lui Dr. Odor Béla, farmacist

se află în farmacia >Steaua de aur<

Aiud — Nagyenyed, Fötér, (cott. Alba inferioară).

Cremă de Aiud pentru folos de noapte. Mijloc ireproșabil pentru albirea și moierea pielii; nu conține nici un ingredient dăunător de mercuriu. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Cremă de Aiud pentru folos — peste zi; deasemenea moaie pelea, nu-i unsuroasă și păstrează foarte bine pudra. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Lichid pentru moierea și albirea mânilor dă pielei un alb de culoarea marmorului. O sticlă 1 cor. 10 fil.

Săpun din cremă de Aiud cu miros admirabil cu 1 cor. 20 fil.

Pudră de Aiud în trei culori. O cutie 1 cor. 20 fil.

Petroform pentru spălarea părului oprește căderea părului și formarea mătreței, întărește pielea și ajută la creșterea părului. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Spirit de plante din Ardeal. Făcut din frunzele și rădăcinile buruienilor de leao, dă părului un lustru frumos, și-l face moale. Prețul unei sticle 1 coroană 70 fileri.

Bay-Rum Samphoo pentru cultivaarea părului și a pielii. O sticlă 2 cor.

Praf Sampoo pentru spălarea părului și ținerea curată a pielii, mai ales la femei. Un pachet 25 fil. 10 pachete 2 cor.

Hair-Reneiver (lapte pentru regenerarea părului) părul cărunț își recapătă culoarea originală. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Apă aromatică pentru gură și păstrarea și curățirea dinților. O sticlă 70 fileri.

Apa de gură Formosan pentru desinficierea gurei și a dinților. O sticlă 1 coroană 80 fileri.

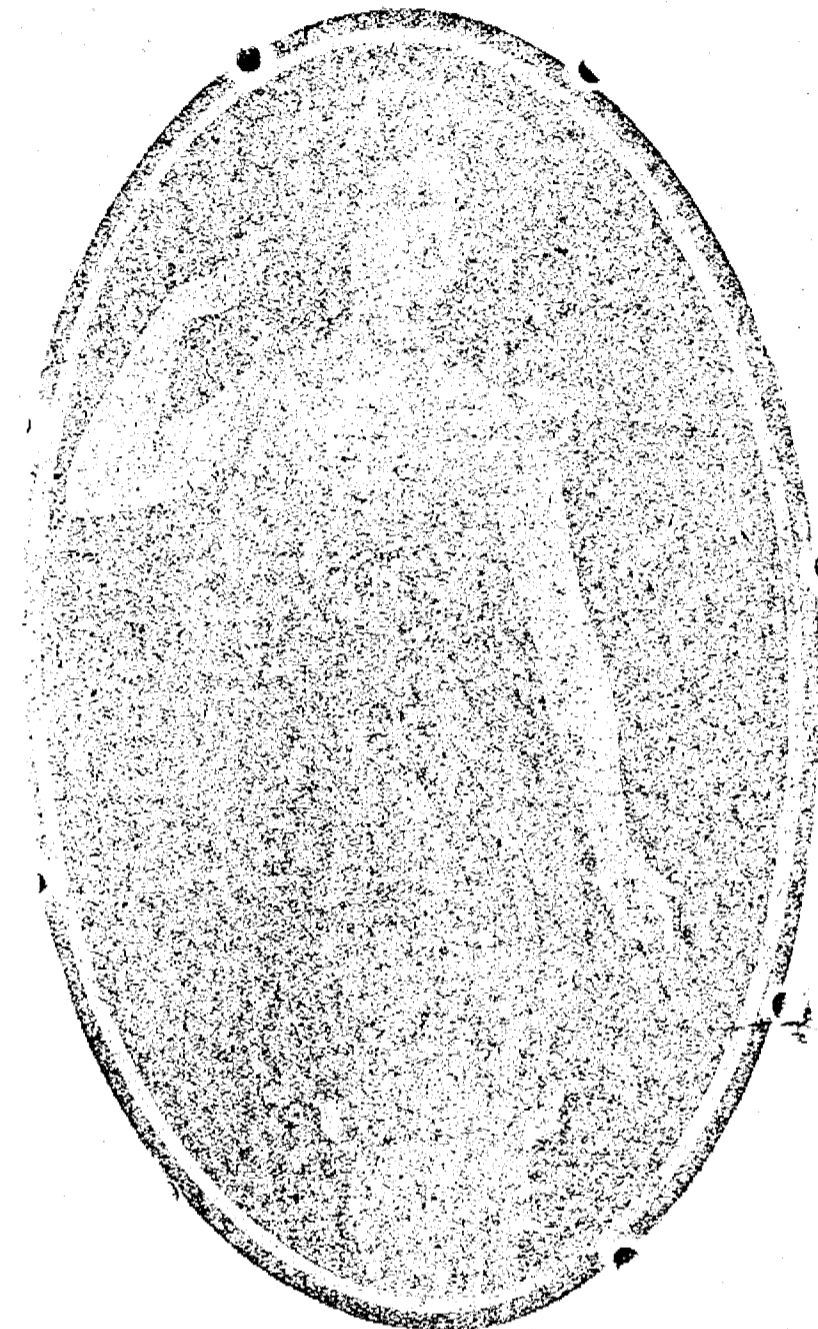
Praf pentru dinți Hydrosan mijloc de mână întâi pentru albirea dinților și desinficierea gurei. O cutie 1 coroană 20 fileri.

Picături pentru dinți veritabile americane O sticlă 60 fileri.

Lichid de brad (Espir de Bois) pentru parfumarea camerilor și desinficierea apartamentelor bolnavilor. O sticlă 1 cor. 30 fil. Tub pentru împărștiarea acestuia 60 fil.

Neustadt și Herzog

Arad, Salacz Gyula-utca 1.

Recomandă cele mai noi

Corsete-Princess

cari în partea dinainte sunt drepte iar îndărăpt încovoiate. Comandele din provinciă după măsură, se execută în timpul cel mai scurt, totodată primim și curățiri și reparări etc.

Mare magazin de corsete gata.

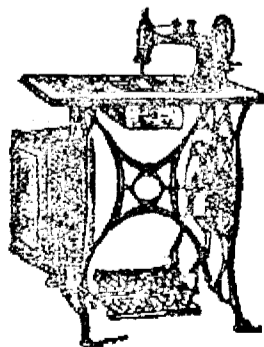
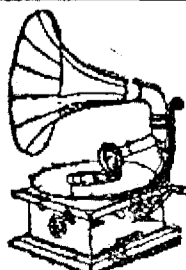
Mașini de scris IDEAL și ERICA
Gramofoane

Mașini de cusut VERITAS
(fabricație proprie) deasemenea cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la specia
listul: Barthelmie György

Brassó, Weisz M.-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier — mechanic din Transilvania. —
Atelier pentru reparat mașini speciale de scris, de ori-ce sistem și fabricație, deasemenea aparate mecanice fine etc.

Școală de scris cu mașina.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce s'au vădit

zina și la lumină. Cântăreață tânără 4, 6 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onștoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soia. Catalog de prețuri despre capagal, pasări transmarine măimite și câini de soia se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comenzile se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Prețurile gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Time în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și duleie.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e păltoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma uzurlei din tinerețe și prin deprinderi rele și-au adrunțat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia osmentii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și eni, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încetă existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului **PALOCZ**, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzcum Körút 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul iuse eliberează de materiile de boală, chinurile sufletesti i-se înlăstese.

Fără conturbarea ocupanților zilnice dr. **PALOCZ** vindece deja de ani de zile repede și radical cu metodel s'au propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai negre, ranele sifilice boalele de țeve, bișic, nervi și s'ra spinării, începăturile de confuzie a minții, urmările orantel și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotenta), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femelești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceasce privește cura, departe ca nu este pierdută, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scris-are (în epistolă e de ajuns a se înălțură numai marea de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fie-căruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminica până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. **PALOCZ**, medic de spital, specialist, Budapesta, dela 1 Nov. IV., Muzcum körút 13.

Telefon 184.

Premiat de mai multe-ori.

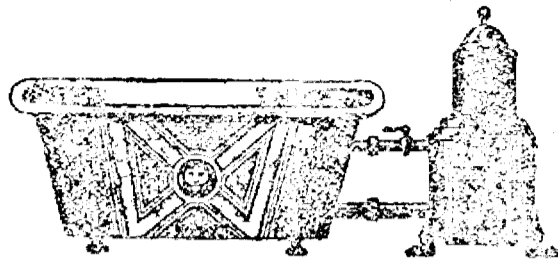
Telefon 184.

CARL PIFFL

Prima fabrică de obiecte de metal

Timișoara-Ellsabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de sezut și pentru copii, — scaune pentru scaldat încălzitoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu). Lăzi pentru lemne și pentru carbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, năcleare și căni. Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Apoi litere de tinichea și de esitor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ține. Conduet pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neintrecutul aparat „Temes“.

Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenicii se primesc cu condițiuni foarte bune.

OH! DOAMNE!

Mă 'nădușe afurisita de tușă.

In contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. — Prețul unsi cutii 1-20 cor. — O cutie de probă 50 fileri.

Depozit principal la:

farmacia „**HADON**“ gyogytár
Budapest, VI., Váci-körút 17.

SĂ TRĂIASCĂ!

„Pastilele lui Egger“ m'au vindecat îngrabă!

Se poate capăta în Arad la farmaciile: Berger Cyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — In Gyorok la farm.: Masznik Dániel. — M. Pécska: Adler Gy. Lajos. — O. Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszon: Füredi Ede örök.

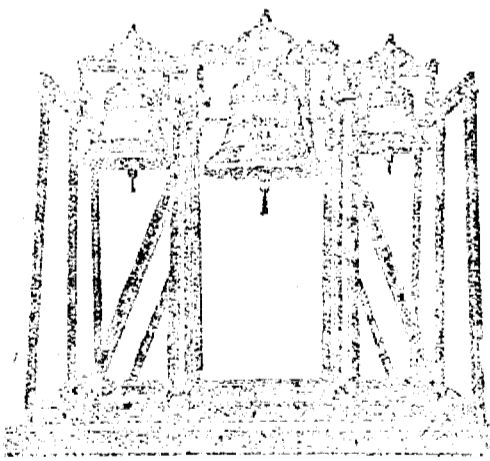
Moderne Mönning

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-23.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de aur.

Cu garanție pe mai-mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu orice alte clopote la turnarea unui și aceluși tare și cu sunet adănc — se face o economie de 20—30%, la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror înlocuire clopotele se pot scuti de erepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în clopote de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire nelăsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrații — la dorință se trimiți gratis.

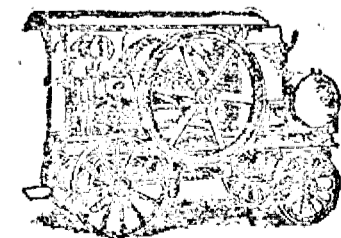
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase la magazinul economic și de unelte al lui

Kálló István és Társa

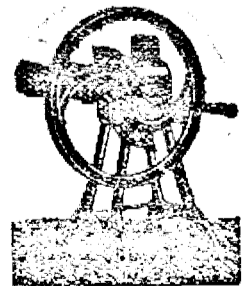
Telefon No. 850.

Oradea-mare—Nagyvárad

Teleki-u. No. 9.

Are în depozit, pe lângă avantajoase condiții de plată, tot-felul de mașini industriale și agricole, aparate, unelte, oleiuri, saci, mușamale funii motoare, automobile, stropitori etc. Cereți prospecte. — Expediție gratis. — Corespondență în limba română. —

Fabrici de ghiată

Aranjamente răcitoare

după sistemul compresiv succes de amoniac sau sulfur al firmei BORSIG precum și

Aranjamente complete pentru abatorii

de calitate cea mai bună expediază

FIRMA SCHLICH,
turnătorie de fier și fabrică de mașini soc. pe acții

Budapest, Váci-ut 45-47.

Nr. telefonici: 74-76, 74-77 și 98-58 (int.)

Cu prospecte servim gratuit.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.

(Templomfestészeti Műintézet, Máramarosszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a oricui soi de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostase și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate. Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Mașini de cusut pentru treburi casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofone

se pot cumpăra cu prețuri moderate

și plățire în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut și biciclete la

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzină,

în cea mai bună execuție!

Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole

Bpest, VI., Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

Atelierul de fotografiat a lui

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

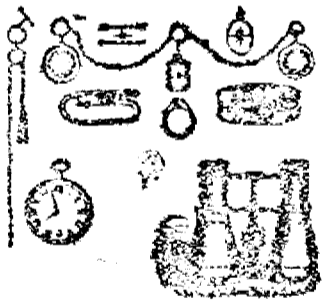
Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n-o confundați. Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.

Cel mai mare magazin de giuvaerice și ceasornice,

Jamás István clasornicar, giuaergiu și opticar
Gyulafehérvár, Piața Hunyadi -
(lângă Hotel Elisabeta).

Recomandă ori-ce juvaere de aur și argint, ca lanțuri de aur pentru bărbați și femei, ceasornice de buzunar, fabricație din Șvețera, ca renumitele ceasornice Omega și pendulele și deșteptătoarele Becht, ochelari, articole optice, etc. pe lângă prețurile cele mai moderate și serviciu conștițios. Toste comănde sunt a-se adresa cu încredere la firma de sus.

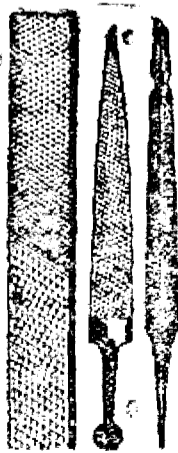
STEIN MIKLÓS

fabrică de tăiat pile

Oradea mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Telaki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318.

Atelierul special de reparat al renumitei firme:

Schmerek E.

Temesvár-Jószefváros, Bonház-u. 14.

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arta-puri p. trierat. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiată. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Filtre magnetice. Unsoari. Material de condensatiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștițios

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

In 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a vopsitorilor aur-torilor și instructorilor diplomă.

Taferner Antal

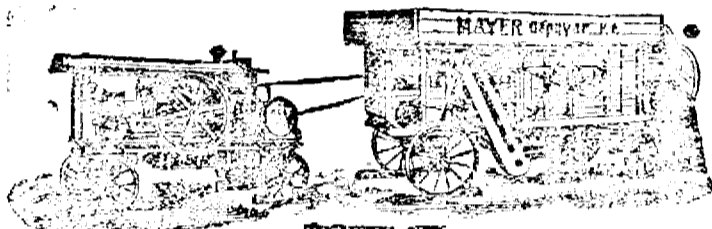
auritor de biserică și saloane
Versecz, Temesvári-u 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, leonostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente b serieșii apoi pregătirea tuturor lucrărilor de brânșă aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericesti. La doriță pregătesc proaspesc; pentru vederea lucrărilor în provinciă meig pe — — — speșele mele proprii. — — — Execuție promptă. Serviciu conștiinșos.

Motor cu benzină.

Garnituri pentru imblătit.

Inainte de a cumpăra garnituri pentru imblăut cereți în interesul propriu al D-Voastre, catalog de prețuri dela **Fabrica de mașini MAYER soc. acț.** în Szombathely și Buapeșta, V., Vácziörut 61.

De 60 de ani executăm garnituri pt. imblătit. Multe scrisori de recunoștință din toată țara.

Motor cu benzină.

Telefon: Sas-szálloda.

Telefon: Sas-szálloda.

Vă rog ca renumita mea prăvălie și atelierul să nu-l confundați cu alta și. mă! —

KEPES ELEK

pregătitor de bandaje și mănșer

Oradea-mare (Nagyvárad)

— Sas-szálloda-átjáró (Passage). —

In atelierul meu pregătesc bandaje de surpătură la cazurile cele mai complicate bandaje de pânteci, ciorapi de gumă, mașini ortopedice, — articole pentru căutarea bolnavilor și orice lucrări de brânșă aceasta cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanță.

Cearșafuri și perini din piele de cerb, precum și alte lucrări de piele de cerb. — Primesc și curățirea mânușilor și orice reparație.

Odăi de probă separate pentru femei și bărbați. Țin în depozit tot felul de specialități (preservative) franceze,

— cari se pot căpăta cu prețurile cele mai moderate. — La cumpărarea articulelor femeiești serviciu priu femei.

FUNKELSTEIN JÓZSEF

ARAD, str. Petőfi (casa Bing).

Cumpără în cantitate mai mare ori mai mică:

sămânță de trifoiu roșu

și

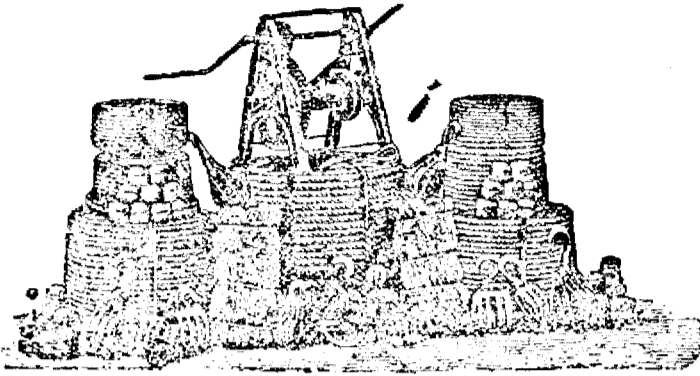
lucernă.

Tot aci se află se vânzare semințe de trifoiu unguresc și lucernă fără mătasă precum și sămânță de mohor semințe examinate și sigilate de institutul reg. ung. pentru examinarea seminței din Budapeșta. ■ ■ ■ ■

LÁZÁR MIHÁLY, funar, Lugos, Piața Izabella.**Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.**

Tot felul de funii de cânepă, fir, brăcii, brăcii, fire de tort, legătoare pentru mori, burdufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachetare), saci de cânepă in și jută, strave crude și impermeabile. Funării pentru economi: șrearguri, căpestre, funii pentru car, pentru vite, legătoare de snopi, ușoare și pentru mașini de treierat, procovițe p. cai, rețele, mreje p. pescari și leagăn atârșor. Adresa te-
legrafică: Lázár
kö éligyá os
Lugos. — Nrul
telefonului 207.
Nu! cecului și
de ring la posta
Ugria 26142.

Toate coman-
dele sunt a se
adresa la firma
de mai sus.

Mautner R.

Mi-au sosit din o cumpărare favorabilă articlii de ieftinătate senzațională pe cari le vând cu prețuri nemai pomenit de ieftine și anume: barcheturi fine, stofe, voaluri, delinuri, saphire engleze, chiffon, pânze, canavaț, măsai și covoare pe pat. **Liniuri engleze** pentru cosume, stofe engleze bărbătești cu jumătate prețul, covoare și alți articli în bransa aceasta. Pânze veritabile de Rumburg pe jumătate preț. —

Pavălia este deschisă dimineața dela 7—12, d. a. dela 2—7 1/2

Bazarul ieftin alui MAUTNER R. Arad, STRADA HUNYAD 15.

● Artefactele de Granit ●
● și peatră de Var. ●

Knott József, Majdán.

● Prima fabrică Lugoșană de Cement și ●
● Intreprindere pentru lucrări de Beton. ●

● Intreprinzator de clădire. ●

● Telefon nr. 119. ●

● Cancelaria Fabricii de Cement și clădire: ●

LUGOȘ, str. Buziașului, vis-à-vis de casa vamei.

● Artefactele mele sunt aranjate cu ●
● cele mai nouă mașini sfarmătoare, ●
● prelucrătoare și lustruitoare de ●
● peatră și întreprind ori-ce lucrări ●
● de pietrărie în granit sau în ●
● platră de var. Pe comande furnizez ●
● în cel mai scurt timp pietrii și lespezi ●
● de peatră prelucrate. Lucrări de ●
● sculptorie se pregătesc după des- ●
● semnari cu cea mai mare punctualitate. ●
● Furnizez: bolovan, peatră cloplită, ●
● prand de granit și sfărâmături de ●
● granit pentru prunduire de drum, ●
● precum și la tot felul de lucruri de par- ●
● dositor, pietrii de acoperit și marginit. ●

FABRICA MAGHIARĂ DE

material de paie

▲ ▲ societate pe acții în ARAD ▲ ▲

cumpără**paie bune curate de grâu**

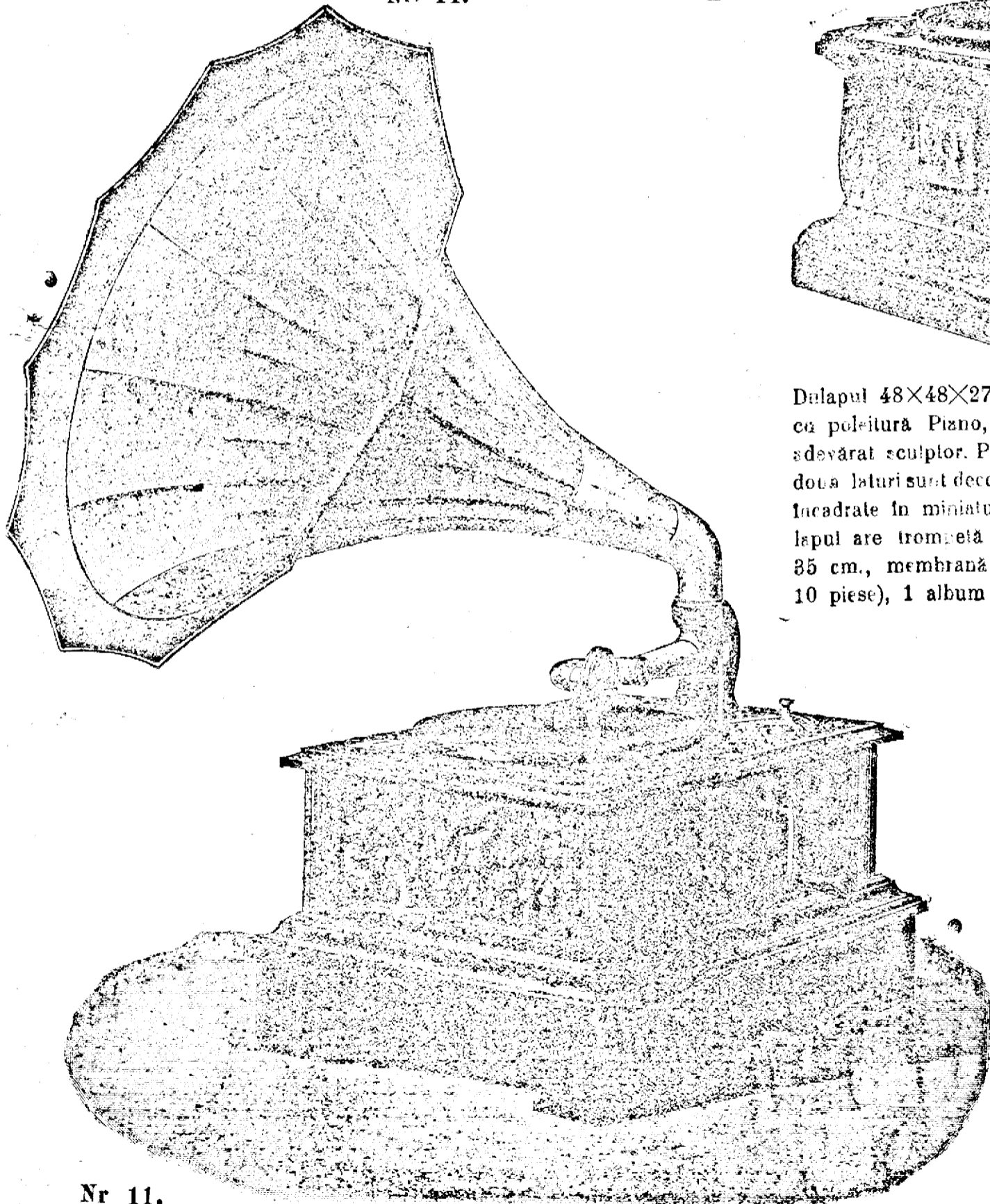
cu preț potrivit.

Tot acolo se capătă gunoiu și șelac de cărbuni.

„Automata Junior“ Nr. 11

cu o aruncare înaintea de 6 fileri, pentru hotelieri, foarte solid lucrat, durabil 49×37×27 cm. cu dulapul din stejar. Partea anterioară a dulapului e decorată cu palcheta Reșei grecească din argint vechiu. Trompeta în culori în forma floarei, diametru 56 cm. Brațul conic și înobitios. Mecanism automat excelent, cântă pentru aruncarea de 3 ori 2 fileri. Discul în diametru de 25 cm. Membra „Concert” cu gura. La fabricarea acestui gramofon am avut în vedere ca afară de după părțile în funcțiune abia să se observe. Mecanismul patentat să închidă și deschidă singur. Desfacerea automatei se întâmplă încet, fără dăscătură. I se poate aplica orice plăcă. Automatul acesta pe lângă toate avantajele ce le are este mai puțin de atât cele puse azi în circulație. — Prețul cu 5 plăci duble (adecă 10 piese) 1 album elegant de plăci, 200 ace și 1 ștergător de plăci 180 cor. (90 fl.) La platire în bani gata 15% rabat adecă 153 cor. (76 fl. 50 cr.)

Nr. 11.

Nr. 11.

Hotelierii, crișmarii, comercianții, vor atrage public mult, dacă cumpără un gramofon pentru prăvălia lor.

GRAMOFONUL suplinește orchestra țigănească. — militară, teatrul, cabaretul etc.

Prețurile se înțeleg în rate. La platire în bani gata 15% rabat.

Gramofon Grand-Tressor.

Nr. 165

Dulapul 48×48×27 cm. din cel mai fin mahagoni englez cu poleitură Piano, cabinetele sunt decorate de mână de adevărat sculptor. Partea anterioară a dulapului, precum și două laturi sunt decorate cu picturi de ale renumiților pictori, încadrate în miniatură de bronz. Asocioziat decorăției dulapul are trompeta galbenă în forma floarei, cu discul de 35 cm., membrană Exhibition, cu 5 plăci duble (adecă 10 piese), 1 album elegant de plăci, 200 ace și ștergător de plăci. — Prețul 360 cor. (180 fl.) La platire în bani gata 15% rabat adecă 306 coroane (153 florenți).

DECLARAȚIUNE.

On. Dle!

Gramofonul automat cumpărat de la Dna acum câțiva ani și acum e bun, în Cristur nu mai este altul la fel, deși aici gramofonul e foarte răspândit.

Cristur (c. Odorhei).

Signed:

Mihai Krásznay,
hotelier.

Gramofon Olympia-Tressor. Nr. 151

Cu dulapul de 45×45×24 cm. se poate deschide. Dulapul acesta e provăzat cu colțuri netezite, cu decorație de mahagoni, execuție polisander, icoită perpendiculară. Cu mecanism Olympia-Tressor, cu brațul conic Nr. IV și îndoișor, cu trompeta de 65 cm. în forma floarei, cu discul de 30 cm., nichelat și lustruit, cu membrana Exhibition. Prețul cu 5 plăci Concert duble (adecă 10 piese), 1 album elegant de plăci, 100 ace și ștergător de plăci, 240 cor. (120 fl.) — La plădire în bani gata 15% rabat, adecă 204 cor. (102 fl.).

DECLARAȚIUNE.

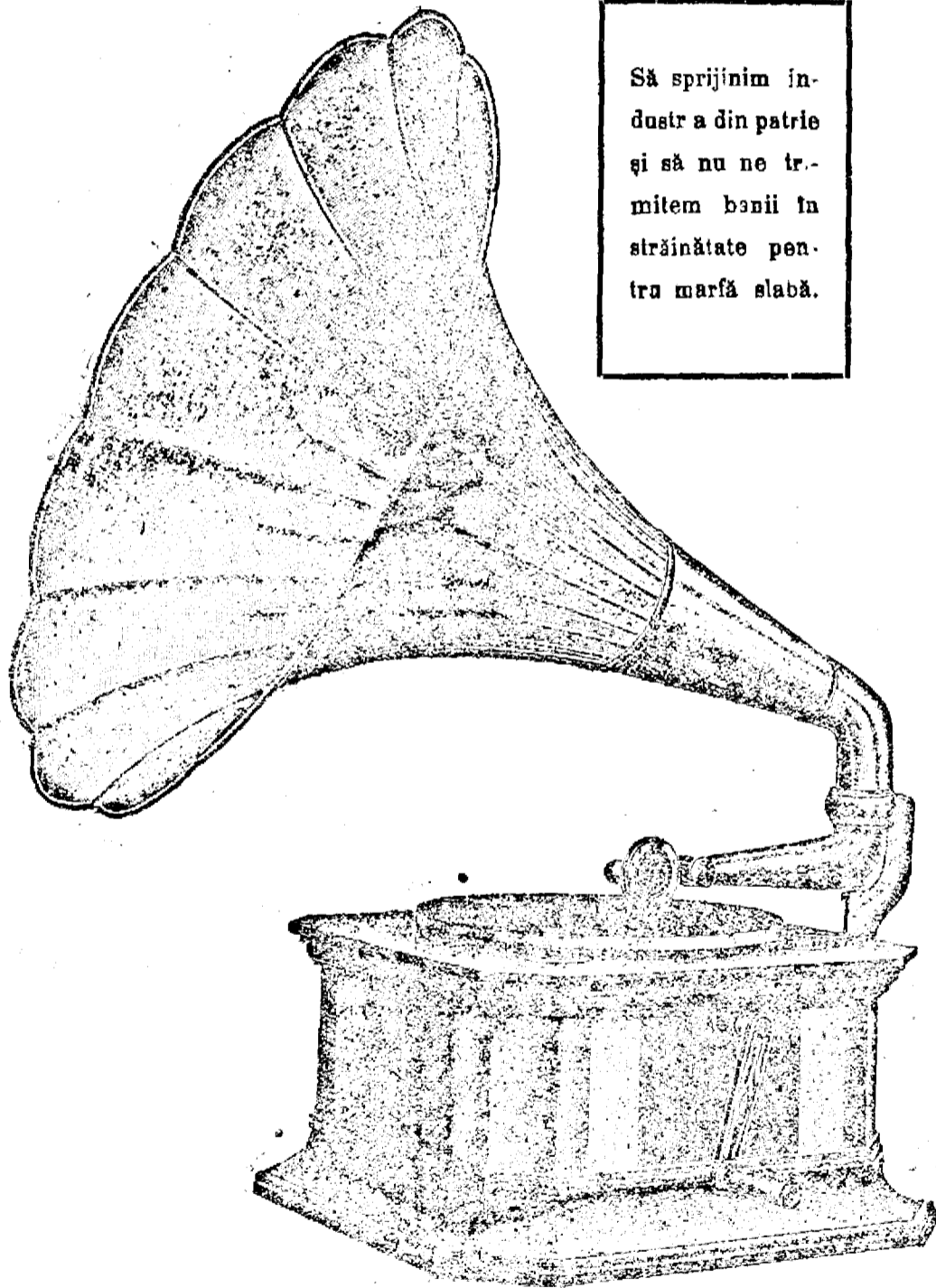
On. Domn Iosif Tóth, Seghedin.

Gramofonul Pam primit, Intracât am fost foar'e satisfăcut cu el, imediat și alți mulți au comandat etc.

Lupeni (jott. Hunedoare), Cu st. mă :

Salamon Vizner, agen' comercial.

Nr. 151.

Să sprijinim industria din patrie și să nu ne trimitem banii în străinătate pentru marfă slabă.

Gramofon Special Tressor

Nr. 141.

Cu dulapul de 41×41×21 cm. se poate deschide, în stejar veritabil de culoare închisă, lustruit fin. Dulapul în partea din față cu decorație intertia. Cu trompeta de 65 cm. în forma floarei, cu brațul Nr. 4. îndoișor, nichelat. Cu discul de 30 cm. lustruit. Membrana Exhibition, mecanism Special-Tressor. — Prețul cu 5 plăci Concert duble (adecă cu 10 piese), 1 album elegant de plăci, 100 ace și ștergător de plăci 170 cr. (85 fl.). La plădire în bani gata 15% rabat, adecă va costa 144 cor. 50 fl. (72 fl. 25 cr.).

DECLARAȚIUNE:

On. Die! Gramofonul l-am primit bine, și-ti mulțumesc; sunt deplin satisfăcut, atât ce privește frumuseța, cât și sonetile curate, bune îndestăleș și prețurile unele cele mai delice, etc. Cu st. mă :

Matei Stefan, hotelier. Uzina Szomolnok.

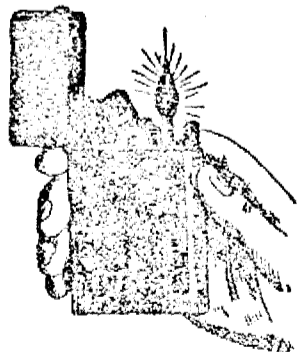
Nu mai trebuieș chibrituri!

Numai trebuieș lumini!

Aparatul de foc și felinarul de buzunar original

„IMPERATOR“

la o singură apăsare arde cu flacăra, foarte necesar fumătorilor și în eco omnia de casa.

Să nu se confunde cu imitațiile slabe și fără valoare!

O folosință de o lună costă numai niște fileri. Se poate purta și în buzunarul de la vestă. Neprimejdios. Cadou foarte acomodat

Pentru o ardere continuă de 50 minute o singură umplutură. Explicații și modul de folosință:

1. Aprinderea se întâmplă prin piatra de foc (cremene), care prin o coardă e prinsă de frecare.

2. Umplerea se face la aparatul „IMPERATOR“ la lature, așa, că scoatem șurubul de la locul de umplutură (1 vârtit la ș. ang.) și pi urăm în gură a lăta benzina, călă poate absoarbi fitilul de 25 cm și bușbacul. Dacă fitilul după multă folosință ar înegri,

MAI NOU! La dorința fumătorilor pe lângă aceste prețurile expediez aparat de foc „IMPERATOR“ nichelat ce arde cu jar cu șurub de foc, fără folosință de benzina. „IMPERATOR“ trimit imediat franco pe lângă trimiterea înainte a sumei.

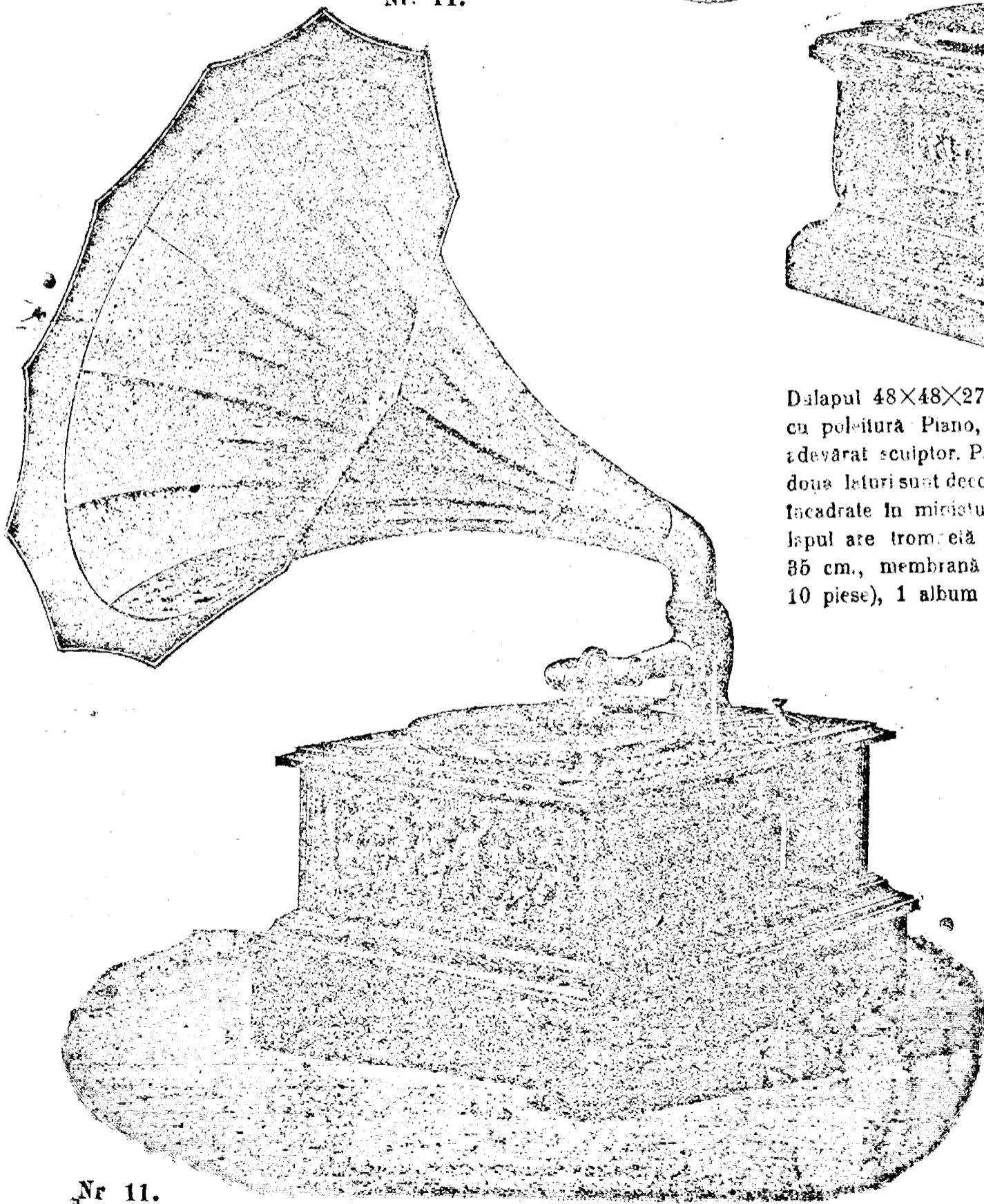
Il tragem puțin afară cu un sc. După aceea mi de aprindere cremnea se toceșe, altă nouă cri me poate pune, dacă ridică pighia. O cremene de rezervă costă 15 cu eri.

Prețul unui aparat de foc și felinar de buzunar veritabil „IMPERATOR“ nichelat 3 cor, trei bucati 8 cor. Spese de expediare per pachet 40 sil. — „IMPERATOR“ din argint de China 4 cor. — Expediarea se efeptuește numai pelângă trimiterea înainte a sumei sau prin rambursă.

„Automata Junior“ Nr. 11

cu o aruncare înaintea de 6 fileri, pentru hotelieri, foarte solid lucrat, durabil 49×37×27 cm. cu dulapul din stejar. Partea anterioară a dulapului e decorată cu palcheta Relief grecescă din argint vechiu. Trompa în formă de floare, diametru 56 cm. Brațul conic și înalțos. Mecanism automat excelent, cântă pentru arunca ca de 3 ori 2 fileri. Discul în diametru de 25 cm. Membra „Concert“ cu gamă. La fabricarea acestui gramofon am avut în vedere ca afară de dulap părțile în funcțiune abia să se observe. Mecanismul patentat să închidă și deschidă singur. Desfacerea automatei se întâmplă încet, fără dăscăturări. I se poate aplica orice placă. Automatul acesta pălăgă toate avantajele ce le are este mai eficient decât cele auzite în curtea. — Prețul cu 5 plăci duble (adecă 10 piese) 1 album elegant de plăci, 200 ace și 1 ștergător de plăci 180 cor. (90 fl.) La platire în bani gata 15% rabat adecă 153 cor. (76 fl 50 cr.)

Nr. 11.

Nr. 11.

Prețurile se înțeleg în rate. La platire în bani gata 15% rabat.

Gramofon Grand-Tressor.

Nr. 165

Dulapul 48×48×27 cm. din cel mai fin mahagoni englez cu politură Piano, colțurile sunt decorate de mână de adevărat sculptor. Partea anterioară a dulapului, precum și două laturi sunt decorate cu picturi de ale renumiților pictori, încadrate în miștură de bronz. Acumodată decorației dulapul are trompă galbenă în formă de floare, cu discul de 35 cm., membrană Exhibition, cu 5 plăci duble (adecă 10 piese), 1 album elegant de plăci, 200 ace și ștergător de plăci. — Prețul 360 cor. (180 fl.). La platire în bani gata 15% rabat adecă 306 coroane (153 florenți).

DECLARAȚIUNE.

On. Dle!

Gramofonul automat cumpărat de la Dile acum câțiva ani și acum e bun, în Cristur nu mai este altul la fl, desi aci gramofonul e foarte răspândit.

Cristur (c. Odorhei).

Sîn autor:

Mihai Krasznay,
hotelier.

Hotelierii, crișmarii, comercianții, vor atrage public mult, dacă cumpără un gramofon pentru prăvălia lor.

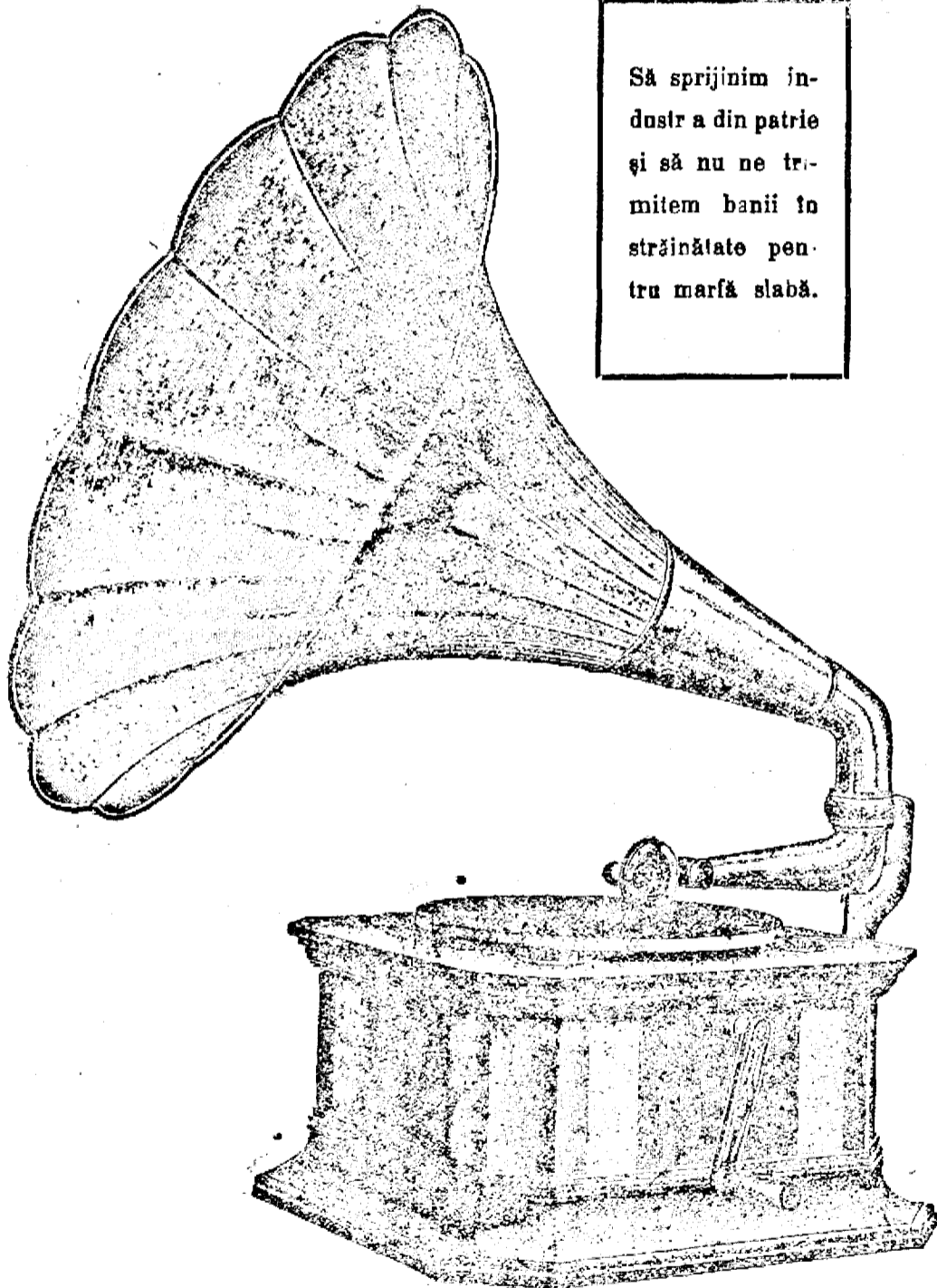
GRAMOFONUL suplinește orchestra țigănească. — militară, teatrul, cabaretul etc.

Gramofon Olympia-Tressor. Nr. 151.

Cu dulapul de 45×45×24 cm. se poate deschide. Dulapur acesta e provăzut cu colțuri netezite, cu decorație de mahagoni, execuție polisander, icoană perpendiculară. Cu mecanism Olympia-Tressor, cu brațul conic Nr. IV și îndoi-cios, cu trompea de 65 cm. în forma floarei, cu discul de 30 cm., nichelat și lustruit, cu membrană Exhibition. Prețul cu 5 plăci Concert duble (adecă 10 piese), 1 album elegant de plăci, 100 ace și ștergător de plăci, 240 cor. (120 fl.) — La plătire în bani gata 15% rabat, adecă 204 cor. (102 fl.).

DECLARAȚIUNE.
On. Domn Iosif Tóth, Seghedin.
Gramofonul Pam primit, Intracăt am fost foar'e satis-făcut cu el, imediat și alți mulți au comandat etc.
Lupeni (cort. Hunedoare), Cu st mă:
Salamon Vizner, agen' comercial.

Nr. 151.

Să sprijinim în-dustr'a din patrie și să nu ne trimitem banii în străinătate pen-tru marfă slabă.

Gramofon Special Tressor

Nr. 141.

Cu dulapul de 41×41×21 cm. se poate deschide, din stejar veritabil de culoare închisă. Lustruit fin. Dulapul în partea din față cu decorație-intersia. Cu trompetă de 65 cm. în forma floarei, cu brațul Nr. 4. Îndoi-cios, nichelat. Cu discul de 30 cm. lustruit. Membrană Exhibition, mecanism Special-Tressor. — Prețul cu 5 plăci Concert duble (adecă cu 10 piese), 1 album elegant de plăci, 100 ace și șter-gător de plăci 170 cor. (85 fl.). La plă-tire în bani gata 15% rabat, adecă va costa 144 cor. 50 fl. (72 fl. 25 cr.).

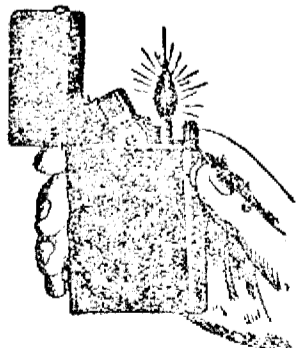
DECLARAȚIUNE:
On. Dle I Gramofonul Pam primit bine, și-ți mulțu-mese; sunt deplin satisfăcut, stăi ce pr'vește frumuseța, cât și sur'etele curate, bene îndestalese și pretenziunile cele mai delicate, etc. Cu st mă:
Matei Stefani, hotelier. Uzina Szemolnek.

Nu mai trebuieșc chibrituri!
Numai trebuieșc lumini!

Aparatul de foc și felinar de buzunar original

„IMPERATOR“

la o singură apăsare arde cu flacără, foarte necesar fumătorilor și în eco-oma de casă.

Să nu se confunde cu imitațiile slabe și fără valoare!

O folosință de o lună costă numai niște fileri. Se poate purta și în buzunarul de la vestă. Neprimejdios. Cadou foarte acomodat

Pentru o ardere continuă de 50 minute o singură umplutură. Explicații și modul de folosință:

1. Aprinderea se întâmplă prin piatra de foc (cremene), care prin o coardă e priosă de frecare.

2. Umplerea se face la aparatul „IMPERATOR“ la lature, așa, că scoțem șurubul dela locul de umplutură (învârlit la sâng.) și pi urăm în gură a ăta benzină, câtă poate absoarbe fitilul de 25 cm și bumbacul. Dacă fitilul după multă folosință ar înegri,

il tragem puțin afară cu un ac. După ăeva mișc de acinderi crem-nea se toceșe, altă nouă ori me poate pune, dacă ridică prghia. O cremene de rezervă costă 15 cu er.

Prețul unui aparat de foc și felinar de buzunar veritabil „IMPERATOR“ nichelat 3 cor, trei bucăți 8 cor. Spese de expediare per pachet 40 fl. — „IMPERATOR“ din argint de China 4 cor. — Expediarea se efeptuește numai pelângă trimi-țerea înainte a sumei sau prin rambursă.

MAI NOU! La dorința fumătorilor pe lângă aceste prețuri le expediez aparat de foc „IMPERATOR“ nichelat ce arde cu jar cu șiror de foc, fără folosință de benzină. „IMPERATOR“ trimiț imediat franco pe lângă trimițtea înainte a sumei.

Extras din semnarea principală de plăci românești pentru gramofone.

La comanda de plăci rog totdeauna să se însemneze și numărul supletori. Prețul plăcilor duble însemnate aici cari se pot folosi la orice gramofon, în rate costă 3 cor. 50 fil. La plățile în bani gata 3 cor.—

Plăcile Transilvaniei.

Celebra orchestră Alexandru Miklós din Sibiu.

3709. Somnu 'mle și m'as culca. — Mândro de dragostea ta.
3710. Nu m'abandona. — Hora trocarilor din Brașov.
3711. Joc românesc: Invărtita măierilor. — Când și-a pierdut clob-nul oile.
3712. Sirba meseriașilor din Sibiu. — Cântarea verzilor la munți în Ardeal.
3713. Invărtita din Sibiu. — Hora din Tâgovești, de Elița.
3714. Hășgana din Abrud. — Do na fețele din mărghine.
3737. Sirba junilor și Invărtita. — Gând mult, Sirba.
3738. Sirba popilor. — Invărtita din Sibiu.

Alex. Miklós și Roth, Sibiu.

3729. Doina și Hora Iancului. — Sirba Boierilor.
3730. Hora domrișoarelor și Invărtita. — Cântec amoretal și la moară la hirta pițea.

Solo de clarinet, cântate de V. Roth, Sibiu.

3717. Doina de Clarinet din Ardeal. — Compoziții românești.

Muzica Regimentului 31, Sibiu

3718. Unde ești? Marș. — Ardelenă. Invărtita.
3719. Romana. — Bătute. Sirba.
3720. Călușeral. — Știi tu (cu solo de Flagehorn). — Sirba Transilvaniei.
3722. Limba mea, marș. — Știi tu, marș.

Cântate în fluer de Dr. A. Bogdan, Sibiu.

3731. Doină. — Pentru ochi ca murele.
3732. Foale verde de săcară. — Do na clobanului.
3733. De la Năstru până la Tisa — Auzi valea cum răună.

Nicolae Orbu fluerăș Sibiu.

3734. Doina Frunză verde și Invărtita. — Dansul din Rășinari.
3735. Doina Clobanului. — Invărtita măierilor.
3736. Cântecul clobanului. — Invărtita cu brâu din Săbăte.

Cântate de Ioan Stanciu, tenor cu orch. Miklós Sibiu.

3715. Până când mai Ardelenă. — Nu într-ba tr-a mea iubire.
3716. Doina Clobanului. — Doina în pace. Rămăță, cu armoniament de pianino.
3723. Mă trimisă badita dor. — Călugăre. Romanța.
3724. În răstă de lângă Romanța. — Băgă Doamne luna'n nori.

Corul de bărbați executate de Reuniunea sodailor români din Sibiu.

3725. Imnul Unirii. — Doină. (Cor cu solo).
3726. Tainic se luptă. — Imnul Unirii.

3727. Inzadar alerg p mântul. — Mori mândro.
3728. Dumnezeu nostru. — Păsărică trecătoare.

Sächsischer Studentenchor Germania Hermannstadt.

3706. Băm Honterstreich. — Af deser Jä d, do äs e Land.
3707. Sa hsenli-d. — Frisch auf mein freies Vaterland.
3708. Wanderlust. — Heldengesang in Valhalla.

Muzica Regimentului 6 Mihai Vitreazul București.

3953. Marș războinic. — Dragoste de țigan. Vals.
3954. Gada de onoare, Marș. — Violeta de Parma. Vals.
3955. Soldatul volos. Marș. — Fata cădurului. Vals.
3956. Farmecul Valurilor. Vals. — Sirba năstarilor.
3957. Hora Floricel. — Sirba Cuconții.
3958. Sirba Unirei. — Hora Crevediana.
3959. Hora dela Bolintin. — Sirba de gutelor.
3960. Hora dela Breaza — Sirba Măjarelei.
3961. Conte de Luxemburg, vals Part. I. — Marșul ninete.
3962. Conte de Luxemburg, vals Part. II. — Hora Unirei.
3963. Hora Sinaei. — După di vorț. Vals.
3964. O zi de sărbătoare, Pot puri I. — O zi de sărbătoare Pot puri II.
3965. Deșteaptă-te Române. — Valsul Brigi Part. I.
3966. Sirba lui Don Vagmistru. — Valsul Brigi Part. II.
3967. Sirba Bulevardului. — Valsul Acașilor.
3968. Viața e un vis. Vals. — Ret age ex cu torțe.

Celebra orchestră G. Dinicu, București.

3746. O noapte la Enescu. — Doina pr-beș. Romanța.
3747. Hora lui Florea. — Vior la mire.
3748. Să s fetțo. — Lăsaț mă în pace.
3749. În ochii tăi e scris. — Sirba lui Fieți.
3750. Doina lui Dinicu. — Matel Matel, Sibă.
3751. Steuța. — Polca de concert.

Muzica Regimentului 4 Roșiori Principesa Maria București.

3969. Sirba Trivalei — Hora di Agș.
3970. Flori de lămăță, horă. — Sirba Roșiorilor.
3971. Hora lui Ciocanu. — Sirba Mășilor.
3972. I beșe-mă Veto dragă. — Că e dorul? Romanța.
3973. Hora din Vălceni. — Sirba domrișoarelor.
3974. Ca pe Murăș. — Dacă ra muri bat în geam.
3975. Hora lui Mihailcanu. — Junărie.
3976. Hora Ploșteanca. — Sirba lui Poloni.

3977. Hora ca pe Vlașca. — Sirba din Obor.
3978. Hora din Călugăreni. — Sirba națională.
3979. Hora Dorobanților. — Viața de soldat. Marș.
3980. Salan-homen, Marșul de defilare la pas Reg 4. — Fluturaș, polca.
3981. Marșul de defilare, trap. — Marșul de defilare, ga op.
3982. Sir magyar, Part. I. — Sor magyar, Part. II.
3983. Cărdăș Part. I. — Csárdăș, Part. II.
3984. Doină cu solo de Flagehorn. — Rătragerea lui Napoleon la 1812.
3985. Visul păstorului, horă. — Povegh toarea de peste Oit.
3986. Regina Bolului, polca. — Marșul Jubileului.
3987. Galop. — Marșul Moldovenilor.
3988. Polca Mazurca. — Marș de manevre.
3989. Marș de tabără. — S'eaun Polca, vals.
3990. Frumosa Elena, polca. — Primirea generalului.
3991. Rendez Vouz, polca. — Sirba demorațiilor.
3992. Străluța, Polca, Mazurca. — Marșul deșteptării.
3993. Amintiri din Carpați, Pot puri I. — Amintiri din Carpați, Pot puri II.
3994. Hora Cheflilor. — Hora soacrelor.

Orchestra Națională Solomonescu București.

3752. Sirba lui Moldoveanu. — Hora lui Tipirig.
3753. Sirba Rozicri — Ciorălla.
3754. Sirba dela Obor. — Hora dela potlogi.

I. Corescu, cunoscutul tenor național București.

3755. Foale verde de trifoi. — Doina lautarului.
3756. Nu ești mândro vrednică. — Rotariul.
3757. Plânge Bistrița în vale. — Petru Răș.
3758. Nă ajit ca mine nu-i. — După o hă ca murele.
3759. Pănașul codrilor. — Luna de Dinicu.
3760. Cimpoiul. — Hora lui Mihailcanu.
3761. Mă freins dorul. — Mă nă te mândro.
3762. Băra Dumnezeu să l bată. — Dăuă fuză'n chică.
3763. Dorul meu e numai dor. — Cimpoiul fermecat.
3764. Doina din Coroana. — Val mândruțo.
3765. Plânge Bistrița în vale. — Un drac în păntec mi-a intrat.

I. Tomescu, cupletist București.

3799. Mă am Sara. — Fecioria soldatului.
3745. Lipitorul de ațșe. — Unu dou.

Năntrecutul Iancu Marinescu cu orchestra Solomonescu, București.

3766. Mă am un singur dor. — Lă gă plopi fără soț.
3767. Să ști certi un semn iubito. — Jurământul femeii.

3768. Du-te dor la badea'n sân. — Prinde-mi te aș.
3769. Hora dragostei. — Eu copil, tu copilă.
3770. Unde ești? — Plânge Bistrița în vale.
3771. În ochii tăi e scris. — Hora profira mea.
3772. Noaptea scărțiale fântăna. — Matel, Matel.
3773. Departe mândro, departe. — Au plecat Oltenii la coașă.
3774. Sirba Pompișului. — La carul cu 2 boi.
3775. La șalul cel negru. — Cine are dor de vale.
3776. În grădina lui Ioan. — Aude foc inima'n mine.
3777. Ursoalca. — Foale verde fol de vis.
3778. Cernelele. — Eu boboc, tu boboc.
3779. Dragostea de Țigan. — De a Oit și până la Ju.
3780. De-ar fi drumul prin pădure. — Nelca ai meu cu calul bun.
3781. Las-o Gheorghe să iubească. — Ia-ți bobocii dela moară.
3782. Deșteaptă-te Române. — La moară la făgădău.

Iancu Ponițescu cu acomp. de orchestră București.

3783. Mă am un singur dor. — Pe lângă plopi fără de soț.
3784. Să ști căcumăreasa. — Nu plânge a te dau ui-ăll.
3785. Mori puțule, mori. — Era o zi frumoasă.
3786. Coco e steluța mea. — Nina Barcarola.

Madame Drăgana cu acomp. orchestra Națională București.

3787. Dădălina mea. — Frușnică.
3788. Cai bălan, șaua verde. — Pă, Păc.
3789. Foale verde grâu mărunț. — Amărta prăpădită.
3790. Jandarmul căiare. — Urșitoarea.
3792. Geaba ai sprincene vinele. — Trandafiri ouă răzori.
3792. Sună petricica'n gâră. — Soparia.
3793. Gheorghita grambaș de cai. — Murguleț caului meu.
3794. So zi de peste. — S'a trecut iubirea noastră.
3795. Foale verde măghiran. — Cine-i mai străin ca mine.

Comicul Ștefan Iulian, București

3796. Coana Manda în cocerac. Gigoșă al loacal.
3797. Coana Manda ainsă de hăra. — Pomeintul.
3798. Măgho-șă soerată de Cameta. — Coana Manda la Béșot.

Irezistibilul comic Emil Dimitrescu cu acomp. de pianino București.

3995. Sus fetțo. — Bucătarul.
3996. Dentistul damelor. — Moș Tăa.
3997. Țăranul la București. — Nunta lui Năe.
3998. A murit Stăncuța. — Am bulantul.
3999. Dascălul du a înmormântare. — Fritz bețivul.

Muzica Batalionul II. Pioneri:

(fost Regim. I. Gintu)

- R 323. Sinaia, Marș. —
Himnul Național Român.
R 324. Hora Fetelor Frumose — Marșul principelui Carol.
R 325. Deșteaptă-te Române. — O noapte în pădure.

Muzica Reg. 6 Mihai-Viteazul:

- R 326. Lugoșana, Hora. —
Aciul cu Urale, Marș.
R 327. Sârba lui Don Caprar. — Didi, Marș.

Orchestra Răducan Nicolae:

- R 328. Bătura. — Cimpoiul.
R 319. Ca la Breaza. —
Sârba Oltenea-că (Jiancă).
R 330. Vlasceanca. — Briul.

Orchestra națională din Transilvania:

(compusă din d-nii Ion, Vasile și Alexandru, etc.)

- R 331. Ca pe mureș. —
Hora Șapte Scări.
R 332. Ca pe la Sibiu. —
A verzelor.
R 333. Ca'n Ard'al. —
Haidușii.
R 334. Sârba națională. —
Chindia.
R 335. Pașanica. — Ca pe
la Seliște.
R 336. Hora Oboreșanca. —
Sârba becherilor.
R 337. Ca la munte. —
Sârba nuntașilor.

Orchestra B. D. Ciolac voce J. Fanaitescu:

- R 338. Am un leu. — Leányok a Faluban.
R 339. Cuculeț cu pana sură. — Pe deal pe la Cornașel.
R 340. Ia mai zi măi din vioară. — Ritka Buza, Csárdás.
R 341. Româneasca și Sârba. — Hai să dansăm.

Orchestra și voce Al. Dârca:

- R 342. Dorul de la mănăstire. — Pădure, Pădurea.

Orchestra Răducan Nicolae voce M-me Florica:

- R 343. Hora miresei. —
Auzi lele, popa toacă.
R 344. Jean dela Obor. —
Scandalul familiar.

Orchestra Năstase Ionescu, voce M-me Brezeanu:

- R 345. Trăsni-l'ar Dumnezeu. — Interimatu' Udinei, Vals.
R 346. Foaie verde lin, pelin. — Cine n'are dor pe vale.

Orchestra și voce Ioan Măță:

- R 347. Rămâi, rămâi cu bine (Panaite) — Barbu Lăutaru.

Flaut.**Di Ellinescu:**

- R 348. Dansul Villageoise. —
Cavalul și Hora din Caval.

Duo comic.**Di Ghimpeteanu, Bariton:**

- R 349. După fragi și după mure. — Ce te legeni codrule.

Soprano.**D-ra Dragulnescu:**

- R 351. Vai badiță dragi ne-avem. — Mândro unde înserezi
R 352. Neică Neiculiță. —
Ana Lugoșana.

D-na Brezeanu:

- R 253. Lilica Pampon. —
Fetele din Popa Nan.

M-me Florica, Voix avec orchestre.

- R 354. Iubește-mă, Veto dragă. — Lelița Ioana.

D-na Eugenia Carolian:

- R 355. Frunzuliță foi de fag. —
Doi O. hi (Romanța).

Chor.

- R 356. Dorul meu (Mureșanu) —
Auztam auzt — Rujiță și Păc păc păc (Corul Societății Carmen)
R 357. Să dădă rucul (Kiriac, Corul Societății Carmen.)
Steagul nostru (Corul Societății Carmen).
R 358. Lugoșana de Vidu (Corul Societății Carmen).
Dacă Magii au plecat (Kiriac). De ar fi mândra (Corul Societății Carmen).

Orchestra. — Musica Regimentului 6 Mihai Viteazu București.

3916. Sinaia, marș. —
Văduva veselă, vals.
3917. Drapelul român, marș. —
Farmecul unui vals.
3924. Sârba fetițelor. — Hora
craiu nou.
3928. Blondinette, vals. —
Marșul generalului Anghel-
lescu
3929. Valsul brunelor. —
Valsul țarinei.

Celebra orchestră, G. Dinicu București.

3930. Hora lui Dobrica. —
Fantasie lui Gheorghită.
3932. Sârba cooperativei. —
Marie, Marie.
3933. Sârba lui Pompier. —
De-acum eu nu te-oi mai
vedea.
3934. Hora din Surdină. —
Jurământul femeii.

Madame Florica cu orch Națională, București.

3866. Colo'n grădiniță. —
Frumoasă îmi fu viața.
3867. Haideti la isvor. —
Lelea cu coadele lungi
3868. Am să beau și să mănânc. — Nu e de multă vreme.

3869. Marinică dela greci. —
Pădure pădurea.
3871. Țigănie Țigănie. —
Bulgăraș dela ghiță.
3872. Taci, taci ca nuiăua.
Hora miresei.
3908. Parastasul. — De-o
vrea puica.
3909. A murit Ion. — Ioan
dela obor.
3910. Femeia bețivă. — Fe-
meia cu doi bărbați.
3942. Coalea'n grădiniță. —
Frumosă îmi fu viața.

Neîntrecutul Ioncu Marinescu cu orch. Gutescu București.

3873. Alunele. — Colo'n
grădiniță.
3874. Dacă-ți este dor. —
Luna doarme.
3875. Sub stejar. — Cume-
rta.
3877. Dorul meu e numai
dor. — Lino Leană.
3878. Marie, Marie. — Ochi
fumoși.
3879. Hai raci. — Alun-lel.
3882. Mândro cu o hii ca
mura. — Barbu lăușă ul.
3886. Hora din călăș. — Nu
purta rochia cu flori.

Nae Dumitrescu cu orch Națională București.

3943. Haideti la isvor. —
Ileana neichi Ileana.
3344. Doctor de nevastă. —
Am un amant militar.
3845. Aoleo frate Peline. —
R gele vânătorilor.
3946. Dulce copilare, ro-
manța. — Arde foaie în
paie ude.
3947. Așa'm vine câte odată.
— Cine are cine n'are.
3948. Sărăni și fără de nume,
romanța. — Din ochii tăi
cei negrii.
3449. De-ar fi mândra'n deal
la cruce. — Din Ploiești
până'n Gheobaia.
3950. Măto fa. — Calugărița.
3951. Sub balcon, romanța.
— Foaie verde de susai.
3952. Foaie verde foi de
foi. — Unde-ți văd mar-
geanul roș.

Stătescu comic dela Moara Roșie cu acc. piano, București.

3912. Viața e un vis. — Mi-
cuța mea.
3913. Grece regimentul. —
Regretul.
3914. Popa somnambul la
hotel. — Popescu.
3915. Conductorul. — Pes-
cărie.

Stefan Iultan, Comic, București.

3936. Coana Manda în horă.
— Ion Dobrăgianu.
3937. Cântecul țaranului ol-
tean. — Frusina și Lina
la preumblare.
3938. Marghiolă speriată de
răscoală. — Bărbatul co-
nei Sita.

3939. Coana Țița la cimitir.
— Fata cocoanei Vette
când a fugit.
3940. Coana Frosina la ex-
poziție, — Gramafonul co-
coanei Florei.

Cântece populare. Sava Ș. Demian, Arad.

3701. Bagă doamne luna'n
nor. — Moțul la drum.
3702. Mândruță dela munte.
— Astăzi beau și mâne
beau.
3703. Moțul la drum. —
Calugărul.
3704. Calugărul. — Hora
Sinaiei.
3705. Vin Țăranii (Mișcarea
țărănească din Martie 1907)
— Înainte. Poezie de D.
Th Neculuță.

Regiment I Geniu:

3856. Marșul reg. 1. Geniu.
— Vertige vals.
3857. Marșul Principelui Ca-
rol. — Hora și sârba reg.
1. Geniu.
3858. Marșul Conservatori-
lor democrați, — Ofițerul
român, vals.
3859. Doină cu solo de flo-
gor — Hora și sârba
câmpului.
3860. Garofla potpori, p. I.
— Garofla potpori, p. II.
3861. Banu Maracine și Brău-
lețul. — Hora și Sârba
maiorului.

Reg. 6 Mihai Viteazul.

3842. Fiea soldatului, marș.
— Hora Bucureștilui.
3843. Marș vitejesc. — Sârba
Lenutei.
3844. Polca Divina. — Re-
gele vânătorilor, vals.
3845. Polca Albinei. — Visul
de amor, vals.
3846. Quadril național cu
comando fig. 1, 2, 3. —
Quadril național cu co-
mando fig. 4, 5, 6.
3847. Dolce fără niente, vals.
— Hora veseliei.
3865. Buchet național. —
Mugur, mugurel (I. Co-
rescu celebru tenor națio-
nal.)

Celebra orchestră națională G. Dinicu.

3810. Sârba dela Sărindar.
— Potpouri național.
2811. «Ciocărlia» Solo de
muscal Năstase Ionescu cu
acompaniament de orch.
— Sârba Valeancă.
3812. Sârba nouă lui Dinicu.
— Hora Unirii.

I. Corescu, celebru tenor național.

3862. Auzi valea. — Doina
Transilvaniei.
3863. Hora dela mahala. —
Alunelul.
3864. Doina Oltului. — Do-
rul dela mănăstire.

Extras din semnarea principală de plăci românești pentru gramofone.

La comanda de plăci rog todeauna să se însemneze și numerii supletori. Prețul plăcilor duble însemnate astfel cari se pot folosi la orice gramofon, în rate costă 3 cor. 50 fil. La plățile în bani gata 3 cor.—

Plăcile Transilvaniei.

Celebra orchestră Alexandru Miklós din Sibiu.

- 3709. Somnu m'le-și m'as calca. — Mândro de dragostea ta.
- 3710. Nu m'abandona. — Hora trocarilor din Brașov.
- 3711. Joc românesc: Invărita marelui. — Când și-a pierdut ciobanul oile.
- 3712. Sirba meseriașilor din Sibiu. — Cântarea verzilor la munte în Ardeal.
- 3713. Invărita din Sibiu. — Hora din Târgovești, de Eliza.
- 3714. Hățegana din Abrud. — Dona fețele din mărginime.
- 3737. Sirba junilor și invărita. — Gând mult, Sirba.
- 3738. Sirba popilor. — Invărita din Sibiu.

Alex. Miklós și Roth, Sibiu.

- 3729. Dolna și Hora Iancului. — Sirba Boterilor.
- 3730. Hora domnișoarelor și Invărita. — Cântec amoretat și la moară la hirta pită.

Solo de clarinet, cântate de V. Roth, Sibiu.

- 3717. Dolna de Clarinet din Ardeal. — Compoziții românești.

Muzica Regimentului 31, Sibiu.

- 3718. Unde esti? Marș. — Ardelenia. Invărita.
- 3719. Romana. — Bătuta. Sirba.
- 3720. Călușerul. — Șii tu (cu solo de Fügehorn). — Sirba Transilvaniei.
- 3722. Limba mea, marș. — Șii tu, marș.

Cântate în fluer de Dr. A. Bogdan, Sibiu.

- 3731. Dolna. — Pentru ochi ca murele.
- 3732. Foate verde de săcăi. — Dona ciobanului.
- 3733. De la Nisru până la Tisa — Auzi valca cum raună.

Nicolae Orbu flueraș Sibiu.

- 3734. Dolna Frunză verde și Invărita. — Dansul din Rășnari.
- 3735. Dolna Ciobanului. — Invărita măterilor.
- 3736. Cântecul ciobanului. — Invărita cu brâu din Săbste.

Cântate de Ioan Stanciu, tenor cu orch. Miklós Sibiu.

- 3715. Până când mai Ardelenia. — Nu întorba te-a mea iubire.
- 3716. Dolna Coha ului. — Dormi în pace. Română, cu acompaniament de pian.
- 3723. Măa trimis badita dor. Dolna. — Călugău. Română.
- 3724. În răsărit de lângă Română. — Boga Doamne luna'n nori.

Corul de bărbai executate de Reuniunea sodăurilor români din Sibiu.

- 3725. Imnul Unirii. — Dolna. (Cor cu solo).
- 3726. Tanc se luptă. — Imnul Unirii.

- 3727. Inzadar alerg pământul. — Mori mândro.
- 3728. Dumnezeu postu. — Păsărică trecătoare.

Sächsischer Studentenchor Germania Hermannstadt.

- 3706. Băm Honterstreich. — Af deser Jä d, do äs e Land.
- 3707. S. hsenlied. — Frisch auf mein freies Vaterland.
- 3708. Wanderlust. — Heldengesang in Valhalla.

Muzica Regimentului 6 Mihai Viteazul București.

- 3953. Marș războiului. — Dragoste de țigan. Vals.
- 3954. Garda de onoare, Marș. — Violeta de Parma. Vals.
- 3955. Soldatul volor. Marș. — Fata vădugerului. Vals.
- 3956. Farmecul Valurilor. Vals. — Sirba militanților.
- 3957. Hora Fioncel. — Sirba Cuconțel.
- 3958. Sirba Unirei. — Hora Crevedința.
- 3959. Hora dela Bolintin. — Sirba dragutelor.
- 3960. Hora caia Breza. — Sirba Măriași.
- 3961. Conte de Luxemburg, vals Part. I. — Marșul ninetei.
- 3962. Conte de Luxemburg, vals Part. II. — Hora Unirii.
- 3963. Hora Sinael. — După de voț. Vals.
- 3964. O zi de sărbătoare, Pot purt I. — O zi de sărbătoare Pot purt II.
- 3965. Deșteaptă-te Române. — Valsul Brigt Part. I.
- 3966. Sirba lui Don Vagmistru. — Valsul Brigt Part. II.
- 3967. Sirba Bulevardului. — Valsul Apășilor.
- 3968. Viața e un vis. Vals. — Retage ea cu țorțe.

Celebra orchestră G. Dinicu, București.

- 3746. O noapte la Enescu. — Dor prbeșg. Română.
- 3747. Hora lui Florea. — Vior la mure.
- 3748. Să se fetțe. — Lăsați-mă în pace.
- 3749. În ochii tăi e scris. — Sirba lui Fioți.
- 3750. Dolna lui Dinicu. — Matel Matel, Sibă.
- 3751. Steluța. — Polca de concert.

Muzica Regimentului 4 Roșiori Principesa Maria București.

- 3969. Sirba Tivalei. — Hora din Ags.
- 3970. Flori de tătășă, horă. — Sirba Roșiorilor.
- 3971. Hora lui Ciocacu. — Sirba Moldor.
- 3972. I beștemă Veto dragă. — Ce e dorul? Română.
- 3973. Hora din Vălceni. — Sirba domnișoarelor.
- 3974. Ca pe Murăș. — Dacă ramuri bat în gram.
- 3975. Hora lui Mihailcanu. — Junărie.
- 3976. Hora Ploșteanca. — Sirba lui Poloni.

- 3977. Hora ca pe Vlașca. — Sirba din Obor.
- 3978. Hora din Călugăreni. — Sirba națională.
- 3979. Hora Dorobanților. — Viața de soldat. Marș.
- 3980. Salanchemen, Marșul de defilare la pas Reg 4 — Fluturaș, polca.
- 3981. Marșul de defilare, trap. — Marșul de defilare, gaop.
- 3982. Sor magyar, Part. I. — Sor magyar, Part. II.
- 3983. Csárdás Part. I. — Csárdás, Part. II.
- 3984. Dolna cu solo de Fügehorn. — Retragerea lui Napoleon la 1812.
- 3985. Visul păstorului, horă. — Povegh toarea de peste Oit.
- 3986. Regina Bilului, polca. — Marșul Jubileului.
- 3987. Galop, — Marșul Moldovenilor.
- 3988. Polca Mazurca. — Marș de manevre.
- 3989. Marș de tabără. — Steaua Pojar, vals.
- 3990. Frumoasa Elena, polca. — Primirea generalului.
- 3991. Rendez Vouz, polca. — Sirba democrațiilor.
- 3992. Steluța, Polca, Mazurca. — Marșul deșteptării.
- 3993. Amintiri din Carpați, Pot purt I. — Amintiri din Carpați, Pot purt II.
- 3994. Hora Chefilor. — Hora soacrelor.

Orchestra Națională Solomonescu București.

- 3752. Sirba lui Moldoveanu. — Hora lui Tîpirig.
- 3753. Sirba Ruziceii. — Ciorălia.
- 3754. Sirba dela Obor. — Hora dela potlogi.

I. Corescu, cunoscutul tenor național București.

- 3755. Foate verde de trifol. — Dona lăutarului.
- 3756. Nu ești mândro vrednică. — Rotarul.
- 3757. Pânge Bistrița în vale. — Petru Răș.
- 3758. Nă ajit ca mine nu-i. — După o hica murele.
- 3759. Paunașul codrilor. — Luna de Dinicu.
- 3760. Cimpoitul. — Hora lui Mihailcanu.
- 3761. Măa incins dorul. — Măa te mândro.
- 3762. Bătă Dumnezeu să l bată. — Dauă a frunză'n chica.
- 3763. Dorul meu e numai dor. — Cimpoitul fermecat.
- 3764. Dolna din Coroana. — Va mândro.
- 3765. Pânge Bistrița'n vale. — Un drac în păntec mi-a intrat.

I Tomescu, cupletist București.

- 3799. Măa Sara. — Fedonia odatului.
- 3745. Lăptorul de ațșe. — Unu dau.

Năntrecutul Iancu Marinescu cu orchestra Solomonescu, București.

- 3766. Măa am un singur dor. — Lă ga ploșii fără soț.
- 3767. Să și ceri un semn iubito. — Jurământul femeli.

- 3768. Du-te dor la badea'n sân. — Prinde-mi te aș.
- 3769. Hora dragostei. — Eu copil, tu copilă.
- 3770. Unde esti? — Plânge Bistrița în vale.
- 3771. În ochii tăi e scris. — Hora profira mea.
- 3772. Noaptea scărțile fântăna. — Matel, Matel.
- 3773. Departe mândro, departe. — Au plecat Oltenii la coasă.
- 3774. Sirba Pomperului. — La carul cu 2 boi.
- 3775. La șalul cel negru. — Cine are dor de vale.
- 3776. În grădina lui Ioan. — Aude foc inima'n mine.
- 3777. Ursoaica. — Foate verde foi de vis.
- 3778. Cernelele. — Eu boboc, tu boboc.
- 3779. Dragostea de Țigan. — Dea Oit și până la Ju.
- 3780. De-ar fi drumul prin pădure. — Neica al meu cu calul bun.
- 3781. Las-o Gheorghe să iubască. — Iați bobocii dela moară.
- 3782. Deșteaptă-te Române. — La moară la făgădău.

Iancu Panaitescu cu acomp. de orchestră București.

- 3783. Măa am un singur dor. — Pe lângă piopii fără de soț.
- 3784. Să și cărcumăreasa. — Nu plânge a te dau ui-ăli.
- 3785. Mori puiole, mori. — Era o zi frumoasă.
- 3786. Coco e steluța mea. — Nina Barcarola.

Madame Drăgana cu acomp. orchestra Națională București.

- 3787. Dadălina mea. — Fiu-ănică.
- 3788. Cal bălan, șaua verde. — Pă. Păc.
- 3789. Foate verde grâu mărunț. — Amărita prăpădită.
- 3790. Jandarmul căiare. — Ursi-țoarea.
- 3792. Geaba și sprincene vinete. — Trandafiri dușă răzori.
- 3792. Sună petrică'n găi. — Soporă.
- 3793. Gheorghită grambaș de cal. — Mușguleț căușii meu.
- 3794. Sozi de oște. — S'a trecut iubirea noastră.
- 3795. Foate verde măghiran. — Cine-i mai străin ca mine.

Comicul Ștefan Iulian, București

- 3796. Coana Manda în ocolăie. Gigo și al loacal.
- 3797. Coana Manda atinsă de horă. — Pomeleului.
- 3798. Măghoala sperată de Coana Manda la Bărlot.

Ireziabilul comic Emil Dimitrescu cu acomp. de pianino București.

- 3995. Sus lentu. — Bucătarul.
- 3996. Dentistul damelor. — Moș Tăa.
- 3997. Țăranul la București. — Nunta lui Nae.
- 3998. A murit Steluța. — Am bulantul.
- 3999. Dascălul du-ă înmormântare. — Fritz bețivul.

Muzica Batalionul II. Pioneri:

(fost Regim. I. Ciniu)

- R 323. Sinaia, Marș. —
Himnul Național Român.
R 324. Hora Fetelor Frumose — Marșul principelui Carol.
R 325. Deșteaptă-te Române. — O noapte în pădure.

Muzica Reg. 6 Mihai-Viteazul:

- R 326. Lugoșana, Hora. — Așcul cu Urale, Marș.
R 327. Sârba lui Don Caprar. — Didi, Marș.

Orchestra Răducan Niculae:

- R 328. Bătuta. — Cimpoiul.
R 319. Ca la Breaza. — Sârba Oltenea-că (Jianca).
R 330. Vlăsceanca. — Brîul.

Orchestra națională din Transilvania:

(compusă din d-nii Ion, Vasile și Alexandru, etc.)

- P 331. Ca pe mureș. — Hora Șapte Scări.
R 332. Ca pe la Sibiu. — A verzelor.
R 333. Ca'n Ardeal. — Hațegana.
R 334. Sârba națională. — Chindia.
R 335. Pa'șanca. — Ca pe la Seliște.
R 336. Hora Oboreanca. — Sârba becherilor.
R 337. Ca la munte. — Sârba nuntașilor.

Orchestra B. D. Clolac voce J. Panaitescu:

- R 338. Am un leu. — Leányok a Faluban.
R 339. Cuculeț cu pana sură. — Pe deal pe la Cornățel.
R 340. Ia mai zi măi din vioară. — Ritka Buza, Csárdás.
R 341. Româneasca și Sârba. — Hai să dansăm.

Orchestra și voce Al. Dârca:

- R 342. Dorul de la mănăstire. — Pădurice, Pădurea.

Orchestra Răducan Niculae voce M-me Florica:

- R 343. Hora miresei. — Auzi lele, popa toacă.
R 344. Jean dela Obor. — Scandalul familiar.

Orchestra Năstase Ionescu, voce M-me Brezeanu:

- R 345. Trăsni-l'ar Dumnezeu. — Interimatu' Ordinei, Vals.
R 346. Foaie verde lin, pelin. — Cine n'are dor pe vale.

Orchestra și voce Ioan Măță:

- R 347. Rămâi, rămâi cu bine (Panaite) — Barbu Lautaru.

Flaut.**Di Ellnescu:**

- R 348. Dansul Vilageoise. — Cavalul și Hora din Caval.

Duo comic.**Di Ghimpeteanu, Bariton:**

- R 349. După fragi și după mure. — Ce te legeni codrulo.

Soprano.**D-ra Dragulnescu:**

- R 351. Vai bădiță dragi ne-avem. — Mândro unde înserezi.
R 352. Neică Neiculiță. — Ana Lugojana.

D-na Brezeanu:

- R 253. Lilica Pampon. — Fetele din Popa Nan.

M-me Florica, Volx avec orchestre.

- R 354. Iubește-mă, Veto dragă. — Lelița Ioana.

D-na Eugenia Carolian:

- R 355. Frunzuliță foi de săg. — Doi O. hi (Romanța).

Chor.

- R 356. Dorul meu (Mureșanu) — Auzitam auzt — Rujiță și Păc păc păc (Corul Societății Carmen)
R 357. S'a dus cucul (Kiriac, Corul Societății Carmen.) Steagul nostru (Corul Societății Carmen).
R 358. Lugoșana de Vidu (Corul Societății Carmen). Dacă Măgii au plecat (Kiriac). De ar fi mândră (Corul Societății Carmen).

Orchestra. — Muzica Regimentului 6 Mihai Viteazu București.

3916. Sinaia, marș. — Văduva veselă, vals.
3917. Drapelul român, marș. — Farmecul unui vals.
3924. Sârba fetițelor. — Hora craiu nou.
3928. Blondinette, vals. — Marșul generalului Anghelescu
3929. Valsul brunelor. — Valsul țarinei.

Celebra orchestră, G. Dinicu București.

3930. Hora lui Dobrica. — Fantasie lui Gheorghiuță.
3932. Sârba cooperativei. — Marie, Marie.
3933. Sârba lui Pompier. — De-acum cu nu te-oi mai vedea.
3934. Hora din Surdină. — Jurământul femeii.

Madame Florica cu orch Națională, București.

3866. Colo'n grădiniță. — Frumoasă îmi fu viața.
3867. Haideti la isvor. — Lelea cu coadele lungi.
3868. Am să beau și să mănânc. — Nu e de multă vreme.

3869. Marinică dela greci. — Pădurice pădurea.
3871. Țigănie Țigănie. — Bulgăraș dela ghiță.
3872. Taci, taci ca nuiaua. Hora miresei.
3908. Parastasul. — De-o vrea puica.
3909. A murit Ion. — Ioan dela obor.
3910. Femeia bețivă. — Femeia cu doi bărbați.
3942. Coalea'n grădiniță. — Frumosă îmi fu viața.

Neintrecutul Ianca Marinescu cu orch. Gutescu București.

3873. Alunelel. — Colo'n grădiniță.
3874. Dacă-ți este dor. — Luna doarme.
3875. Sub stejar. — Cume-irța.
3877. Dorul meu e numai dor. — Lino Leană.
3878. Marie, Marie. — Ochi frumoși.
3879. Hai raci. — Alun-lel.
3882. Mândro cu o hii ca mura. — Barbu lăura ul.
3886. Hora din căluz. — Nu purta rochia cu flori.

Nae Dumitrescu cu orch Națională București.

3943. Haideti la isvor. — Ileana neichi Ileana.
3344. Doctor de neveste. — Am un amant militar.
3845. Aoleo frate Peline. — R gele vânătorilor.
3946. Dulce copilărie, romanța. — Arde focul în paie ude.
3947. Așa'm' vine câte odată. — Cine are cine n'are.
3948. Sărăni și fără de nume, romanța. — Din ochii tăi cei negrii.
3449. De-ar fi mândra'n deal la cruce. — Din Ploiești până'n Gheobaia.
3950. M'țo fa. — Calugărița.
3951. Sub balcon, romanța. — Foaie verde de susai.
3952. Foaie verde foi de foi. — Unde-ți văd margeanul roș.

Stătescu comic deia Moara Roșie cu acc. piano, București.

3912. Viața e un vis. — Micuța mea.
3913. Grece regimentul. — Regretul.
3914. Popa somnambul la hotel. — Popescu.
3915. Conductorul. — Pescărie.

Stefan Iulian. Comic. București.

3936. Coana Manda în horă. — Ion Dobrăgianu.
3937. Cântecul țaranului oltean. — Frusina și Lina la preumblare.
3938. Marghioala speriată de răscoală. — Bărbatul coanei Sita.

3939. Coana Țița la cimitir. — Fata cocoanei Vette când a fugit.
3940. Coana Frosina la expoziție. — Gramafonul cocoanei Florei.

Căntece populare. Sava Ș. Demian. Arad.

3701. Bagă doamne luna'n nor. — Moțul la drum.
3702. Mândruliță dela munte. — Astăzi beau și mâne beau.
3703. Moțul la drum. — Calugărul.
3704. Calugărul. — Hora Sinaiei.
3705. Vin Țaranii (Mișcarea țărănească din Martie 1907) — Înainte. Poesie de D. Th Neculuța.

Regiment I Geniu:

3856. Marșul reg. 1. Geniu. — Vertige vals.
3857. Marșul Principelui Carol. — Hora și sârba reg. 1. Geniu.
3858. Marșul Conservatorilor democrați. — Ofițerul român, vals.
3859. Doină cu solo de flo-gor — Hora și sârba câmpului.
3860. Garofița potpori, p. I. — Garofița potpori, p. II.
3861. Banu Mărăcine și Brăulețul. — Hora și Sârba maiorului.

Reg. 6 Mihai Viteazul.

3842. Fieea soldatului, marș. — Hora Bucureștiului.
3843. Marș vitejesc. — Sârba Lenuței.
3844. Polca Divina. — Regele vânătorilor, vals.
3845. Polca Albinei. — Visul de amor, vals.
3846. Quadri! național cu comando fig. 1, 2, 3. — Quadri! național cu comando fig. 4, 5, 6.
3847. Dulce fără niente, vals. — Hora veseliei.
3865. Buchet național. — Mugur, mugurel (I. Corescu celebru tenor național.)

Celebra orchestră națională G. Dinicu.

3810. Sârba dela Sărindar. — Potpouri național.
2811. «Ciocărlia» Solo de muscal Năstase Ionescu cu acompaniament de orch. — Sârba Valeancă.
3812. Sârba nouă lui Dinicu. — Hora Unirii.

I. Corescu, celebrul tenor național.

3862. Auzi valea. — Doina Transilvaniei.
3863. Hora dela mahala. — Alunelul.
3864. Doina Oltului. — Dorul dela mănăstire.

S'a început deja marea expoziție de Crăciun, la

Fiți atenți la firmă! — REICHEL. — Fiți atenți la firmă!

In bazarul de concurență, vis-à-vis cu statuia „Libertății”.

Asortiment uriaș de jucării de copii și obiecte de lux, cu prețuri cari n'au mai existat. In grupuri de 5, 16, 25, 45 și 90 împărțit.

Ca orientare pentru public dăm următoarele informații:

Grupa 25.

Ciasornic cu mașinărie, tren, automobil, closon omnibus, jucărie sunătoare, mașină de călcat de nickel, piano cu 8 tonuri, cărți cu chipuri indistrugibile, cărți de povești: Robinson, Grün, Andersen. Lumea basmelor tinereții, jocuri de societate, păpuși îmbrăcate în număr mai mare de 100 păpuși veritabile franceze în mărime de 22 centimetri, ciasornice de buzunar cu trăgător, vatre de casă, mătură în număr mare, animale de tinichea, roțile sunătoare, creion în formă de cheie, cușite, creioane și tocuri, săbii, puști, chipiuri, vioare, mobile de casă recvizite de bucatărie, soldați de fier, păpuși de celuloid indistrugibile, figuri de jucat etc.

Grupa 45.

Ciasornic de tras cu mașinărie, trăsuri electrice cu conduct superior, automobil cu vagoane colorate de tras, un acrobat puternic, closoni, și tot felul de animale, omnibus — motor, vapoare, noutăți de ceasuri sunătoare, armă de casă ideală cu tablă de țintă, trăsura de purtat, echipament întreg de soldat, baionetă cu piele lustruită cu lac, serviciu de porcelan pentru șase persoane, miel cu tonuri muzicale, soldat puternic de nedisrurs 6 bucăți, cărți cu chipuri și cu povești, trăsura de păpuși cu roate de gumă, vase de culină din tinichea, odăie de baie aranjată, mașină de călcat din fier, mojar, stringător de bani cu ciasornic și clopoșel, domino de os, păpuși de mari gumă, iepure îndoit regulabil, closoni regulabili, tipografii pentru copii, de mână, lanterne magice, mașini de aburi veritabile, cuburi ilustrate 12 la număr, zidarie de piatră ca joc pentru copii, dulap, mașină pentru socotit, de copii, dobe cari se pot șuruba ca regulator, etc. etc.

Grupa 90.

Animale regulabile trase cu piele, mici, mari, cu voce și animale din masche, vase frumoase, soldați indistrugibili calări, menagerii, trenuri regulabile cu șine, tot felul de figuri și animale, și mașini de vapor, corăbii, scrinuri „Ripiter” de piatră ferestrău de strugar cu garnitură, figure de șac puternice cu tablă de închis, domine de os cu 45 de figuri și 100 și 100 alte articole.

Păpuși solide franceze mișcătoare.

Mărime în centimetri: 26 28 30 32 34 36 39 42 46 50 54 58 64
35 40 45 50 60 80 90 110 145 160 180 240 250
afară de aceasta un mare asortiment de păpuși de piele, păpuși îmbrăcate sau de celuloidă.

Păpușele cumpărate la mine le repar eu, în caz dacă : : se strică, și primesc tot felul de reparări posibile. : :
Mare asortiment în decoruri pentru pom de Crăciun.
Mare expoziție de gramafon cu ton de oțel, începând dela 9 fl., mare asortiment în piese duble cu 150 cr. Fonografe surprinzător de ieftine, 250 cr. cele mai bune tuburi cu 60 cr.

Cai cu leagăn de toate mărimile dela 1 fl.

Obiecte de lux:

Album de ilustrate din plüsch dela 45 cr. în sus, album de suvenir de plüsch dela 25 cr. în sus, casete de cusut, serviciu cu e facturii 90 cr., serviciu de țuică 45 cr., uriaș magazin în obiecte pentru spălat, mânat, de ceava, mai departe portofoliu de piel. brodate, vase de flori ciasornice, marmoră sculptată mese mici de gust, serviciu de fumat de bronz și nenumărate alte obiecte

Cumpărare de ocazie din obiecte de argint de China. — Umbrele bărbătești de mătase cu margine de otoman 1 fl. 70 cr. și încă multe obiecte neînșirate aici.

Trăsuri de copii mare asortiment dela 4 fl. 50 cr. în sus.

Pentru fiecare cumpărător se dă gratuit o fotografie mărită.

Fiți atenți la firmă!

Bazarul de teatru.

IGNA DEMIAN

coloratură de baie, curățitorie chimică, și mașină cu aburi de spălat rufe albe în UJ-SZENT-ANNA.

Co'orez (văpsesc) și curăț chimic: totfelul de vestminte bărbătești, femeiești și copilărești, pardesii și paltoane, în întregime fără nici o desfacere, stoffe pentru mobile, perdele, dantele, broderii, mănuși, borangi-curii etc. In căfara mea, ajustată bogat, se spală curat ca zapada, fără materii mistuitoare, la deosebi gulere și manșete, cămăși bărbătești, etc., cari prin mașinele mele de călcat ajung la un luciu încât nu se pot deosebi de cele mai noi. — Comandele cu posta se expediază punctual și cu acurateță.

Fillala în Arad, la
Iosif Ștefan, pe piața Tököly.
(în casa bisericii române).

CĂRBUNI

Prusești și Cochs

calitățile cele mai bune și cu prețurile cele mai ieftine

se pot căpăta la

: Roth József :

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63.

Telefon 63.

„Millenium“

Berărie și refectorie.

Am on. a aduce la cunoștința stima-
tului public, că voi avea cu ocaziunea

sărbătorilor de Crăciun

Bere de Martie

care este una dintre cele mai

■ recunoscute în străinătate ■

Toată Vinerea pește proaspăt.

Cu toată stima:

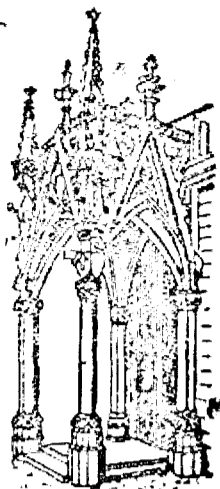
Schuch Ferencz

proprietarul berăriei „Millenium“.

➡ Chilii separate. ➡

Nagy Sándor, sculptor, Arad Str. Kossuth No 4.

:: In stabilimentul de pietrărie a lui Mairovitz. ::

Execută și reparaază

**lucrări de sculptură
artistică**

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, totfelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

Telefon 557.

Telefon 557.

Petrof Antal succesor **Wonka János**

fabrică de pianee cesar regale

Timișoara-Josefstadt, Str. Szilágyi 13.

Liferează: **Piane și Pianine**

efectuate modern și prompt.

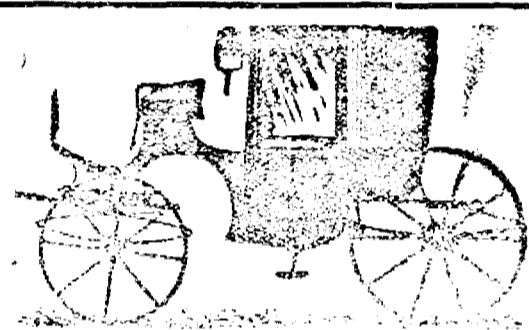
Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute.

Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt. Lucru bun, serelciu solid și conștiințios

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licuier, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesare la fabrică. Vase de aramă roșie pentru hoteluri birturi, instituțiuni etc.

Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fântânelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din material de prima calitate.

„VICTORIA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
SOCIETATE PE ACȚII Fondată la anul 1887.

Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2. (vis-à-vis de primărie) casa proprie.

Filiale în Șiria (Világos) și Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar 1.200.000 — Cor.
Fond de rezervă 1.100.000 — Cor.

Depuneri spre fructificare 11.000.000 — Cor.
Circulațiunea anuală 280.000.000 — Cor.

Primește depuneri spre fructificare, desp e cari eliberează libele.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4 1/2% și 5% interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

motoare **Celebrele** originale

„OTTO”

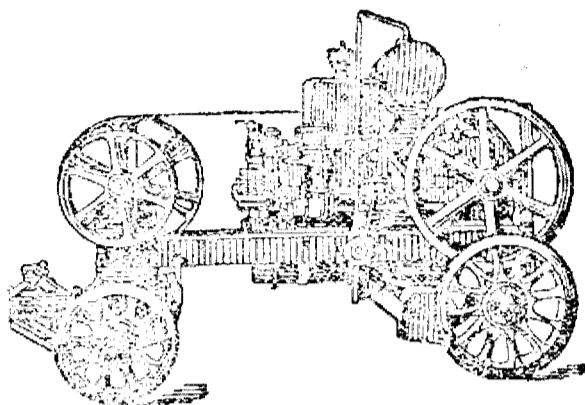
cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt la funcțiune mai mult ca 95.000

în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— — Mare expediție în țară și străinătate — —

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnaz-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit
gratuit și porto franco.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comu-
nale, fabrici, locuințe private
regulează și aranjază mai favorabil:

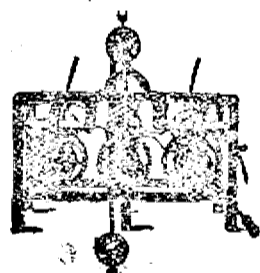
Müller János,

Succesorul lui Mayer Károly
de la prima aranjare cu vapor
a fabricii de oroloage din :

Budapesta, VII., Tököly-ut 52.

— (Casa proprie) —

Cataloage și specificări de prețuri trimit gratis și franco.

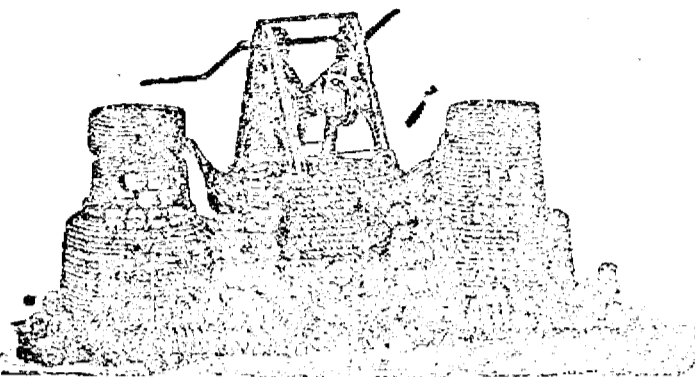
Funăria cea mai mare din **Joanovics János**. Tot felul de
Ungaria sudică — este a lui funii de cânepă, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funii de
cânepă pentru transmisiuni. — Lugoj (Lugos). Atelierul:
strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Palatul Poporului.

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boi
opritoare, ștrenguri, hamașuri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru
tesături, brăuri
de cânepă și de
jută (pânză), bă-
tătoare de cânepă,
pânze (Palk)
tesături, saci de
cânepă, pânză și
jută, pânze im-
penetrabile, sbi-
ciuri, cergi și
codoriști etc. etc.

Serviciu prompt

STEFAN SLADECK UN

FABRICA DE MOBILE

VERSET

Strada
Kodralze No 44-46

Cea mai renumită:
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobi-
lele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
moderate.

Mare depozit de piane
excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
și mașini de cusut.

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

Paltoane de iarnă pentru băieți.

**Stofe, catifele și materii
pentru vestminte de casă.**

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

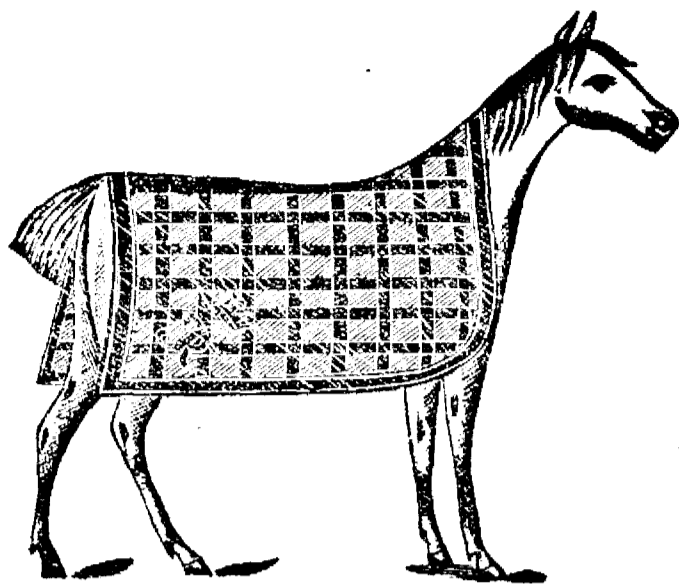
Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOARE PERZIANE.

Se primesc și doi invățăcei buni.

Magazinul

cel mai mare,
mai sigur și
mai ieftin

de cergi
(procovițe)
pentru cai

Fabricație din țară.

Totfelul de cergi pentru cai, cergi pletoase de Brașov, cergi tivite fin pentru cai, cergi pepita de Ardeal, cergi albe cătănești, învalitoare pentru institute, cergi pentru calciatul rufelor.

Fabrică de funării pentru economie, frînghie de legat, sfiori, mreje pentru pescari, coșeri-mreje pentru piață, frînghii pentru întinsul rufelor. Aparat de gimnastică.

◆ Magazin de ponievi, saci de cânepă, in- și jută. ◆

Vînzare: în mare și mic. — Magazin de industriale ardeleno și de Bacica.

Reich B. Károly Fia és Társa Andrassy-tér 15
(Casa-Verbos).

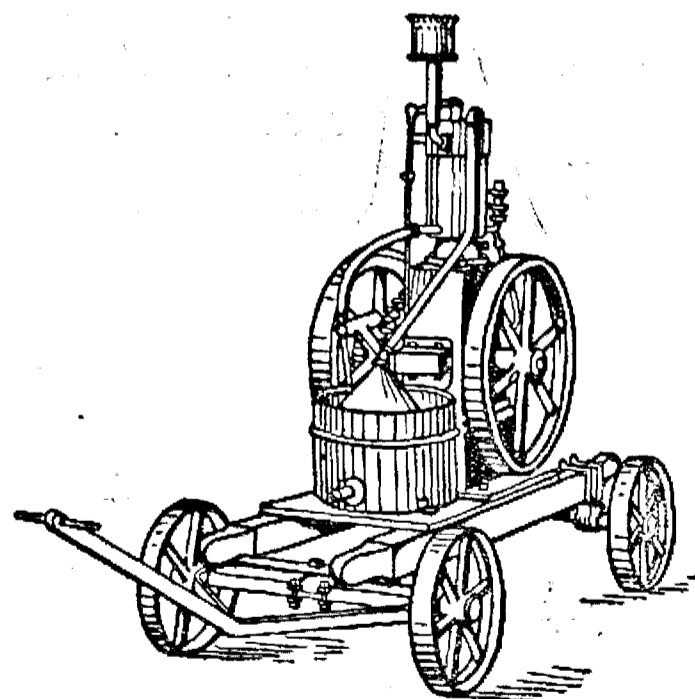
Kovács Soma és Társa, Arad

Uzină de mașini.

Agentura principală a soc. Mc. Cormick Harvesting Machine Co.
Chicago comisiunea fabricantului de mașini Kühne E. din Moson.

Mc. Cormick mașină de arat legătoare de snopi,
greblă, coasă de făr, grăpi întinse și cu coarde.

Motoare și electromotoare veritabile
americane cu benzină și oleu brut.

Mașini, montări de mașinie, unelte pentru mori, articlii tehnici, articlii pentru îmblătire.
Fântâni, pompe, foiuri, instrumente pentru economii de pivnițe.

Cele mai bune mori patentate, vîrtelnițe, îmblătitoare, pluguri Kühne, grăpi, suluri, culti-
vator, mașini de sămănat, trieur, ciur, mașină pentru tăiat șeșcă și napi, sfărmatoare de porumb,
cămară pentru nutreț.

Nu mai sunt dureri de stomac!

A KAKUKFU KESERO

HASZNALATA

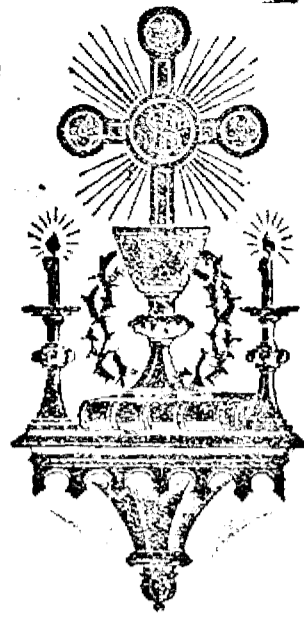

Mijlocul de casă patentat — IARBA CUCULUI AMARĂ după o folosință de câteva zile încetează cu totul lipsa de apetit, vomarea, nervozitatea de — stomac, diarea și ori-ce durere de stomac —

Prețul unei sticle mici 80 fil., sticlă mare 2 cor.

Szentgályi Dánie, farmacist, Gödöllő.

Să vă păziți de imitații! Veritabile sunt numai când pe dop și pe acoperiș e patenta elix fumar. off.

JOSEF JIKELI

SIBIU (Nagyszeben), Strada Cisnădiei 47.

neguțatorie pentru articlii de sticlă, porcelan și metal; farfurii și bide înflorate, rame p. icoane și globuri, lămpi, oglinzi, țigle de sticlă etc.

Recomandă scule bisericești :

Cupă și vas de botez ; Potire argintate și pe dinăuntru aurite ; Cădelniță ; Caldărușe pentru apă sfințită ; Candele de părete de bronz ; Candele argintate ; Cruci ; Sfesnice de altar, Candelabre ș. a. Ieftin de tot : **Candelabru aurit** pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de — sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot prețul 43 — Coroane. — La dorință servește cu catalog gratis și franco. — Telefon 190.

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

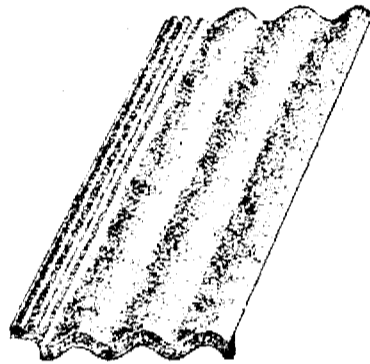
vepsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doIU — mai departe primesc curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscațimea originală și vor fi scutite de praf. Comandele din prov. se efectuează imediat și pr.

Telefon No 316.

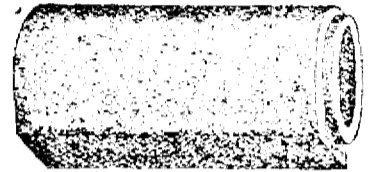
Reiber István

antreprisă de betonare și pavare reprezentantului societății de asfaltare ung. pe acții în

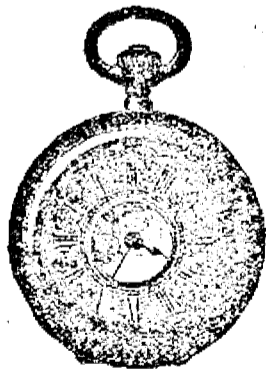
— Timișoara, Gyárváros, Uri-utca No. 32. —

Primește lucrări de betonaj, pavări și tencuiri, pietrării, canalizări, și asfaltări. — Se vinde ciment de Portland și românesc prima calitate cu prețuri reduse și în orice cvant, la comanda cu vagonul se transportă în condiții de plată foarte favorabile. La lucrări comunale și de biserici cele mai mari favoruri. — Prospecte de prețuri la dorință gratuit. Toate comenzile să se adreseze la firma de mai sus.

*Az aradi vár és a
Brándes-féle ár között
Nincs semmi kár.*

Oroloage noi pe lângă garanță de 5 ani.
Reparări se fac pe lângă garanță de 3 ani.

Cine dorește să cumpere ieftin și bine.

Cine dorește să cumpere ciatornic bun și ieftin (pe lângă garanță de 5 ani).

Cine dorește reparări bune și ieftine (pe lângă garanță de 3 ani).

Cine dorește să cumpere articlii ieftini de aur, argint și dublé să meargă la firma

Brandes D.

orologer artist. Chronometer, giuvaergiu și optic

Arad, Andrásy-tér Nr. 8.

Vis à vis de biserica Minorităților sau

la filială

Strada Fábrián László Nr. 1.

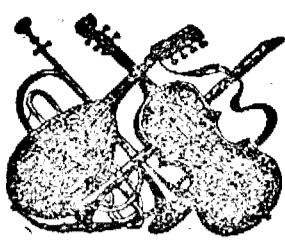
(mai nainte — Miksa)

(în apropiere de gară).

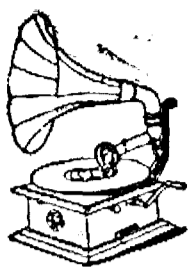
Comenzile să execută ieftin și prompt.

Babós Béla

fabricant de instrumente muzicale în
Sibiu, (Nagyseben) Piața-mică 24.

Unicel fabricant în Sibiu.
Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, harmonice, și totfelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

Friedrich Ohnweiler

bărăgar în Szászsebes,
Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri birturi, instituțiuni etc.

Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fântânelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din material de prima calitate.

Imprumuturi cu amortizație
și imprumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermedare:

■ Vig Lajos ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

In atențiunea On. Dame!

Atrag binevoitoarea atențiunea a onor. dame asupra prăvăliei mele excelente de obiecte pentru paturi ce fințează de 30 de ani.

Mare asortiment permanent de

plapoane

și

stofe pentru madrațe

precum și

plapoane de mătăasă,
de satin, brillatin, cloth-athlas,
levantin și radames

apoi

lepedeie gata

pentru plapoane.

Magazin bogat asortat de matrațe umplute de cu iarbă de mare, afrik și păr de cal, într'una sau în trei bucăți, precum și coarde (pentru paturi) cusute și elastice.

La dorință trimit modeluri gratuit și franco.

Primește spre executare totfelul de comande în bransa aceasta, trusouri pentru mirese, îmbrăcarea din nou a plapoanelor și madrațelor în mod conștiințios și modern. Cu distinsă stimă:

Haubenreich Mihály, specialist în Arad,

Andássy-tér No 22. (Vis-à-vis de Casa comitatului).

Frații Friedrich

ateliere și magazin de mașini în

Vis-à-vis de gară. **Timișoara—Josefin.** Telefon inter. 724.

Dacă vorești să-ți cumperi

garnituri de mașini cu aburi pentru îmblătit,

dacă vorești să-ți

transformezi locomobilul cu aburi în automobil,

vorești să-ți reparați **dulapul de foc** al mașinei cu aburi sau să-l schimbi cu altul nou, dacă dulapul mașinei de îmblătit ți-a ars sau s'a stricat și vorești să ți-l reconstruiești, sau dacă ai lipsă de orice altă reparație de mașini, scobirea sulurilor, etc. să vă adresați cu încredere către firma amintită, care pelângă serviciu prompt și conștiințos execută pelângă prețurile cele mai ieftine și condițiuni de plătire favorabile.

Mare depozit permanent bogat asortat de diferite automobile și garnituri de mașini de îmblătit reparate în fabrică și cu specialitate; locomobile cu aburi, dulapuri de mașini de îmblătit, motoare cu benzină, motoare cu ulei brut și — absorbitoare de gaz, mașini stabile, — semistabile și Compound, cu prețuri extraordinare de ieftine.

Garnituri pentru mașini de îmblătit se vând și pentru **plătiri în rate pe 6—10 ani.** Leșăm și afaceri de schimb.

Viitorul este al automobilelor, pentru că numai prin locomobile-automobile se poate obține foloase mari.

Ateliere deosebite pentru transformarea locomobilelor în automobile: după sistemul roatelor cu dinți, — cu lanț sau transmisionale.

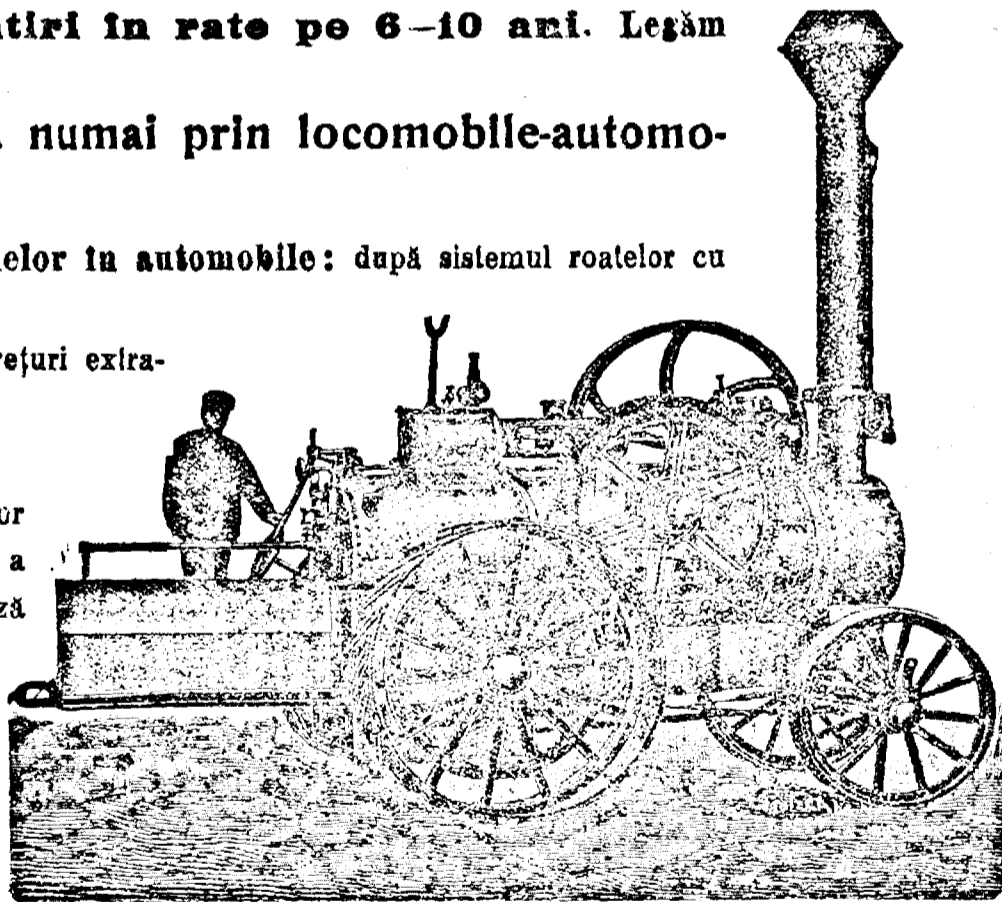
Se asigură durabilitate foarte mare, putere și lușeală. Prețuri extraordinar de ieftine. Cereți prospecte!

Până azi s'au transformat peste 1000 de mașini.

Dacă știți cumpărător pentru transformarea locomobilelor cu aburi în automobile, comunicați firmei adresa exactă a aceluia, iar firma în caz dacă afacerea succede vă remunerează einstit.

Permanent mare depozit de aliage și părți constitutive crude și lucrate, necesare la transformarea automobilelor.

Comandele se execută grabnic și prompt.

Elevatori noi

după sistemul Hoffherr & Schrantz, în două mărimi: de 950.— și 1200.— coroane.

Mai ieftin ca oriunde și astfel economisești 200—300 coroane.

Prețuri extraordinar de ieftine! — Serviciu prompt! — Mijlociterii se remunerează! — Cereți prospect! — În caz de lipsă vă trimitem expert.

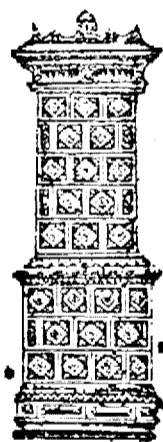
Croitorie domnească**Braun M.**

prăvălie de haine pentru bărbați,
băieți și copii în
ARAD

József főherczeg-út Nr. 3. (Palatul Băncei Arad-Csanádi).

Prețuri foarte scăzute!

Johann Spiler fabricant de
cuptoare de lut.

Sibiu—Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește
pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fier cu
prețuri convenabile și pe lângă serviciu
prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

Fondat în anul 1882.

Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andrássy-tér, tér palatul Neumann.

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregătite, solide și de o execuție elegantă. *

Pentru camere de dormit dela 190 florini.

NEUSCHLOSZ Sufragerie (prinzitor),
dela 140 florini.

Garnituri de salon,
dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare
:: convenabile. ::

Se vind exclusiv **MOBILE**
din lemn tare și vestit

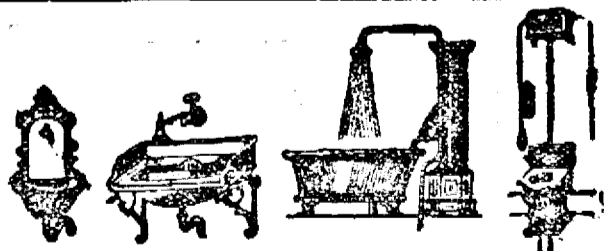
NEUSCHLOSZ.

Furnisorul asociației
căilor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

**Apa-
ducte.**

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.
cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi
și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase
ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pen-
tru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor
— noui care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciornicar,
In Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint
și ceasornice pe
lângă garanție și
prețuri moderate. -

Să fac orice reparaturi
de juvaere și ceasor-
nice de aur, repede
precis și ieftin. - -
Serviciu conștiințos. :-

DR ALEXICI VLADIMIR

SANATOR, AMBULATOR ȘI BAIE MINERALĂ

ARANJATE FOARTE MODERN.

PANCIOVA PANCSOVA.

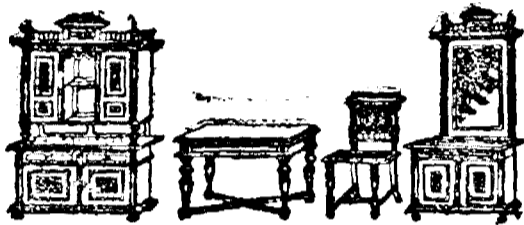
TELEFON NR. 181.

Reacția boalei de sânge după Wassermann—Dünger—Noguchi. Trac-
tarea boalei de sânge cu serul Quéry și cu absenbenzolul și cu arsen-
benzolul lui Ehrli h. — Vindecarea tuberculozei după Dr. Spengler sau
Koch—Wolff—Eisner. — In stabiliment se vorbește și românește. —

MAGAZIN DE MOBILE

Jean Réthi

șimplar artistic pentru edificii și mobile, în
Sibiu — N.-szeben, Elisabeg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de
școale, biserici, magazine, birouri și
locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă liferare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Din gură 'n gură merge vestea bucuroasă de Crăciun că
renumitul atelier fotografic ERVIN KARGER, Lugos Strada -
Bisericii

deja numai pentru 8 cor execută după oricare fotografie :

Inmăriii de platină în mărime naturală (Passepartout) ca cadouri de
Crăciun. — —

Surprindețivă părinții! Surprindețivă copiii!

Măsură: 30×40 cm. numai Cor. 8.—, mărimea II-a 50—60 cm. numai

Cor. 15.—, mai mare decât mărimea naturală 64×100 cm. numai Cor. 20.—

Renumele firmei mele garantează lucrările artistice; numai lucrări de artă!!

Lucrări slabe sunt excluse! Expediare de 2 ori în 48 ore!

Serviciu prompt și conștiințos. Lucrările neconvenabile să mi-să retrimiță.

Avis.

Aduc la cunoștința on. public, că pră-
vălia mea ce sustă de 40 de ani o disolv și
mărfurile din magazin le vând cu prețuri
surprinzător de ieftine.

Cu deosebită stimă :

Kulln Gyula,

Arad, Szabadság-tér 18.

„LANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. I teglă I coroană.

„Laner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos. Are acoperire încrețurile și e cu totul nestricăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă I cutie I coroană.

„Laner“ săpun 1 bucată 60 fileli.

„Laner“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Laner“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor bureșii, contra mirosului greu de gură. I sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileli.

„Laner“ esență pentru păr Excelență pentru înălțurarea mătreaței și contra căderii părului I sticlă, I cor. 30 fileli

„Laner“ pomadă pe tru creșterea părului. I teglă 4 coroane.

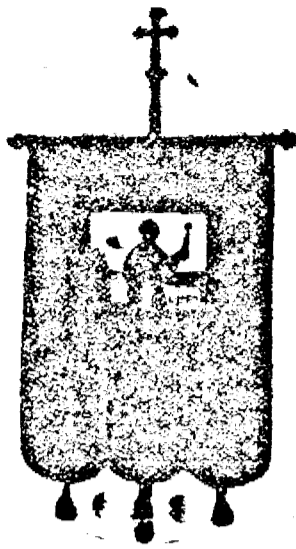
„Laner“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet or în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă. La comanda să se noteze că părul înărunțit în ce colorare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Laner“ apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băi, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. I sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru încorjurarea contrafacerilor numai „Preparatele lui Rudolf Laner“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Laner, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și ajutori bisericești.

Intenat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

În colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoștelor cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserică capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steagari, cruci, statue

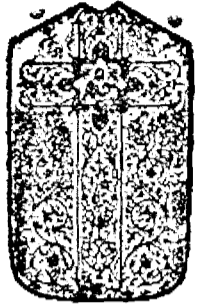
- sau altfel de ajusturi bisericești -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale

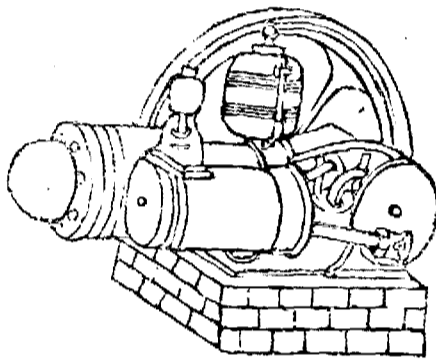
- necesare la formarea ajustărilor bisericești. -

Pentru liferările mele lau răspunderea.

- Servesc bucuros cu catalog ilustrat. -

Motor cu olei brut. Nou-tate!

Cea mai contabilă putere motorică.

Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri și condiții favorabile. Fără mașinist! Nu explodează. Nu e expusă focului. Nu e supus inspecția financiară. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu. Prospecte de prețuri dela 2-60 PH gratuit.

PÁLFY TESTVÉREK

turnătorie de fer și fabrică de mașini în

SEGHEDIN-SZEGED.

Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

Premiat cu medalia de aur mare la expo. a lenară în Apeșt. 1896.

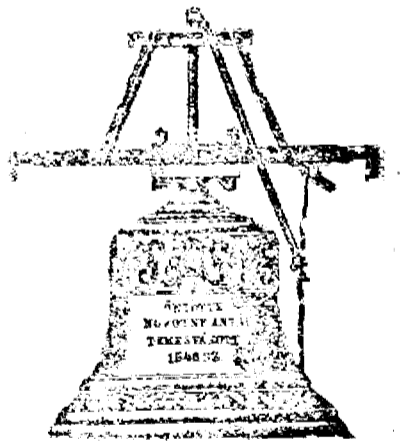

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în- te cu deosebire ventate și pre- zentate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kilg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stă- toare, — spre preadjustarea clopotelor vechi ori ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-curante ilustrate gratis.

M. Schromm mehanic Brașov—Brassó Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic a anjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot felul de lucrări atingătoare în această branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducie, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție so-dă și punctuală

Dózsa János măiestru-cojocar în Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca măiestru perfect întru prepararea tuturor articilor aparținătoare acestei branșe precum:

guleră prepara- tive, guleră boa, manșoane (muff) în executare modernă și după cel mai elegant gust. Blane și tocuri de picioare, etc. Reparaturile se execută prompt.

SCULPTOR

și PIETRAR.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKANYI EDE —

sculptor și pietrar în

— SZATMÁR-NÉMETHI. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuele, rugi, cruci, pietre pentru mormint, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mau-olee, poduri, — — scări balustrade, pavagii ș. a. —

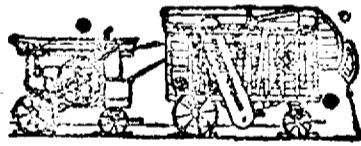
Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijnți — — pentru sământă și sare, tocile etc. —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — — prețurile cele mai convenabile. —

Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

Motoarele și cele mai bune,
Locomobilele cu benzin ori cu
 olei crud cu gaz
 ori cari sug gaz

se construiesc in fabrica de motoare engleze THE CAMPBELL de renume mondial. — La expoziția mondială din Bruxelles toți bărbații de specialitate s'au incredințat pe deplin, că motoarele *cele mai durabile, de construcția cea mai bună, de manipularea cea mai sigură* le efectuește fabrica CAMPBELL.

Prețuri ieftine. Condiții de plată favorabile. Garanță de mai mulți ani. Pe cumpărătorii noștri în instruiam fără plată cum să manipuleze motoarele. Muncă solidă. Nu e nevoie de mașinist diplomat

le poate oricine manipula. — Singurul reprezentant e:

Victor Korányi, Budapesta
 IV., Liszt Ferencz-tér 9. — Telefon No 64-64.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tâlpi, fabricația proprie de pariez de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință în anul 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

leftinul trg de Crăciun a lui

Aszódi

Nagyvárad, Str. Kossuth. (Palatul SAS.)

Aduc la cunoștința prea onoratului public din loc și jur, că mi-au sosit din proaspăt fructe sudice. Curmale stafide, smochine, castane uriașe de Tirol, alune italiene, nuci de cocș, portocale dulci ca mierea și lămâi coapte, fructe sudice zaharose, prăjituri admirabile pentru ceai, cele mai nobile soiuri de ceai chinezesc, romuri engleze și franceze veritabile pentru prețuri surprinzător de ieftine. Bogat asortiment de bomboane de Crăciun și Anul-nou. Cafea prăjită proaspăt din 8 mixturi, din care rog on. mușterii să facă o comandă de probă.

Cu deosebită stîmă:

Aszódi Mihály

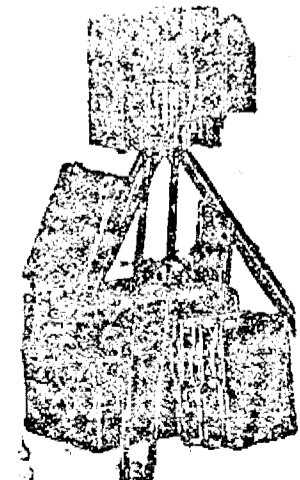
import direct de cafea și ceai din Triest mare negustor de zaharicale.

Numărul telefonului în tot comitatul 635.

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografat «KODAK» în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, enunt, nickel, cu penună, deșteptătoare, joazeu cancearie și de Schwarzwald. — Mașini de fotografat și ajustări pentru

amatori. Ochelari veritabili Rodenstock Diaphragma. Mare asortiment de sticle periscopice, objective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatal rufelor cu aburi, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lingă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Horváth István

fabricant de instrumente muzicale în Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, harmonice, precum și tot-felul de instrumente muzicale. Prețul scoalei Kuliffay pentru învățatul cimbalei 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbala. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco

Fond. în a. 1860.

NÁDER J.

măiestru

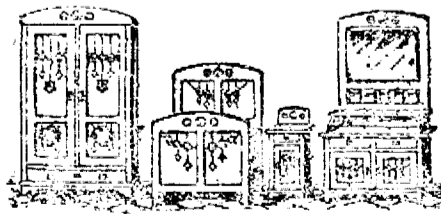
ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente cuțite de buzunar cu tăis englez și Solingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a. cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cârnățari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, pre um și articilii mănitorii. — Recvizite de masă din Alpacca și paxton, de prima calitate. — Ori-ce reparări de bransa aceasta precum și ascuțire, le execut în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — — prețurile cele mai moderate. — —

Schuster Ferencz

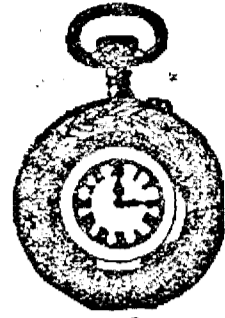
măsar pentru zidiri și mobile în Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine **mobile** pentru dormitoare, prânzitoare și saloane precum și aranjamente pentru cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

ȘLEPÁK A.

ciasornicar, aurar și giuvaergiu Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

Mare depozit de tot-felul de oroloage de buzunar, de părete, atârătoare precum și tot-felul de giuvaergicale de aur și argint. Reparări de oroloage și giuvaergicale se efectuează prompt. Giuvaere vechi de aur și argint le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi. —

Gálfi Lajós

croitor de uniforme domnești și pentru preoți Arad, Lázár Vilmos-u. (Palatul Földes)

Iuști ntez on public, atelierul meu ce susț — de mai mulți ani l'am mărit cu —

prăvălie de materii pentru croitori de haine domnești,

și sub firma de mai sus o conduc și pe — — mai departe. — —

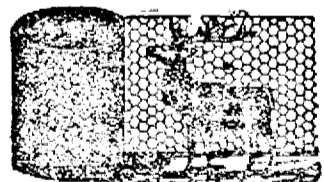

Pr mesce spre executare bine și foarte ieftin tot felul de lucrări în bransa aceasta. Țin în depozit tot felul de stofe din țară și strălăutate.

Am introdus sistemul din strălăutate de plătire în rate lunare, înăc pentru 3 cor. lunar pr-mese călcarea a 1 palon, 1 par desiu și 2 rindori înțregi sau 4 rindori de haine. —

Fabricație din țară prima calitate! Stoboare de sârmă tari și trainice!

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de vi-ătoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.

Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cels mai frumoase rețele !!

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burlane pentru schintei, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și storiuri pentru ferești de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

Construcții de mori.

Efteptuește

FABRICA DE MAȘINI MAYER, SOC. ACT.

în Szombathely și Budapest V., Váci-körut 61.

Mașini pentru mori și instalații complete de mori sunt cele mai perfecte! Site, scaune, pentru suluri, mașini pentru curățirea grișului și mașini pentru despotiat de ori-ce sistem și mărime.

Construcții de mori.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmură, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferenc József-ut 25.

Biroul central:

Nagyszében, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárád.

GYULAY KÁROLY

atelier modern de fotografie artistică

:: Timișoara—Temesvár, (Josefstadt) ::

Strada Hunyadi Nr. 5. — (Lângă Casina Délvidéki).

Efteptuește: Tot-felul de fotografii. Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri. Platinolipie. Inmăririi după orice fotografie, în cel mai modern stil artistic.

Telefon 66—82.

FISCHER TESTVÉREK

■ lustratori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireprosabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primă execuția conștiințoasă a oricărui lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințozitate.

Telefon 66—82.

TRIBUNA

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix”.

Restitutions-Fluid de Kwizda:

este apă de spălat caii, brevetată c.-reg. O sticlă costă 2 cor. și 80 fil. - De 40 de ani se folosește în staulele de curte și alergări, în grajdurile mai mari ale singuraticilor ca întăritor excelent, la înțepinirea mușchilor, etc. - La dresări are rezultat minunat, căci dă cailor putere, să biruie mai multă muncă. - Numai

având brevetul e veritabil Restitutions-Fluidul de Kwizda. Vignetele brevete și învalișul sunt scutite prin lege. - Se capătă în toate farmaciile și drogeriile. Catalog ilustrat gratis și fr. Depozit princ.:

Franz Joh. Kwizda, farmacist, liferantul curții ces. reg. austro-ungare, reg. române și reg. Bulgare. Korneuburg bei Wien. - l.

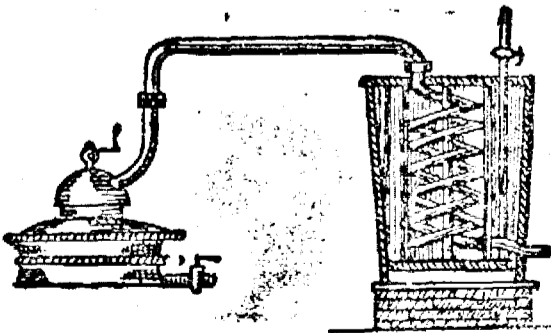

Schuster Hans, arămar Szászváros, Korház-utca.

Primește spre efteptuire: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi etc. etc.

Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit. Primește montarea și repararea lăntănelor artificiale pe lângă prețuri moderate. —

Comandele se execută prompt.

Voiești a economisa bani?

Voiești și D-ta să cumperi marfă bună ieftin? cercetează deci magazinul de ghete, pălării și modă pentru bărbați a lui Korányi, pentru că numai aci se poate cumpăra mai ieftin, marfă bună și frumoasă. — În interesul propriu să vă convingeți și să fiți atenți la firmă!

Korányi Jenő

Arad, Szabadság-tér 3.

(Fosta localitate alui Winternitz)

Prețuri scăzute!

Ghete tari pentru muncitori
manufactură dela fl. 2-60
Box-Bergsteiger dela 3-75
Box american sau Chevro
dela fl. 6-50 în sus.

Ghete cu șirete pentru dame
dela fl. 2-70 în sus.
Ghete box cu șirete p. dame
dela fl. 3-50 în sus.
Ghete p. copii, băieți și fete
deja dela 80 cruceri în sus.

Foarte mare asortiment de ghete p. baluri.
Ghete pentru bărbați, femei copii, fete și băieți de toffelul și de tot prețul.
Mare depozit permanent de cele mai noi pălării, cravate și toffelul de albituri.

Atelier Häusler, Bistrița-Besterceze.

Atelierul Häusler

existent de 25 de ani, aranjat de nou, în stilul cel mai modern, se recomandă onoratului public pentru

Specialist în fotografierea copiilor.

Grupuri mari în tablouri.

Lucrări artistice în fotografie de portret.
 Inmăriri fotografice până la mărime naturală precum și portretele în ulei.
 Pastel acvarelle, cadouri de Crăciun și Anul-nou executate după orice fotografii.

Preturi moderate. Chipuri durabile.
 Decorat la mai multe expoziții.

Comenzile pentru Crăciun să se facă inclusive până în 20 Decembrie.

= Th. Schmidt =

fabrică de ploiere

Sibiu — Hermannstadt, Reisporgasse No 7.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pt. soare și ploate)
 precum și

ploiere

de calitate excelentă
 pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

Gramofone și plăci, Aprinzători original „Imperator“, lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
 Se caută revânzatori.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă

ghete americane și franceze

cusute cu mâna în atelierul propriu — precum și —

ghete gata

f. moderne p. bărbați, femei și copii.

Ghețele pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură. — La comanda din provincie este destul a se trimite o gheață folosită. — Serviciu prompt.

galoși, ghețe comode și p. gimnastică. — Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocni la ghețe și creme excelente.

La Librăria Tribunei se află de vânzare tot-felul de cărți școlare, bisericești, științifice și literare. Hârtie de scris și revizite școlare etc. **Cereți catalogul gratuit.**

Tot dela Librărie se mai poate procura și
 Calendarul Diecezan (Arad) à 30 fileri.
 Calendarul Diecezan cu șematism 50 fileri.
 Calendarul Național (Orăștie) à 40 fileri.
 La fiecare exemplar se adaugă 5 fileri porto.

Mare depozit în CLUJ.
 Inspecția inginerului gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:
Clayton & Suttleworth Ltd.

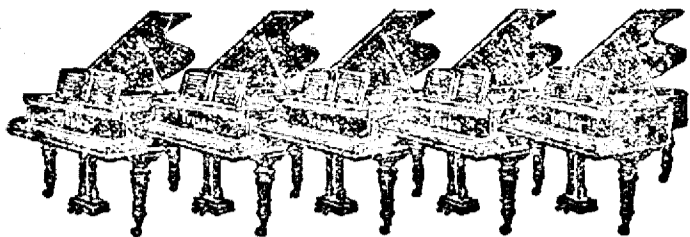
Motoare cu olei brut.
 Tulumbe cu motor cu gaz.
 Motoare cu benzină
 Oleiuri de uns.

Anteprișă agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Kolozsvár), Ferenc József-ut Nr. 31.
 Telegramadr.: Coloniale Kolozsvár.
 Telefon interurban No. 934

Articole de specialitate.

Cereți prospecturi.

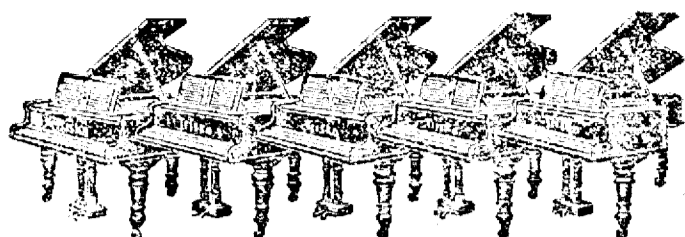

Salon vestit și magazin bogat de:

Piane,
Pianine, și
Cimbalme.

FONDAT LA ANUL 1870.

Acordările și reparațiile le execută
în mod special!

la renumita firmă:

TRISKA J.

în Cluj — Kolozsvár, Bartham-u. 14.

Se pot cumpăra și închiria pe lângă prețurile
cele mai avantajoase.

Numai fabricate de prima calitate.

Pentru orientarea on. public dau mai la vale declarațiile de recunoștință în limba maghiară sosite în timpul din urmă:

Declarație.

În cursul anului 1908 am târguit două pianuri dela firma J. Triska din Cluj și cu amândouă sunt pe deplin satisfăcut. Liniștit pot deci recomanda ori-și-cui firma lui Triska.

Zagon, 18 August 1908.

Nagy Imre
Inv. de stat, cantor reform

St. D. J. Triska Cluj.

Pardon, că la șirele D-tale numai acum pot răspunde. Prin aceasta îmi exprim deplina mea îndestulare pentru pianul „Stingl“ ce l-am cumpărat dela D-ta pe la începutul anului. Execuția lui adevăratește mai bine priceperea și calificarea D-tale specială. Întreprinderea D-tale o recomand cu plăcere tuturor cunoscătorilor mei.

Turda, 31 August 1908. Cu toată stima

Hirsch Bruno.

Firmei J. Triska Cluj.

Cu mulțămită recunosc, că pianul cumpărat dela D-ta, după părerea specialiștilor, în ce privește tonul, execuția, prețul adevăratește soliditatea întreprinderii și toată încrederea față de firma Triska.

Dr. Békésy Károly.

Dlul J. Triska Cluj.

Și după 4 ani pot să-ți scriu, că pianul cumpărat din magazinul D-tale e și azi tot atât de bun, cu tonuri plăcute, ca atunci când l'ai trimis. Cu drept recomand deci fiecăruia să cumpere pian dela D-Ta.

Cu stimă:

Szepsiszentgyörgy.

Révay Margit.

P. St. Die!

Eu care sunt specialist în muzică pot zice, că eu pianul cumpărat dela D-Ta sunt foarte îndestulat. Are tonuri foarte frumoase și plăcute pentru aceea pot recomanda și și recomand tuturor să cumpere pianuri dela firma J. Triska

Gherla, Cu stimă:

Ioan Beran,
prof. de muzica și cant.

**Magazinului de pianuri J. Triska
Cluj - Kolozsvár.**

Cu bucurie vă anunț, că pianul cumpărat acum câțiva ani pe deplin mă mulțamește.

Cu deosebită stimă:

Dr. Wachsmann Ede.

On. Dle Triska!

Pianul trimis de D-Ta mă satisface pe deplin atât ca execuție cât și tonul bun și frumos. Recomand tuturor.

Cu stimă:

Dej,

Madam Gajdó László.

St. firme J. Triska, Loco.

Vă anunț că pianul cumpărat dela D-Voastră din firma Wirth Ferencz (clevul lui Bozendorff) mă mulțamește pe deplin.

Dr. Kenyeres Blasius.

Cu pianul Bösendorfer cumpărat dela firma J. Triska, nu numai eu ci și toți muzicalii cari s'au abătut prin casa mea, am fost foarte mulțumiți. Firma vrednică de toată încrederea o recomand cu toată căldura.

Cluj (Kolozsvár), Cu stimă:

Dr. Hőncz,
profesor academic privat.

On. firme Triska J. Cluj.

Vă aduc la cunoștință, că construcția eternă a pianului meu, în urma reparațiilor și renovărilor făcute de Dv., se poate iarăși folosi perfect și pentru aceea nu pot scăpa ocazia de a nu vă exprima mulțămăta și recunoștința mea.

Torda-Szentlászló. *Gróf Mikos Miklós.*

Firmei Triska Cluj.

Prin șirele acestea Vă exprim bucuria mea pentru repararea pianului meu, în urma căreia a căpătat un ton nou și foarte melodios, ceea ce Dv. vă servește spre laudă și onoare, iar mie-mi dă prilej a Vă exprima recunoștința și deplina mea încredere.

Korpad,
Madam Ferenczi Gyula, Boar Ana.

On. Firmă.

În epistola de ieri uitasem să vă amintesc, că mi-a sosit pianul trimis și deja e și aranjat în salon. A sosit în condiții perfecte. E foarte plăcut tuturor, și se bucură de laudă generală.

Szamos-Ujvár, 5 Iunie 1909.

Walton Robert
profesor de liceu

On. magazin de pianuri Triska, Cluj.

Deși cam târziu, nu pot scăpa ocazia a nu și exprima recunoștința mea pentru pianul trimis. Instrumentul e ineseptionabil, are un ton foarte plăcut, iar exteriorul corespunde pe deplin. Vă mulțamesc, că fără să-l văd și aleg, m'ati satisfăcut atât de bine.

Zelau (Zilah) 1 Maiu 1909.

Cu stimă *Mátyás Adolf.*

Firmei Triska Cluj.

Pianul a ajuns în pace. Ne-ai câștigat plăcerea generală. Vă mulțămim pentru serviciul prompt și onest.

Ioan Bucur
preot gr. ort.

Dlul J. Triska Cluj.

Cu pianul cumpărat dela D-ta sunt mulțamit Nici după expirarea unui an n'am aflat nici o smintă.

Dej, 24 August 1908.

Becky Bálint
asesor la sedria orfanală comitatensă

On. Dle Triska.

Cu pianul cumpărat dela Dv. teți sunt mulțamiți și ne bucurăm că ne-ai satisfăcut dorințe tuturor.

Cu stimă

Mocs, 18 Aug. 1908. *Madam Nagy Elek.*

Dlul J. Triska Cluj.

Pianul trimis m'a satisfăcut pe deplin.

Zagon, 19 August 1909.

Cu stimă

Vád. Bécássy.

Dlul J. Triska, Cluj.

Recunosc cu plăcere, că pianul trimis mie e de o calitate neexceptionabilă, și pentru aceasta voi recomanda firma D-tale în jurul cunoștințelor mele.

Szilágyosomlyó, 1 Sept. 1908.

Marossy Aranka
profesoară la școl. civ.

O. D. J. Triska, Cluj (Kolozsvár).

Străformarea pianului meu lung în „Mignon“ scurt, ce și-l-am trimis, m'a satisfăcut pe deplin, atât prin forma estetică din afară, cât și prin bunătața și trainicia lui.

Pianisti virtuosi, cari l-au probat după reparații, s'au declarat cu cea mai mare recunoștință asupra lui. Alți specialiști, pentru forma externă estetică și artistică, l-au aflat de model al industriei de pianuri.

Pentru aceea îmi fac o datorie de plăcere, când Vă exprim sincera mea mulțămăta și recunoștința pentru lucrul cinstit și succes în toată privința. Și cu plăcere recomand tuturor celor interesați magazinul și atelierul Dv. Cu deosebită stimă

Dej, 20 Iunie 1909.

Kenyeres László
jude reg. cere.

Firmei Triska J. Cluj (Kolozsvár).

Datorez on. firme, cea mai mare recunoștință pentru renovarea pianului meu numit „Bosendorfer“; atât îmbrăcarea cu piele, cât și punerea corzilor au succes excelent și prin tăiere tonul n'a pierdut nimic. Pianul într-o simie nu se poate deosebi de unul nou. Cunoșcătorilor mei voi recomanda aceasta firmă cu toată căldura. Cu stimă

Bistrița, în Decembrie 1908.

Madam Póka Elemér.

Firma Triska J. în 1902, pianul meu Bosendorfer străformat în pian scurt format Mignon, care lucrare e una dintre cele mai bine succese, iar corzile și-au păstrat tonul perfect. Cu un cuvânt străformarea s'a făcut spre deplina mea îndestulare.

Cluj, în Ianuarie 1909.

Dr. Bánffy Ernő.

On. Dle Triska!

Cu bucurie satisfac dorinței D-tale, când îți anunț, că pianul meu „Beregszászy“ de 40 de ani l'ai dres în așa formă, că mai gata e ca unul nou.

Cu stimă:

Cluj, 21 Oct. 1908.

Contesa Kuun Géza.

Dlul J. Triska, măiestru de pian Loco.

La rugarea D-tale bucuros adevăresc, că pianul meu de Pokorny—Bosendorfer, pentru o radicală reparatură l-am concretizat D-tale, și cu calitatea muncii săvârșite, precum și cu stăruirea speșelor, sunt pe deplin mulțumit. Firma, o recomand călduros.

Cluj, 23 Oct. 1908.

Dr. Richter Aladár
profesor ord. la academia de știință.

On. D. Triska J. Cluj.

Pentru străformarea și scurtarea vechiului meu pian, și prevederea lui cu construcție nouă, făcute cu multă cunoștință specială și adus la perfecțiune, îmi fac datorie când îți exprim mulțămăta și recunoștința mea, pentru această muncă curată, bună și trainică. Cu stimă:

Bistrița, 12 Nov. 1908.

Láni Godofred
vice-comit. comit. Beszterce-Naszód

CREDIT

pe hipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți =

mijlocește :

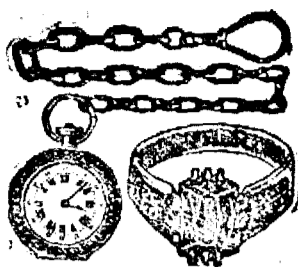
Herzog Sándor

ARAD

Strada Weitzer János Nr. 15.

Telefon Nr. 376.

Telefon Nr. 376.

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ciasornicar și givaergiu

ciasornicarul căilor ferate ungare a statului

Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.

In edificiul Orsolya zárdá. — Telefon 630.

Ciasornice exclusiv numai fine și
cari umblă precis.Ciasornice foarte bune pentru că
lători.

Ciasornice elegante p. tineri.

Ciasornice frumoase, pentru dame.

Cias. deșteptătoare de buzunar în

Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru

zahăr, blide pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc.

Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat.

Garanță deplină. — — — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

tocuri de aur, argint, metal și oțel.

Cercei cu briliante și diamant și inele.

Cercei de aur, inele, brațele, bro-

sete, lanțuri de gramazi și pentru

orologioare, amulete.

Totfelul de giuvaere de argint.

Ochelari foarte buni.

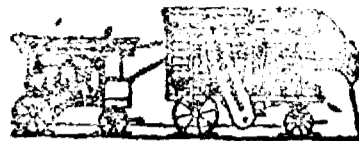
Renumita fabrică de automobile de motoare

THE CAMPBELL

— furnizează cele mai rezistent clădite —

**motoare și
locomobile**de benzină,
olei brut,
gaz și
gaz condensat.Cea mai sigură
mai ieftină și
regulată funcțio-

nare. — Prețuri

ieftine, condițiile
cele mai avan-
tajoase de plată.
Garanție deplină

Agentura generală:

Victor Korányi, Budapesta, VI.,
Str. Franz Liszt No. 9.

64. Telefon 64.

Magazie de articli pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI

ARAD,

Förroy-utca Nrul 2.

Postavuri de reve-
renzi, brîuri preo-
tești, roșii, vânate și
:: negre. ::

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de toamnăîn stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri,
cretoane, batisturi și multe alte articole
cari nu se pot toate înșira. (E) (E)Cea mai bogată ma-
gazie în articli pen-
tru sfintele biserici
: și preoți :

Ciorapi împlețiți în temniță.

Antreprisă de instalații electrice și telefon

Koch Dániel

din Arad, str. Deák Ferenc 42. (în fața otelului Crucea Albă)

Tot felul de biciclete fabricațiile Simson, Stiria, Dürkopp.
Mașini de cusut pentru trebuințe casnice și industriale.

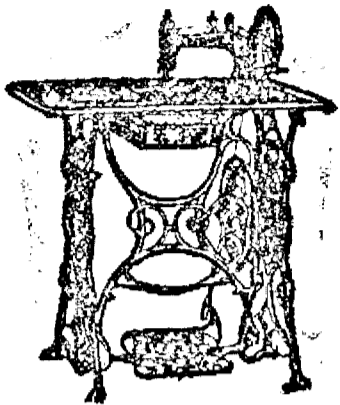
Montează:

instalații pentru lumină electrică, telefoane, sonerii
electrice, signale de alarmă. Motoare electrice, ven-
tilatoare, aranjamente de bucătărie și pentru călcat.Mare atelier pentru repararea mașinilor de cusut
și biciclete. — Reparaturile se efectuează prompt.

Se găsesc roțile pentru 4 coroane.

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,

atelier de masini de cusut si biciclete
in TEMESVAR, strada Merczi 4.

Arc magazin de masini de cusut PFAPP de toata marimea si cu preturile moderate. Mare asortiment de Goarne. Preturile se pot solvi si in rate.

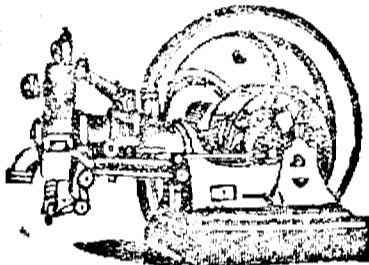
Cele mai noi Patefoane, fara schimbarea acului pe langa preturi convenabile.

Telefon nr. 459. Pre-curent la dorinta trimite gratis

Fabrica de motoare A. G. din Drezda.

Cea mai veche si mai mare fabrica de motoare din Germania.

Expedeaza renumitele motoare si locomobile de benzin, ulei, brat, gaz si petrolu precum si motoare absorbitoare de gazuri.

Noutati neintrecute.

— Generator absorbitor de gazuri — UNIVERSAL.

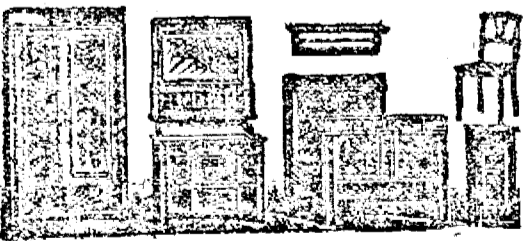
Spesele de manare si puterea de cai costa numai 1 fl. pe ora.

Reprezentat general:

Ignacz Gellert & Comp.
Budapesta, Teréz-körút 41. — Telefon 12-91.
Garantia deplina. — Conditii favorabile de plata.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tamplar de edificii si mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-a-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificatii. Are in depozit aranjamente complete pentru odai, lucrate in atelierul propriu in cel mai modern stil, dela cele mai ieftine pana la cele mai bune, dupa planuri proprii sau la comanda. — Pentru lucrarile mele primesc garantia cea mai extrema. Mare asortiment de mobile de alamă si fier, deasemenia si fotolii.

Inventie noua! Inventie noua!
Moara de oțel pentru întrebunțare in economie si acasa, macina excelent orzul, cucuruzul si graul, se invarte cu mana, puterea de muncă a unui baiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe langa garantă si numai intr'o marime.
Prețul 14 coroane.

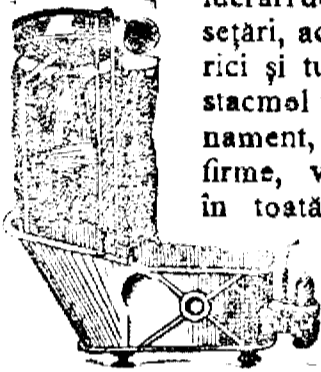
Fac aparate pentru desfacerea samantei de lucerna si trifoiu de manat cu puterea ori cu mana, de aplica in masina de imblatit ori de sine statatoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrica de aparate de desfăcut samanta trifoiului si atelier de reparaturi de masini
ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

Saska Sandor tinichiu
Braşov—Brassó, Vasut-u. 28.

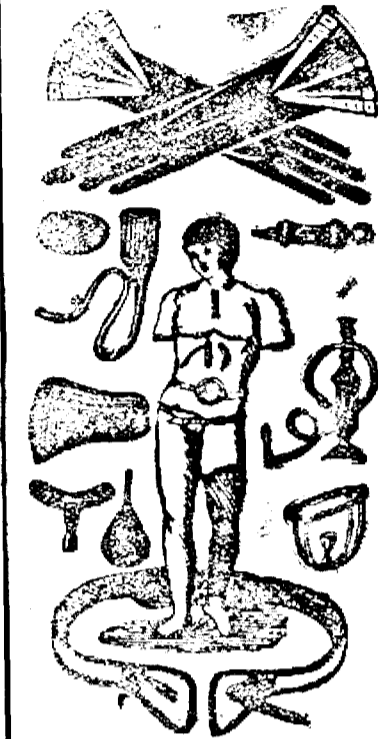
Pregătește in atelierul sau cu motor electric totfelul de lucrari pentru zidiri, lucrari de tinichea, in frumsetari, acoperire de biserici si turnuri, lucrari de stacmal turnat pentru ornament, precum si pentru firme, vane de scaldat in toata marimea, ș. a. Toate comanda se executa prompt si cu punctualitate.

F. Stoiber
mănușer

Heltauer-g 57. SIBIU. (Nagyszeben.)

Mare depozit de manusi de piele glacé, svedeză, nappa si alte pieluri fine. Dantele de matasa si zabranic, manusi. Totfelul de bandage pentru hernie simple si duble, diverse centurione de tot felul, bandagii, apoi ciorapi de barbati si de femei si rufe. Aparate pentru indreptarea coralul pla copii si fete, cordoane

pentru barbati, dela cele mai simple pana la cele mai fine, irigatoare, manuri de cauciuc, jeturi de cauciuc si perinute de cauciuc pna calatoria in tren, ciorapi de cauciuc, diferite articole igienice de cauciuc din Franța pentru barbati si pentru femei. Toate

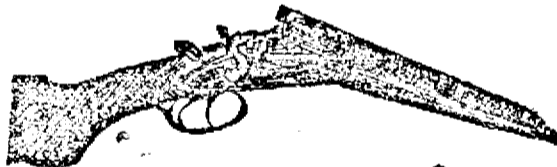
sind numai de calitatea cea mai buna si — in prețurile cele mai ieftine. —
Moșele au prețul redus!

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 SI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar si depozitar de articole de vanatoare

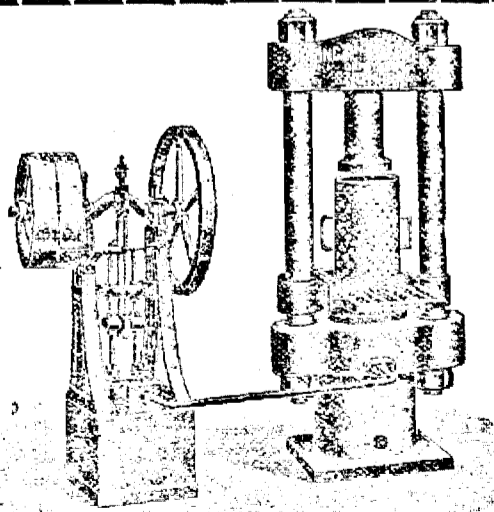
Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunosnta on. public din loc si jur ca am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani si cu bun renume al lui Schuller József, pe care snt numele meu si voi păstra si pe mai departe. Avand in vedere ca depozitul de arme din Pécs, Király-u. 42, infiintat la 1885 si-a castigat cel mai bun renume, imi voi da silinta ea pe langa serviciu culant si prețuri ieftine sa castig aceasta si

celui din Oradea-Mare. **Tin in depozit arme de cea mai buna fabricatie,**

cu repetitie si incarcatura in feava, revolvere, pistoale, si totfelul de cartuse pentru arme. — Se da deosebita atentie reparatiei si pastrarii armelor. Se primește ca ucenic un baiat cu 4 clase medii, care vorbeste romanește. — Pre-curent gratuit

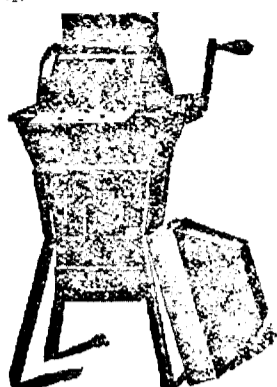
Atelierul de masini si pentru cladit mori

PRINCZ TESTVÉREK

din SZATMÁR.

- Pregăteșe petrline si orice masini
- pentru stors olei, manate cu apă
- masini de desghioat, sfarmat
- si prese, pe langa asta cele mai
- exacte transmisiuni cu
- — tractatie circumpeziala. —
- ■ Instalăm mori pe tain,
- ori cu cilindre. ■ ■ ■ ■

E indispensabil in orice casă!

Masina de spălat cu aburi
(«Teligöz» sistem JOHN).

! Cea mai perfectă mașină!
! de spălat a actualității !

In raport cu spălatul cu mâna, se economisesc 75% din timp, lucru, săpun, sodă, apă și combustibil.

Rufele se cruță.

Aparat de spălat, fert, aburit și desinfectat totodată. Ocupă loc mic.

Garanție: Se transportă pentru încercare fără nici un obligament.

Depozit stabil în ferăria lui
Pöhm János

ARAD, Szabadság-tér.

Catalog de prețuri trimitem la dorință gratis.

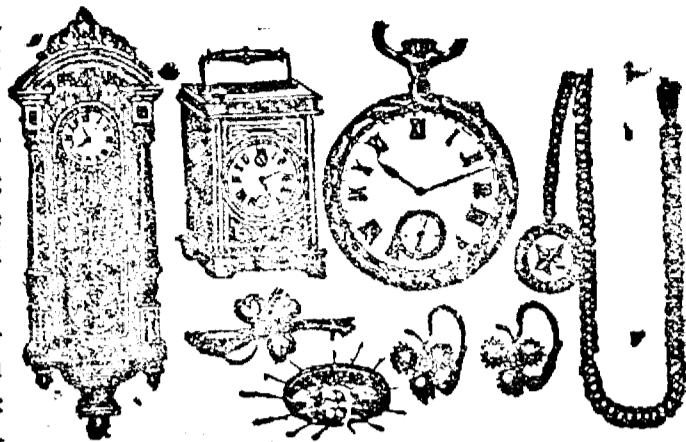
Adolf Hemper Sibiu — Nagyszeben, Heltauerg. 2
Cea mai punctuală firmă de expedare.

Recomandă on. public magazinul său bogat asortat cu fabricate excelente de oroloage precise de aur și argint pentru domni și dame precum și bijuterii și obiecte de aur și argint executate modern.

Schimbă și cumpără bijuterii vechi obiecte de aur, argint și nestemate.

Atelier propriu: pentru lucrări de aurar și reparații de oroloage etc.

Comanda se execută prompt și cu: cea mai mare: punctualitate.

Maison Schuster

salon de modă

franceză și engleză pentru dame

Cluj-Kolozsvár, Unió-u. 12. etajul I.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și provincă salonul de modă pentru dame transpus din Paris la cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru. Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt în poziție, ca să îndeplinesc chiar și cele mai fine dorințe ale onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze modelele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate din cea mai renumită casă din Paris, Pavuin-Creed și Drecol și rog on public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

Allo! Nr. telefonic 247. Allo!

Asociația călțunarilor arădani

(Az Aradi Cipészek Termelő Szövetkezete)

unde este mare asortiment de ghete pentru bărbați femei și copii fabricate proprii. Pentru picioare bolnave se pregătesc artistic ghete după măsură. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public suntem cu stimă

IUSTIN OLARIU.

conducătorul Asociației călțunarilor arădani.

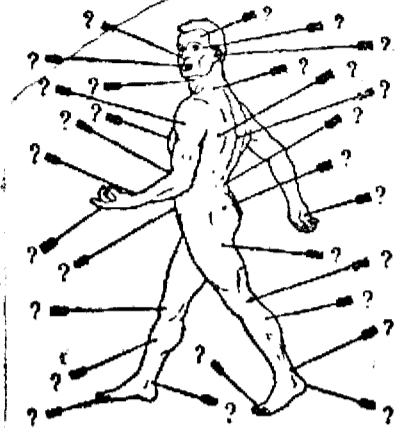
Arad, Szabadság-tér Nr. 14. (la cisma roșie)

Allo!

Nrul telefonic 474.

Allo!

AI DURERI?

Că cât știu Elsa fluidul lui Feller alină durerea, le vindecă și alungă slăbirea, vindecă reumatismul și sigur reuma, boala de nervi, junghiiuri, gripă, influență, răceli, durere de cap, dinți și șale, cărceii dureri de ochi, migraenă și dureri care sunt amintite aici. Fluidul lui Feller are efect neîntrecut la răgușală, guturai, dureri pe piept și gât, și a organelor respiratorii și a tuturor boalelor contrase răceală. E veritabil numai dacă fiecare sticlă are numele lui FELLER. 12 sticle mici sau sticle orl 2 speciale costă franco 5 cor.

Și aducem apoi la cunoștință că miș de oală folosesc cu rezultat admirabil hăpurile Elsa. Parbară contra perturbațiilor stomacale, sgârșilor, lipsei de apetit, arsuri de rinichi, nomat, spozitie, biareză, lipsă de scaun, dureri de um și alte perturbații a organelor de mistuire. Stii 4 cor. Să ne păzim însă de imitații și să m comandez act pe adresa

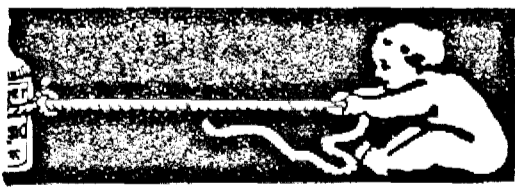
în V. Feller, farmacist în Stubica Centrala 122 (cott. Agram).

rou de informații!!

Ascând multe lipsuri ale publicului românesc din provință, m'am hotărât să deschid în Budapesta un **Birou de Informații și Agență românească.**

Și informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în cauză dau în restimp de 2-3 ori și-cui rezolvând toate chestiile odul cel mai cinstit. Urgitez rezolvarea petițiilor. Vorbesc în persoană cu reprezentantul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară.

ARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III. 19.

Coliciile Egger

Veritabilă numai cu marca prezentă. În vreme friguroasă toți părinții să dea copiilor COLICIILE EGGER, căci întărește și promovează formarea oaselor, îi nutrește și îi face să crească. Ijlocul cel mai cu efect contra tusei și a mișcărilor regulate. O recomandă medicii renumiți căci e cel mai bun preparat de știucă, n'are miros neplăcut și bun la gust și poate mistul ușor și previne deosebite morburii de copii. La farmacia sticla 2 cor. poșta 3 sticle 6 cor. pelângă trimțierea anticipativă a banilor, sau contra ramburs.

Pharmacia NÁDOR gyogytár Budapest, VI., Bulevardul Váczl 17.

Item gratuit și franco fiecărui părinte broșura: în să ne apăram contra boalelor de copii. Se poate căpăta și în Arad la drogueria Vojtek Weisz și la farmacia Krebsz Oéza.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou de Măderat.

BRAUN ANTAL

fabricant de instrumente muzicale în Temesvár, Centr., Strada Prinz Eugen No. 14. (Casa proprie).

Cel mai mare și mai ieftin isvor de cumpărare în Ungaria de sud

în

instrumente: de alamă, lemn, de suflat, cu coarde și instrumente de bătut precum și părțile constitutive a acestora.

Reparările se execută artistic. Prețuri moderate.

Instrumente vechi se cumpără sau se schimbă. Export în mic și mare.

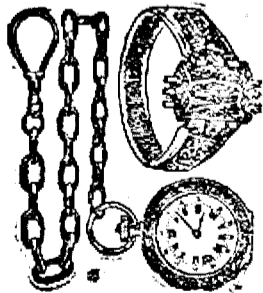

Schubauer J.

atelier de **ștampile** de gumă și gravură Arad, Salacz-utca 3.

Execută artistic gravuri de monograme, firme și scrisori, ștampile de oțel, aramă și gumă, sigile cu firmă (emblemă), stanțe, cuie pentru steaguri, insignii pentru societăți și sport. Magazin de mașini p. numerație, ștampile pentru dat și prese pentru rotunzire. Execuție promptă.

Cea mai ieftină sursă de cumpăr.

Cea mai ieftină sursă de cumpăr.

BINDER LAJOS

clasnornicar și gluvaergiu în MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de totfelul de clasornice de aur și argint precum și clasornice de metal și nickel

Articollii de argint de China.

Ochelari și zwickerl de Rathenov.

Articole optice de aur și argint.

Reparaturii solide și ieftine. Serviciu conștințios.

Premiat cu premiul I la București în 1894.

SCULPTOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștință on. domni preoți și învățători precum și întreg on. public român următoarele:

Ca sculptor de lemn sunt în poziție să servesc în orice vreme cu orice fel de lucru de sculptură și măsurit pentru sfințele noastre biserici creștinești d. e.:

Iconostase (Temple) Străni, Tro-nuri, Scaune, Chivote, Răpizi, Uși, Cadre, etc.

în orice stil s'ar recore, cu cele mai moderate prețuri. Construiesc PLANURI după dorință. Pentru toate lucrurile mele iau garanță deplină că sunt de prima calitate atât ea lucru cât și ea artă.

Atrăgând atențiunea on. public asupra întreprinderii, să chiar buna suviință ar aduce cu sine ca bisericile noastre românești prin măestri români să se înfrumșeteze

Rog bunăvoința în special a onor. ofișii și comitetele parohiale.

Ca tot respectul semnez

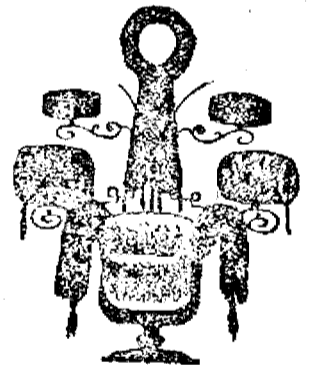
I. Iuliu Bosioc, sculptor și auritor în Berlește, poșta Jâm (Banat).

Promovat cu distincție de școală de sculptură.

Magazinul de blănărie și cojocărie = Ilie Șteflea =

Sibiu—Nagyszeben, Grosser Ring No. 18.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blana de călătorie, — manșoane, boale și căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine.

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

NICOLIN - Timișoara - (Centru).

str. Takarekpenztar 4.

Articole de cofură specială.

Chignone, împletituri, turbane, plete, transformații, peruce, bandouri.

Specialității de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud.

Prețuri moderate.

Comande prin poșta se efectuează prompt. Preț curent gratis și franco.

SEBESY FERENCZ

măiestru măsar.

Fabrica de tâmplărie: Arad, Radnai-ut 10a.

Numărul telefonic petru Radnai-ut 750.

Stabiliment de mobile: { Strada Deák Ferencz No. 2. | Telefon:
Strada Zrinyi No. 1a. | 205.

Atrag atențiunea onoratului public asupra bogatului asortiment de mese de birou americane, dulapuri pentru biblioteci și stagiuri pentru acte executate în atelierul propriu. Comandele pentru aranjamente de dormitoare, prânzitoare și camere domnești le execut prompt. — Rugând binevoitorul sprijin al onoratului public, de-acărui încredere am fost onorat timp de optsprezece ani pentru promptitudinea serviciului meu pe terenul acesta. :: Cu deosebită stimă

SEBESY FERENCZ

măsar.

Se vând
pelângă rate lunare

convenabile, fără orice urcare de preț.

— Numai prima calitate. —

Instrumente muzicale.
Arme
Articole de voiaj
Ochiane
Aparate de fotografiat
Rufe pentru bărbați
Covoare
Candelabre
Moale de aramă
Obiecte din argint de China
Tablouri și statuete
Casse de bani
Opuri literare
Mașini de scris
Hectografe, la

Csiszár Viktor

Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

Reprezentanța generală:

S. A. Elek & Comp.

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficialii
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

CONSTANTIN PETRUȚIU

curelar, tapițier și vopsitor
de căruțe și mobile din

Pâncota (Pankota, Aradm.)

Primește lucrările din
bransa lui cu prețuri ieftine.
— Pentru lucrurile de tapițerie la dorință
merg și în provincie.

Sprijiniți pe maestrul român!

Cele mai bune

orologe

— cele mai solide și cele mai după modă —

juveleriale

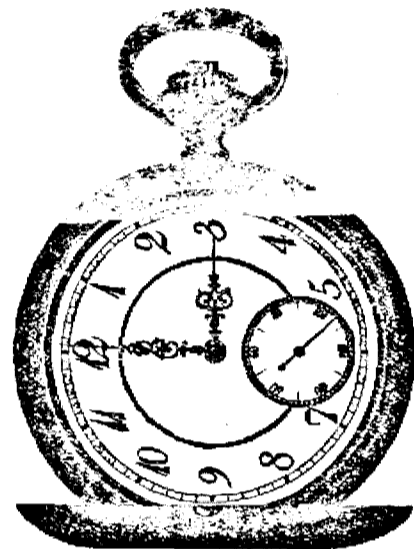
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zișie de 10 ani și prețuri ieftine. Hierencia cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JAVOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Paula Deimu

depozit de pălării de dame

Arad, Weitzer János-u. 9.

(în edificiul nou a școlii de feie).

CZERNOCZKY MIHÁLY

prăvălie de ghete pentru
bărbați, femei și copii

Arad, strada Kossuth Nrul 3.

Mare asortiment de totfelul de
ghete fabricate în atelierul pro-
priu pentru bărbați, femei și copii.
Principiu-mi este: circulație mare,
câștig puțin. — Serviciu prompt
și conștiințios.

Brichete de fărîță de
ferestrău =

= se capătă permanent dela =

Laendler Aladár

fabrică de ferestrău cu aburi în Arad.

— Replantativă vîile cu altoi dela firma română! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la

„MUGURUL“ însoțire economică-comercială Elisabetopol (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.) material disponibil în altoi peste două (2) milioane școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă, altoi desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni pătirea pe 10 ani cu interese de 70/o. La cerere pre-curent și instrucțiuni gratis și franco. Însoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoiului și a manipulării școalei de altoi.

Prima condiție de receptivitate este de a folosi material solid!

Triunțefi băeți la curau practi de altoi.

Numai altoi-je hone! Calitate distinsă!

Asortiment bogat în articlii textili
cu prețuri ieftine la firma:

**J. B. MISSELBACHER SEN.
Sibiu — Hermannstadt.**

Fabricatele renumitelor firme:

Benedict Schroll Sohn în Braunau
Regenhardt & Rayman în Freiwaldau

Pânze, șifon, creton

Barchet-satin

Barchet-croise

Barchet-pichet

Barchet-cu-șiruri

Satin-gradel

Damast-Gradel

Naking, Naturell

Satin, Satin-Raye

Pichet-cu-șiruri

Țesături mari de nuntă

Pânze impermeabile.

Măsașite de damast alb

Garnituri de damast pt.

cafea albe și colorate

Ștergare de damast

Ștergare-crep

Ștergare-Frottier

Năfrămuțe de batist

Năfrămuțe de in

Gradel de in

Albituri de in

Albituri de in pentru pat

Ștergare p. bucătărie

Broderii de in.

Precum și Barcheturi în culori pentru haine, Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame, domni, și copii. Șorțuri pentru dame și copii. Acoperitoare cusute, de calitate fină și f. fină.

Albituri pentru domni după măsură, se efectuează solid și prompt.

Albituri pentru dame după măsură, se efectuează solid și prompt.

Pianuri sau Harmoniuri

se cumpără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul
magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

Str. Cisnădiei 9. (vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).
Intemeiat la anul 1867 ca 1-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică.

Sortiment bogat de pianuri de închiriat.

Plătire în rate după dorință.

Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Carol Tartler
pălărierBesztercze,
Str. Bautler 11.

Iși recomandă bogatul depozit, asortat cu

tot-felul de pălării

tari, de păslă pentru bărbați și copii, precum și

cușme, stafii, șăpci și berete

pentru bărbați și femei, dela cele mai ieftine până la cele mai bune calități. — Apoi

pălării țărănești

care își păstrează culoarea sa originală pelângă garanție. Produse proprii asupra cărora se atrage îndeosebit atențiunea publicului provincial.

Se primesc tot-felul de reparaturi

precum și

văpsirea pălărilor vechi

din păslă ori paie pelângă serviciu conștiințilos.

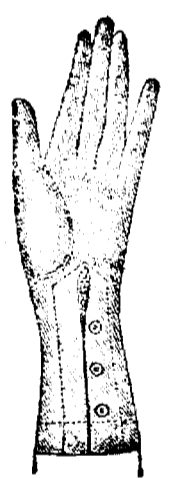
Pentru buna calitate a pălărilor provăzute cu fotografia mea proprie drept brevet primesc cea mai extremă și sigură garanție demnă de toată încrederea.

**Szuppi
Lajos :**

mănușier

ARAD

And ássy-tér 20.

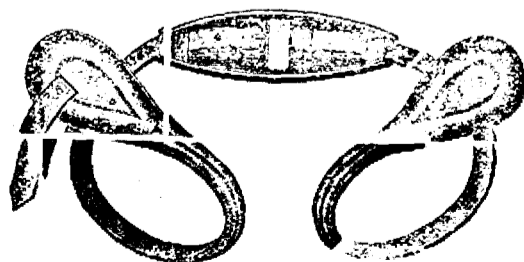

Oferă mănuși, partiere p. ciorapi,
bretele p. pantaloni foarte moderne

fabricate proprii, ca cele mai potrivite

cadouri ocazionale

pelângă prețuri ieftine.

Cu distinsă
stimă:**Suppi Lajos**mănușier și
fabricant de
bandaje.